

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Česká republika pomáhá

Zahraniční rozvojová spolupráce
České republiky

Obsah

1.	Úvod	2
2.	Priority české rozvojové spolupráce	5
3.	Příspěvek České republiky ke snížení chudoby v roce 2012	9
4.	Dvoustranná rozvojová spolupráce České republiky v roce 2012	15
	Dvoustranná rozvojová spolupráce dle zeměpisného zaměření	16
	Dvoustranná rozvojová spolupráce dle sektorů	33
	Dvoustranná rozvojová spolupráce dle modalit pomoci	44
5.	Mnohostranná zahraniční rozvojová spolupráce České republiky v roce 2012	49
6.	Legislativní a koncepční uspořádání české rozvojové spolupráce	61
7.	Organizační uspořádání rozvojové spolupráce České republiky	65
8.	Transparentnost a evaluace	69
9.	Statistická příloha	73

Úvod

S potěšením Vám představujeme publikaci o zahraniční rozvojové spolupráci České republiky shrnující její aktivity a výsledky s důrazem na rok 2012. Platný vládní program rozvojové spolupráce dokládá odhodlání České republiky zasazovat se o omezení chudoby ve všech jejích formách a čelit dalším závažným, s chudobou souvisejícím globálním problémům.

Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs) vytyčené na půdě OSN v roce 2000 na Summitu tisíciletí určily základní směr, jehož sledováním dosáhly rozvojové země, s pomocí vyspělejších partnerů, značného pokroku. Tento pokrok ovšem nebyl rovnoměrný a řada úkolů k řešení stále zůstává. S blížícím se rokem 2015, kdy platnost MDGs skončí, vzniká pro mezinárodní společenství jedinečná příležitost stanovit nové rozvojové priority, které budou co nejlépe reagovat na aktuální výzvy. Nový rámec mezinárodního rozvoje pro období po roce 2015 by měl vycházet z výsledků, kterých se při naplňování MDGs podařilo dosáhnout a soustředit se na úsilí o vymýcení chudoby, udržitelný rozvoj a udržitelný ekonomický růst. Česká republika tento proces, jehož cílem je stanovení všeobecně platných, konkrétních, realistických a vyhodnotitelných cílů pro období po roce 2015, plně podporuje.

V roce 2012 přispěla Česká republika, v souladu se svými mezinárodními závazky, ke snížení chudoby a k podpoře udržitelného rozvoje konkrétními programy a projekty, především v pěti partnerských zemích (Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko a Mongolsko). V řadě zemí poskytla humanitární pomoc lidem v nouzi zasaženým přírodními katastrofami nebo konflikty a nabídla také desítky stipendií pro studium na českých vysokých školách. Během českého předsednictví v iniciativě Dobrého humanitárního dárcovství byla v centru pozornosti vzájemná součinnost humanitárních a rozvojových aktivit při řešení potravinových krizí. Česká republika se snažila uplatnit také své komparativní výhody včetně transformačních zkušeností z obnovy demokratického politického systému a přechodu od centrálně plánované ekonomiky k tržní. Můžeme tak předávat naše znalosti v oblasti politické transformace, reforem justice a veřejné správy, privatizace, změn daňového systému a budování tržního prostředí.

Dalšího citelného pokroku ve snižování celosvětové chudoby však nelze dosáhnout bez zapojení soukromého sektoru jako rovnocenného motoru dalšího rozvoje. Ministerstvo zahraničních věcí ve spolupráci s Českou rozvojovou agenturou a Českou exportní bankou usiluje o posílení motivace českých investorů k této nové roli. Věnuje proto zvýšenou

pozornost podpoře inovativních a hodnotově ucelených přístupů vedoucích k dlouhodobě udržitelným hospodářským a společenským změnám, tvorbu nových a lépe placených pracovních míst na obou stranách nevyjímaje. O tom, že se investované prostředky, jakkoli vystavené rizikům dospívajících ekonomik, mohou se ziskem vracet a návazně rozvíjet sektory jako zpracování potravin či výroba energie i v dalších zemích, se již přesvědčilo mnoho podniků pocházejících převážně ze zemí OECD. V tomto ohledu víme, kde hledat inspiraci a osvědčenou praxi. V mnoha rozvojových zemích je naše pozice pro další roky slibná i díky dobrému jménu, které Česká republika prostřednictvím kvalitních projektů získala. Pak se samozřejmě i lépe daří českému průmyslu získávat obchodní zakázky, k čemuž docházelo i v roce 2012.

Výsledky projektů a programů české rozvojové spolupráce jsou hodnoceny prostřednictvím průběžného monitoringu a nezávislých evaluací. Závěry a doporučení z evaluací napomáhají kvalitnímu zacílení dalších aktivit. Podobně jako jsou zveřejňovány tyto hodnotící zprávy, je i česká rozvojová spolupráce jako celek transparentní a otevřená veřejné diskusi, jež zahrnuje neziskové organizace, podnikatelskou sféru, akademickou obec a další složky občanské společnosti.

Česká republika je aktivní také na poli mezinárodních organizací, které se zabývají problematikou rozvojových zemí. V roce 2012 zpracovalo Ministerstvo zahraničních věcí Strategii mnohostranné rozvojové spolupráce ČR na období 2013–2017 za účelem stanovení tematických a teritoriálních priorit v multilaterální rozvojové spolupráci a dosažení vyšší míry zapojení České republiky do rozhodovacích a výkonných struktur jednotlivých mezinárodních organizací a českých subjektů z řad státní správy, nevládních organizací, soukromého sektoru i výzkumných institucí do rozvojových projektů těchto mezinárodních organizací.

Dokladem toho, že snahy České republiky z minulých let o zvýšení efektivnosti rozvojové spolupráce a modernizaci systému jejího poskytování byly úspěšné, bylo pozvání Výboru pro rozvojovou pomoc OECD (DAC) z podzimu 2012 ke vstupu do tohoto elitního klubu dárcovských zemí. Následný přístupový proces byl završen přijetím v květnu 2013. Členství v DAC aktuálně znamená pro Českou republiku nový podnět k dalšímu zvyšování účelnosti a dlouhodobé prospěšnosti rozvojových aktivit a k prohlubování rozvojového partnerství s jednotlivými zeměmi, relevantními mezinárodními organizacemi i domácím soukromým sektorem.

2 | Priority české rozvojové spolupráce

Teritoriální priority

V souladu s mezinárodními doporučeními přistoupila Česká republika v rámci přípravy nové Koncepce pro období 2010–2017 ke snížení počtu programových zemí (tj. zemí nejvíce prioritních) na pět: **Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko a Mongolsko**. Bilaterální zahraniční rozvojová spolupráce je dále realizována rovněž v zemích projektových (tj. také prioritních, ale bez zastřešujícího programu spolupráce): **Gruzie, Kambodža, Kosovo, Palestinská autonomní území, Srbsko**; a v zemích dříve programových, s nimiž bude pomoc pokračovat v jiném rozsahu a zaměření (Angola, Jemen, Vietnam, Zambie).

Programové země

- Afghánistán
- Bosna a Hercegovina
- Etiopie
- Moldavsko
- Mongolsko

Projektové země

- Gruzie
- Kambodža
- Kosovo
- Palestinská autonomní území
- Srbsko

Dosavadní prioritní země

- Angola
- Jemen
- Vietnam
- Zambie

Jednotlivé země byly vybírány podle kritérií, která odrážejí vyvážený přístup mezi zahraniční rozvojovou spoluprací jako prostředkem k odstraňování chudoby a plnění dalších Rozvojových cílů tisíciletí, čehož příkladem je zastoupení málo rozvinutých zemí a afrického kontinentu, a mezi rozvojovou spoluprací jako integrální součástí české zahraniční politiky. U každé země proto existují odlišné primární důvody pro rozvojovou spolupráci (odstraňování chudoby, transformace/demokratizace, integrace, stabilizace, bezpečnost). Při výběru zemí se dále zvažovaly komparativní výhody České republiky, dosavadní zkušenosti se schopností příjemce absorbovat poskytnutou pomoc a doporučení Výboru pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD/DAC). Podstatným kritériem výběru bylo i vhodné geografické rozložení prioritních zemí – proto vedle zemí tradičního prioritního zájmu České republiky v jejím blízkém sousedství je zastoupena i subsaharská Afrika a Asie. Z technického, koordinačního i kontrolního hlediska je významný aspekt přítomnosti rezidentního českého zastupitelského úřadu.

Česká republika při stanovení teritoriálních priorit rovněž vycházela z Indexu lidského rozvoje (Human Development Index – HDI), který je mezinárodně uznávaným standardem pro měření sociální prosperity v hodnoceních Rozvojového programu OSN (UNDP).

K roku 2012 byly dokončeny všechny programy spolupráce na programové období do roku 2017 s pěti programovými zeměmi – **Afghánistánem, Bosnou a Hercegovinou, Etiopií, Moldavskem a Mongolskem**. Programové dokumenty obsahují mimo jiné informace o dřívější české pomoci v dané zemi a výčet prioritních sektorů, v nichž Česká republika nadále působí, včetně geografického zacílení. V programech byly také zdůrazněny průřezové principy české rozvojové spolupráce v souladu s platnou Konceptí. Konečné verze programových dokumentů byly konzultovány s partnerskými institucemi v příslušných pěti zemích k dosažení vzájemné shody na zaměření rozvojové spolupráce.

Bosna a Hercegovina: Podpora zvýšení produkce mléka v severovýchodní Bosně

Sektorové priority

Nově stanovené sektorové priority pro období 2010–2017 berou v úvahu zkušenosti z předcházejícího období a vycházejí z komparativních výhod České republiky. Jednou z nich je zkušenost s procesem politické, ekonomické a společenské transformace.

Sektorové priority zároveň reflektují obecné priority mezinárodního společenství dané zejména základním dokumentem v této oblasti, a to Rozvojovými cíli tisíciletí (MDGs). V neposlední řadě zohledňují proces dělby práce s ostatními dárci. Projekty v rámci jednotlivých sektorů by měly mít co největší vzájemnou návaznost, aby byl zajištěn synergický multiplikační efekt.

Česká republika identifikovala pro další období počínaje rokem 2010 pět prioritních oblastí zahraniční rozvojové spolupráce: životní prostředí, zemědělství, sociální rozvoj, ekonomický rozvoj a podporu demokracie, lidských práv a společenské transformace. Důraz na řádnou veřejnou správu (*good governance*), dodržování lidských práv a šetrnost k životnímu prostředí (s ohledem na změnu klimatu) jsou průřezovými principy, jež jsou zohledňovány ve všech rozvojových aktivitách.

Prioritní sektory

- životní prostředí
- zemědělství
- sociální rozvoj (včetně vzdělávání, sociálních a zdravotnických služeb)
- ekonomický rozvoj (včetně energetiky)
- podpora demokracie, lidských práv a společenské transformace

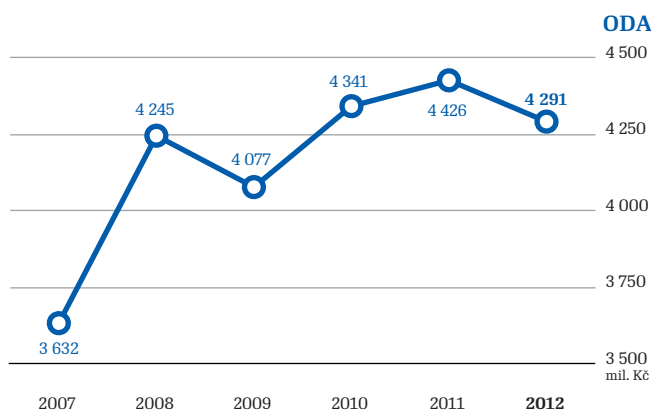

3 | Příspěvek České republiky ke snížení chudoby v roce 2012

Cílem dvoustranných a mnohostranných rozvojových aktivit, kterým se Česká republika v roce 2012 věnovala, bylo přispět k naplnění Rozvojových cílů tisíciletí. Zároveň se Česká republika také snažila plnit své závazky vyplývající z členství v Evropské unii, v Organizaci spojených národů a v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, a potvrdit tak svou pozici mezi vyspělými dárci zahraniční pomoci.

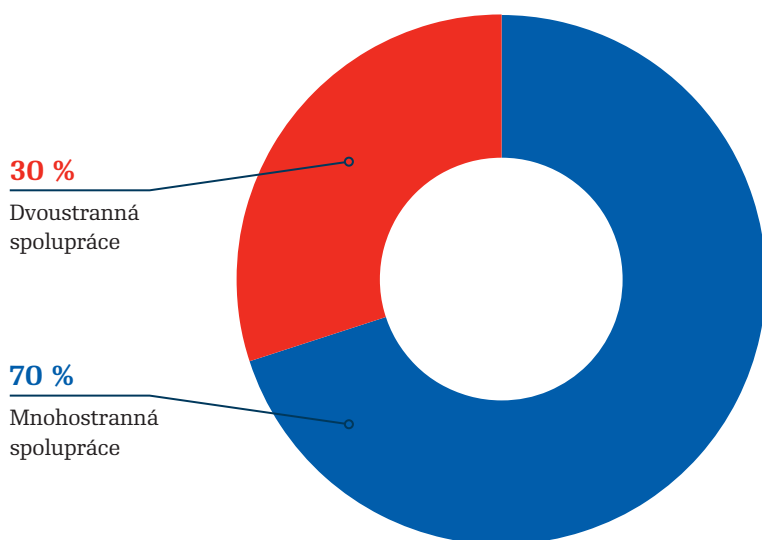
Objem finančních prostředků vynaložených Českou republikou na oficiální rozvojovou pomoc v letech 2007–2012 (v mil. Kč, běžných cenách)

Celková oficiální rozvojová pomoc¹ České republiky za rok 2012 dosáhla **4,29 miliardy Kč**, tj. **219,63 milionů USD**. Tato hodnota v absolutních číslech znamená oproti roku 2011 relativní pokles o 3 %. Mezinárodně sledovaný ukazatel poměru oficiální rozvojové pomoci (ODA) k hrubému národnímu důchodu (HND) je ve stejné výši jako v předchozím roce, a to **0,12 %**.

Dvoustranně poskytla Česká republika v roce 2012 rozvojovou pomoc v hodnotě 1,30 miliardy Kč (tj. 66,44 milionů USD), což je ve srovnání s rokem 2011 pokles o 60 mil. Kč (1,36 miliardy Kč). Na mnohostranném základě (prostřednictvím mezinárodních organizací) poskytla Česká republika 2,99 miliardy Kč (tj. 153,20 milionů USD), což je pokles o více než 70 mil. Kč ve srovnání s rokem 2011 (3,06 miliardy Kč). Hlavním důvodem jsou nižší výdaje na oficiální rozvojovou pomoc z příspěvku České republiky do Evropské unie. Díky oslabení české koruny vůči USD (-1,87 Kč ve srovnání s rokem 2011) je pokles v USD hodnotách ještě výraznější (v roce 2011 dvoustranně 76,96 milionů USD, mnohostranně 173,51 milionů USD).

Základní rozdělení oficiální rozvojové pomoci (ODA) České republiky v roce 2012

Mnohostranná pomoc svým objemem dlouhodobě převažuje nad dvoustrannou pomocí (v roce 2012 v poměru 70 % k 30 %). Tradičním důvodem je její mandatorní charakter (stát se k platbám zavázal a nelze je ad hoc rušit) a rostoucí český příspěvek do rozpočtu Evropské unie (a tím i jeho část určená na rozvojové účely), který představuje nejvýznamnější součást české mnohostranné oficiální rozvojové pomoci.

Výrazem solidarity, ochoty i schopnosti okamžitě pomáhat je tradičně humanitární pomoc, na kterou Česká republika v roce 2012 vyčlenila více než 6 % dvoustranné ODA.

Z hlediska **sektorového zaměření** dvoustranné oficiální rozvojové spolupráce věnovala Česká republika v roce 2012 velkou pozornost posilování kapacit státní správy a podpoře občanské společnosti ve světě. Hlavním cílem je vytvoření stabilní, mírové a demokratické občanské společnosti jako základu hospodářské prosperity i samotné důstojné lidské existence. Přirozenou součástí této snahy je i dlouhodobá priorita České republiky a jeden z prvotních Rozvojových cílů tisíciletí - vzdělávání.

¹ Oficiální rozvojovou pomocí (ODA) se rozumějí veškeré vykazatelné prostředky vydané ze státního rozpočtu i dalších veřejných rozpočtů České republiky na účely socioekonomického rozvoje partnerských zemí v souladu s metodikou Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

Do výše uvedených oblastí proto směřovalo cca 32 % české dvoustranné oficiální rozvojové pomoci.

Z hlediska ostatních sektorů a Rozvojových cílů tisíciletí se Česká republika zaměřila na tradiční priority, kde využila svých komparativních výhod. V roce 2012 se tak opět soustředila na omezování extrémní chudoby a hladu. Základem bylo zajištění kvalitnějších (často i jenom základních) potravin a zajištění přístupu k pitné vodě co největšímu počtu osob. Česká republika proto na sektory zásobování vodou a zemědělství vyčlenila 19 % své dvoustranné oficiální rozvojové pomoci. V roce 2012 probíhala spolupráce i v dalších tradičních sektorech, kterými jsou mj. výroba a dodávky energie, sociální infrastruktura a služby a obecná ochrana životního prostředí.

Z pohledu **teritoriální struktury** české oficiální rozvojové pomoci byly největšími příjemci pomoci země v regionu Asie, což představuje celkem 45 % dvoustranné pomoci. Důvodem je pokračující koncentrace české zahraniční rozvojové spolupráce do méně zemí a zařazení dvou největších příjemců (Afghánistánu a Mongolska).

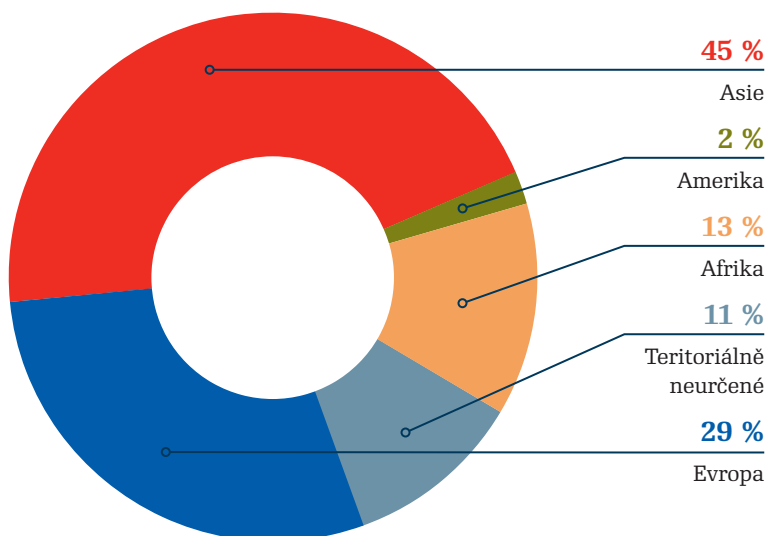
Dalšími významnými příjemci české oficiální rozvojové pomoci byly země jihovýchodní a východní Evropy, což odpovídá strategickým prioritám české zahraniční politiky i principu vzájemného doplňování se (komplementaritě) aktivit dárcovských zemí (potřebné pro efektivnost rozvoje podle Pařížské deklarace a Akční agendy z Akkry).

Jako pozitivní vývoj lze také hodnotit postupný nárůst české oficiální rozvojové pomoci v regionu subsaharské Afriky, který je v posledních letech stabilní, a to především z hlediska potřeby rozvojové spolupráce. Subsaharská Afrika v objemu české bilaterální oficiální rozvojové pomoci přesto zaujímá pouze 10 %.

Na nejméně rozvinuté země (*Least Developed Countries, LDCs*) bylo v rámci české bilaterální oficiální rozvojové pomoci v roce 2012 vynaloženo celkem 416,82 mil. Kč, tedy přes 32 % z dvoustranné rozvojové pomoci. Významnou část v tomto objemu zaujímala pomoc navázaná na český Provinční rekonstrukční tým (PRT) v Afghánistánu. Veškerá bilaterální pomoc Afghánistánu tvořila 60 % z celkové pomoci nejméně rozvinutým zemím.

Mezi největší příjemce české oficiální rozvojové pomoci v roce 2012 patřily Afghánistán, Moldavsko, Mongolsko, Bosna a Hercegovina a Etiopie.

Regionální rozdělení dvoustranné ODA České republiky v roce 2012

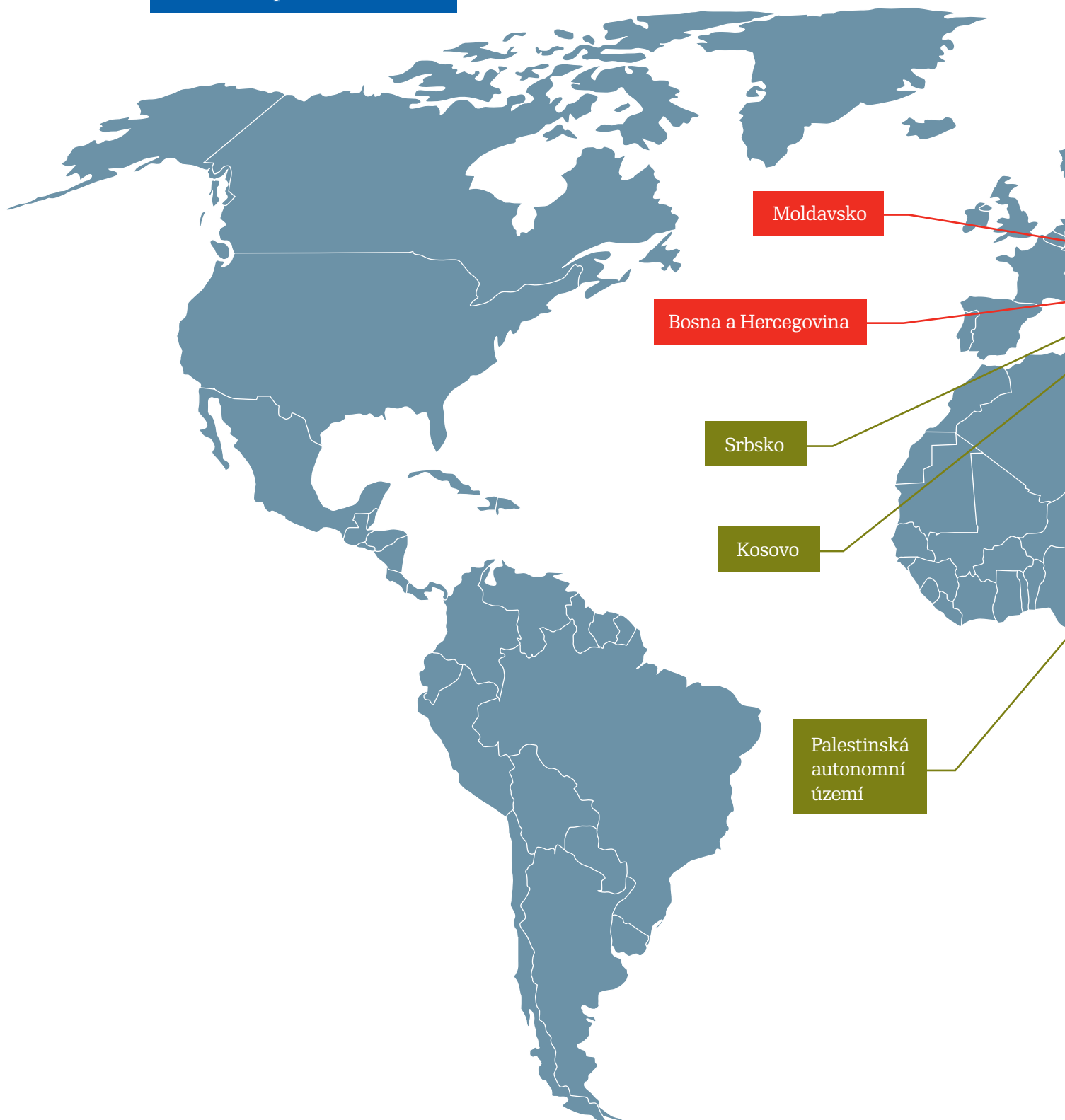
Regionální rozdělení dvoustranné oficiální rozvojové pomoci (ODA) České republiky v roce 2012

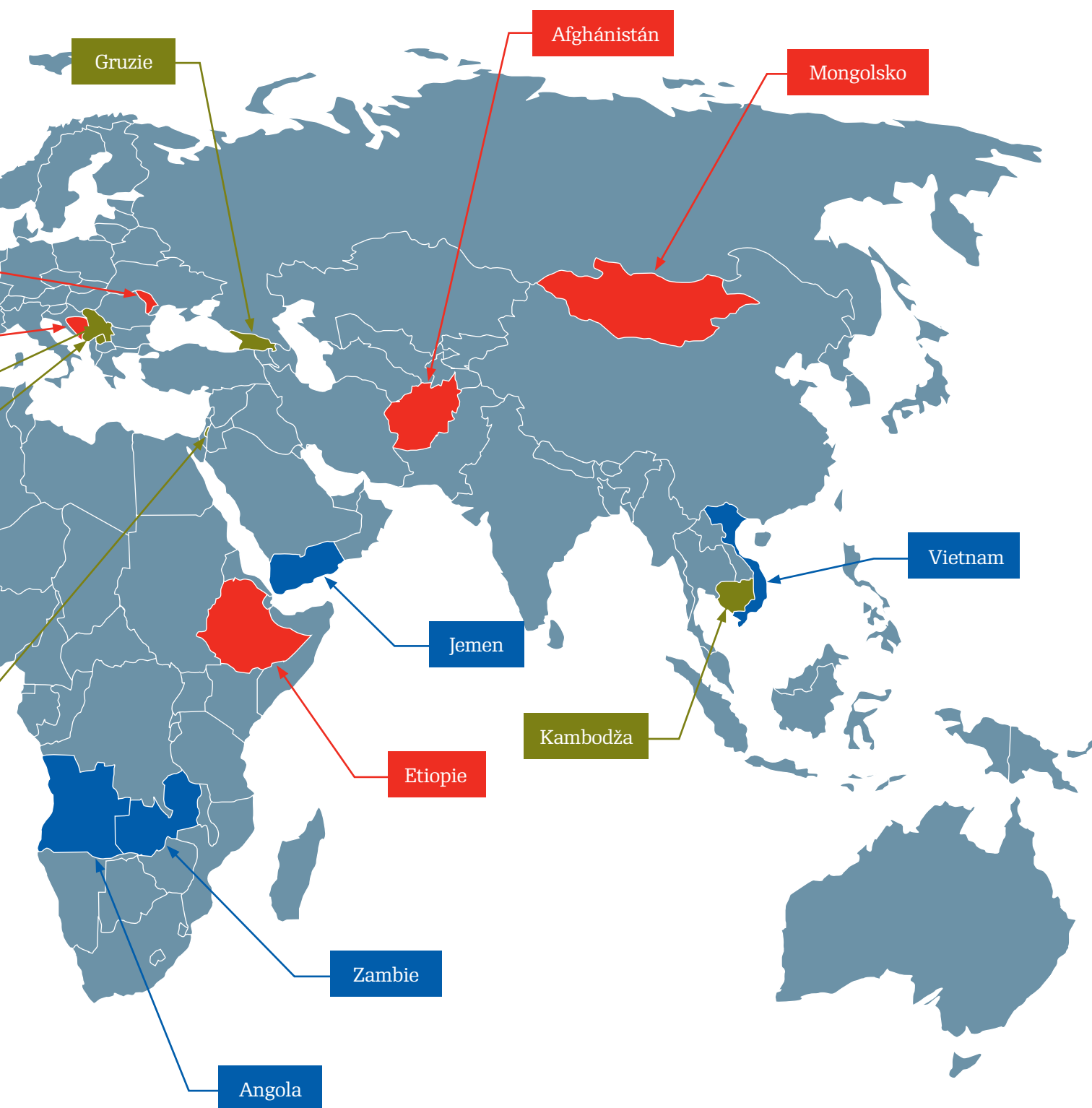
Region	Objem vynaložených prostředků (mil. Kč)	Podíl na dvoustranné ODA ČR
Evropa (celkem)	372,38	28,68 %
Západní Balkán	175,26	13,50 %
Východní Evropa	168,01	12,94 %
Další	29,11	2,24 %
Afrika (celkem)	168,42	12,97 %
Severní Afrika	30,09	2,32 %
Subsaharská Afrika	138,33	10,66 %
Amerika (celkem)	23,36	1,81 %
Severní a Střední Amerika	13,96	1,089 %
Jižní Amerika	9,40	0,72 %
Asie (celkem)	591,82	45,59 %
Blízký východ	87,98	6,77 %
Jižní a střední Asie	367,70	28,33 %
Východní Asie	135,64	10,49 %
Oceánie (celkem)	0	0 %
Různé (teritoriálně neurčené)	142,03	10,94 %
Celkem	1 298,03	100 %

Programové země

Projektové země

Dosavadní prioritní země

4 | Dvoustranná rozvojová spolupráce České republiky v roce 2012

V oblasti dvoustranné rozvojové spolupráce byly nadále uváděny do praxe priority stanovené Konceptí zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období let 2010–2017. Především bylo dohodnuto znění programového dokumentu s Afghánistánem. Těžištěm bilaterální rozvojové spolupráce České republiky v roce 2012 byly projekty, většinou realizované českými subjekty, v rostoucí míře ovšem též subjekty z partnerských rozvojových zemí, případně mezinárodními organizacemi.

Kromě dvoustranných a trojstranných projektů Česká republika v roce 2012 pokračovala v poskytování stipendií studentům z rozvojových zemí, humanitární pomoci i realizaci dalších rozvojových aktivit. Pokračovaly také další formy pomoci, náležející do dvoustranné rozvojové pomoci, avšak financované z jiných kapitol veřejných rozpočtů než zahraniční rozvojová spolupráce plánovaná vládou České republiky v příslušném každoročním usnesení, jako např. pomoc uprchlíkům na českém území či rozvojové a humanitární aktivity krajů, obcí a veřejných vysokých škol.

Etiopie: Zemědělské vzdělávání a podpora kvality a rozsahu poradenských služeb

Dvoustranná rozvojová spolupráce dle zeměpisného zaměření

Dvoustranná rozvojová spolupráce byla v roce 2012 realizována v první řadě s pěti partnerskými zeměmi na základě programového rámce, který definuje sektorové a další priority české oficiální rozvojové pomoci v dané zemi (Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko a Mongolsko). Text programu rozvojové spolupráce s Afghánistánem na roky 2013-2017 byl v průběhu roku upravován a odsouhlasen v konzultacích s afghánskou stranou.

Projektové země (Gruzie, Kambodža, Kosovo, Palestinská autonomní území, Srbsko) tvoří další skupinu prioritních partnerů pro období let 2010-2017. V těchto zemích je rozvojová spolupráce rovněž potřebná a ze zahraničně-politického hlediska žádoucí, není však vázána pevně definovaným programem spolupráce.

Také v roce 2012 dosáhla Česká republika pokroku ve sjednávání bilaterálních dohod o rozvojové spolupráci s vybranými prioritními zeměmi. Jejich hlavním cílem je smluvní úprava zaměřená na osvobození českých rozvojových projektů a jejich realizátorů od dovozních cel, daní (včetně DPH), vízových a jiných poplatků v partnerské zemi. S Moldavskem byla předmětná dohoda podepsána dne 23. listopadu 2012 v Kišiněvě (v platnost

vstoupila 18. dubna 2013). Návrh Dohody o rozvojové spolupráci se Srbskem schválila Vláda České republiky v září 2012 a srbská strana indikovala předběžný souhlas s jejím uzavřením. Vzhledem ke komplikacím na srbské straně po parlamentních volbách byl ovšem přepokládán podpis dohody odložen na rok 2013.

Ve čtyřech dalších zemích navazovaly aktivity v omezeném rozsahu na rozvojové intervence z minulého programového období (Angola, Jemen, Vietnam a Zambie) a v několika dalších státech byly uskutečňovány aktivity programu transformační spolupráce, popř. v gesci jednotlivých ministerstev.

Mezi největší příjemce české oficiální rozvojové pomoci v roce 2012 patřily programové prioritní země a téměř všechny projektové prioritní země.

V pořadí příjemců se dále jednoznačně projevil přechod na aktualizovaný okruh prioritních zemí. Výraznější podíl Afghánistánu je vedle rozsahu a množství projektů dán i poměrně vyššími náklady souvisejícími se zajištěním realizace projektů a souvisejících aktivit v rámci Provinčního rekonstrukčního týmu, jehož činnost byla v roce 2012 dokončována.

Největší příjemci dvoustranné oficiální rozvojové pomoci (ODA) ČR v roce 2012

Země	Objem vynaložených prostředků (tis. Kč)	Objem vynaložených prostředků (tis. USD)	Podíl na dvoustranné ODA ČR
Afghánistán	248 106,78	12 698,48	19,11 %
Moldavsko	95 347,40	4 880,03	7,35 %
Mongolsko	79 364,06	4 061,97	6,11 %
Bosna a Hercegovina	61 874,64	3 166,84	4,77 %
Etiopie	60 618,48	3 102,55	4,67 %
Gruzie	51 353,94	2 628,37	3,96 %
Ukrajina	49 627,28	2 540,00	3,82 %
Srbsko	46 488,13	2 379,33	3,58 %
Kosovo	44 184,86	2 261,45	3,40 %
Palestinská autonomní území	32 824,91	1 680,03	2,53 %
Vietnam	28 359,31	1 451,47	2,18 %
Sýrie*	27 908,14	1 428,38	2,15 %
Bělorusko	23 014,46	1 177,92	1,77 %
Myanmar/Barma	22 265,45	1 139,58	1,72 %
Kambodža	18 093,15	926,04	1,39 %
Zambie	16 126,41	825,37	1,24 %
Libye	15 546,02	795,67	1,20 %
Arménie	9 995,08	511,56	0,77 %
Jemen	9 447,90	483,56	0,73 %
Kuba	9 417,89	482,02	0,73 %
Pákistán	9 231,92	472,50	0,71 %
Angola	8 926,50	456,87	0,69 %
Jordánsko	8 762,50	448,48	0,68 %
Mali	8 444,72	432,21	0,65 %
Albánie	8 271,71	423,36	0,64 %
Egypt	7 296,09	373,42	0,56 %
Nigérie	7 027,34	359,67	0,54 %
Konžská demokratická republika	6 723,89	344,14	0,52 %
Kazachstán	6 689,01	342,35	0,52 %
Kyrgyzstán	6 266,48	320,73	0,48 %
Irák	5 551,44	284,13	0,43 %

* Více než 16 mil. Kč jsou náklady na syrské uprchlíky na území ČR.

Prioritní země s programem spolupráce

Afgánistán

Afgánistán patří mezi nejchudší země světa. Kromě důsledků více než třiceti let bojů, značné vnitřní nestability, špatné bezpečnostní situace, technologické a infrastrukturní zaostalosti, čelí tato země také vysoké míře negramotnosti a nedostatečných vzdělávacích kapacit. Tyto poměry se ještě zhoršují v zemědělských oblastech, kde žije 75 % obyvatelstva země (navzdory nízkému podílu obdělávací půdy činí příspěvek zemědělství HDP Afgánistánu zhruba 50 %). Index lidského rozvoje zemi řadí na 175. místo z celkem 187 zemí v žebříčku Programu OSN pro rozvoj (UNDP) k roku 2012.

Pomoc Československa Afgánistánu má tradici již od 80. let 20. století, po nástupu Tálibánu k moci se však vazby zpřetrhaly. Teprve od roku 2001 bylo možné na tradici rozvojové pomoci navázat. V regionu začaly působit české nevládní organizace. Počínaje rokem 2008 se stal těžištěm české pomoci Afgánistánu Provinční rekonstrukční

tým v provincii Lógar (PRT). Česká republika byla v posledních letech aktivní při rekonstrukci, posilování bezpečnosti a kapacit afghánských institucí, dalšími prioritami jsou pak zejména rozvoj zemědělství, vodního hospodářství a vzdělávání. V posledním roce svého působení se Provinční rekonstrukční tým soustředil zejména na realizaci a dokončení 40 projektů zaměřených na rekonstrukci a rozvoj v celkovém objemu 62 mil. Kč a projekty rychlého dopadu v hodnotě 2,8 mil. Kč.

Rok 2012 však byl vedle toho ve znamení vyjednávání programu rozvojové spolupráce mezi ČR a Afgánistánem na půdorysu výše uvedených priorit. I přesto, že výsledná podoba programového dokumentu byla dojednána až v druhé polovině roku 2012, Česká republika vytyčené priority již z prostředků zahraniční rozvojové spolupráce naplňovala: pokračovala v podpoře afghánského zemědělského vzdělávání a zahájila víceleté projekty v oblasti podpory zemědělství a zpracování zemědělské produkce.

K největším projektům ČR patřila i v roce 2012 podpora rozvoje středního zemědělského vzdělávání (výstavba Střední zemědělské školy v Pol-e Alam Provinčním rekonstrukčním týmem, nebo vytváření vzdělávacích osnov a školení pro pedagogy středních zemědělských škol v rámci zahraniční rozvojové spolupráce). V roce 2012 byla dokončena výstavba lógarských mlékařských sběrných center, proběhla školení pro místní zemědělce a veterináře, dokončovaly se menší vodohospodářské projekty (opravy karézů a retenčních zdí), rekonstrukce a výstavba budov, zázemí a kontrolních stanovišť pro afghánské bezpečnostní složky, probíhaly opravy škol a zdravotnických zařízení, významným projektem bylo také dokončené včelařské centrum v Pol-e Alam – vše realizováno prostřednictvím Provinčního rekonstrukčního týmu.

V rámci humanitární pomoci byl uskutečněn dotační projekt zaměřený na posílení potravinového zabezpečení místních komunit.

Na návrh zastupitelského úřadu České republiky v Kábulu bylo v Afgánistánu v roce 2012 zrealizováno 6 malých lokálních projektů, zaměřených na nákup vybavení pro základní i střední školy, ale také pro Afghánský národní archiv, Národní archeologický institut nebo kábulskou zoologickou zahradu. Trojstranný projekt, spolufinancovaný vládou SRN a implementovaný společně s nevládní neziskovou organizací *Deutsche Welthungerhilfe*, pomohl místním komunitám efektivněji využívat přírodní zdroje.

Afgánistán: Nové včelařské centrum, Pol-e Alam

Afgánistán: Výuka ve střední zemědělské škole, Pol-e Alam

Česká republika nabídla pro akademický rok 2012/13 čtyři nová stipendia afghánským studentům. Celkem v ČR studovalo 10 vládních stipendistů.

Z prostředků určených na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2012 Česká republika uskutečnila v této zemi 5 bilaterálních, 1 trilaterální a 6 malých lokálních projektů v celkové hodnotě 19,3 mil. Kč. Dále v rámci činnosti Provinčního rekonstrukčního týmu realizovala Česká republika 40 projektů v hodnotě 62 mil. Kč a 24 projektů rychlého dopadu v hodnotě 2,8 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc poskytnutá v roce 2012 Afghánistánu činila 248,1 mil. Kč.

Bosna a Hercegovina

Podle indexu lidského rozvoje OSN klesla Bosna a Hercegovina v roce 2012 ze 74. na 81. místo. Země se doposud nedokázala vyrovnat v politické ani v ekonomické rovině s následky války, která vážně poškodila její infrastrukturu a vedla k vysídlení dvou milionů osob. Situaci navíc komplikuje stále přítomné etnické napětí. Bosna a Hercegovina má s Českou republikou dlouhodobě dobré vztahy a v současnosti má zájem i o české zkušenosti s transformačními procesy a integrací do Evropské unie. V roce 2012 pokračovala v Bosně a Hercegovině úspěšně spolupráce s ostatními donory působícími v této zemi, která napomohla jak k zefektivnění jejích dopadů, tak k její harmonizaci s aktivitami ostatních donorů. Spolupráce s americko-švédským projektem FARMA, která byla navázána v roce 2011, byla ještě intenzivnější v rámci programu vlády USA *Emerging Donors Challenge Fund*. Všichni tři partneři se zavázali spolupracovat především v sektoru zemědělství. Podařilo se tak zapojit české experty do aktivit mezinárodního projektu FARMA a experti projektu FARMA se recipročně zapojili do českého projektu ke zvýšení produkce mléka.

V sektoru energetiky, v níž se česká zahraniční rozvojová spolupráce zaměřuje především na obnovitelné zdroje energie, byl v závěru roku 2012 schválen jednorázový příspěvek na projekt Rozvojového programu OSN „Energie z biomasy jako zdroj zaměstnání a energetické bezpečnosti“. Z českého příspěvku byla hrazena mimo jiné i účast českých expertů na přípravě tohoto projektu.

Důležitým rysem projektů v Bosně a Hercegovině je důraz na rovnoměrné zapojení partnerů z obou bosenských entit. V tomto duchu v roce 2012 pokračoval projekt na zlepšení odpadového hospodářství v municipalitách Doboj a Maglaj (Do-Ma čisto), na kterém se podílely samosprávy z obou entit. V minulém roce byla také dokončena první fáze projektu „Zajištění přístupu k pitné vodě“ v obci Lukavac.

Bosna a Hercegovina: Rozvoj odpadového hospodářství v municipalitách Doboj a Maglaj

Bosna a Hercegovina: Čištění řeky Sávy od nevybuchlé munice

V roce 2012 byly v Bosně a Hercegovině zahájeny nové projekty v sektoru zdravotnictví. Projekt v oblasti zvýšení kapacit cévní chirurgie byl započat školením šesti lékařů a sester ze Sarajeva a Banja Luky, které se konalo ve Fakultní nemocnici u svaté Anny v Brně a v Nemocnici Na Homolce v Praze.

Další sektor, v němž byly nově zahájeny projekty, je sektor státní správy a občanské společnosti. Projekty v tomto sektoru jsou zacíleny především na podporu bosenských státních institucí v jejich úsilí o překonávání překážek v přístupu do Evropské unie. Uskutečnily se přípravy na založení rozvojového oddělení města Sarajeva v rámci společného projektu měst Sarajeva a Prahy a byla zahájena příprava spolupráce v oblasti soudnictví.

Prostřednictvím programu Ministerstva průmyslu a obchodu zvaného „Aid For Trade“ podpořila Česká republika v Bosně a Hercegovině projekt jednotného systému nakládání s odpady. V působnosti Ministerstva vnitra byl uskutečněn projekt bezpečnostní spolupráce Policie ČR s Bosnou a Hercegovinou, díky němuž se podařilo vyčistit část dna hraniční řeky Sávy od nevybuchlé munice.

V rámci programu transformační spolupráce Ministerstva zahraničních věcí byly implementovány dva projekty zaměřené na zlepšení lidskoprávní legislativy a podporu občanské angažovanosti a vzájemného porozumění mezi mládeží.

V průběhu roku 2012 bylo v Bosně a Hercegovině realizováno 10 malých lokálních projektů a osm dodatečných rozvojových projektů České rozvojové agentury při českém zastupitelském úřadu. Všechny lokální projekty byly realizovány místními subjekty a jejich cílem bylo zlepšení podmínek v oblastech sociálních služeb a vzdělávání.

V rámci české zahraniční rozvojové spolupráce jsou Bosně a Hercegovině pravidelně poskytována také vládní stipendia. V roce 2012 u nás pobývalo 27 studentů v rámci vládního programu rozvojových stipendií a přibližně 70 dalších studentů pomocí stipendií z jiných zdrojů. Na akademický rok 2012/13 bylo Bosně a Hercegovině poskytnuto 11 nových stipendijních míst na bakalářské a magisterské studium v českém či anglickém jazyce, která byla plně využita.

V roce 2012 byla v Bosně a Hercegovině uplatněna nová forma rozvojové spolupráce, vycházející ze Strategie poskytování vládních stipendií pro studenty z rozvojových zemí na období 2013-2018, kterou je vysílání českých vysokoškolských učitelů do partnerských zemí. Touto cestou byla navázána spolupráce mezi Českou zemědělskou univerzitou a Univerzitou v Banja Luce. Dále v zemi začala působit Univerzita Palackého.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci v roce 2012 realizovala Česká republika Bosně a Hercegovině celkem 34 projektů (13 bilaterálních, 1 trilaterální, 10 malých lokálních projektů, 8 dodatečných rozvojových projektů při ZÚ, 1 projekt „Aid for Trade“ a 1 bezpečnostní

Etiopie: Zvyšování dostupnosti a kvality odborného vzdělání v sektoru kožedělnictví

projekt v gesci Ministerstva vnitra České republiky) v hodnotě 53,4 mil. Kč. Dále byly uskutečněny 2 projekty transformační spolupráce v hodnotě 1,9 mil. Kč. Celková bilaterální oficiální rozvojová pomoc poskytnutá v roce 2012 Českou republikou Bosně a Hercegovině činila 61,9 mil. Kč.

Etiopie

Navzdory ekonomickému růstu v posledních letech patří Etiopie stále mezi nejchudší země na světě. Podle indexu lidského rozvoje OSN se Etiopie v roce 2012 řadila na 173. místo ze 187 zemí světa.

V roce 2011 byl ve spolupráci s etiopskými úřady připraven Program spolupráce České republiky s Etiopií na období 2012-2017 a bylo podepsáno Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a etiopským Ministerstvem financí a ekonomického rozvoje. Na základě tohoto Programu spolupráce působí Česká republika v Etiopii v sektorech vzdělávání, zdravotnictví, zásobování vodou a sanitace, zemědělství, lesnictví a rybolovu a ochraně životního prostředí. Geograficky se Česká republika zaměřuje především na Region jižních národů, národnosti a lidu, jakož i na okolí hlavního města Addis Abeba. V Somálském regionu, který patří mezi rozvojové priority etiopské vlády, realizuje Česká republika humanitární projekty zaměřené na řešení dlouhodobých krizí.

V sektoru všeobecné ochrany životního prostředí byl v roce 2012 zahájen projekt „Rozvoj kapacit v oblasti environmentální geologie – mapování georizik včetně hydrogeologických podmínek v oblastech Dila a Hosaina“. Tento projekt navazuje na dosavadní aktivity posílení kapacit inženýrské

Etiopie: Trvale udržitelný systém zásobování pitnou vodou

geologie a hydrogeologie v Etiopii. Místní partnerskou organizací, stejně jako u minulého projektu, je Geologická služba Etiopie.

V sektoru zemědělství a lesnictví byl na konci roku 2012 ukončen tříletý projekt „Trvale udržitelné hospodaření s půdními, lesními a vodními zdroji jako pilotní model pro rozvoj komunit jižní Etiopie“ a pokračovaly projekty zaměřené na zemědělské vzdělávání a poskytování kvalitních poradenských služeb drobným zemědělcům.

Vzhledem k nedostatečnému přístupu obyvatel Etiopie ke zdrojům pitné vody věnuje Česká republika výraznou pozornost projektům v sektoru zásobování vodou a sanitace. V roce 2012 byly v tomto sektoru realizovány dva projekty. Prvním je projekt „Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou v malých městech zóny Sidama“, zaměřený na zlepšení zásobování pitnou vodou, řízení vodních zdrojů a podporu hygienických návyků tamějších obyvatel. Druhý projekt „Dlouhodobý přístup k vodě v okrese Alaba“ usiluje o zefektivnění stávajícího systému správy vodních zdrojů.

V roce 2012 pokračovala Česká republika v podpoře etiopského základního a středního školství a odborného vzdělávání v kožedělnictví, neboť Etiopie patří k zemím s největším množstvím skotu na světě, avšak s velice nízkou úrovní rozvoje kožedělného průmyslu. Projektové aktivity směřují k rozšíření a zkvalitnění kurzů kožedělné výroby se zvláštním zřetelem na malé podniky.

Během roku 2012 proběhla identifikace nových projektových námětů také v sektoru zdravotnictví, neboť dvouletý projekt „Podpora rozvoje nemocnice Alaba – Kulito: Zpřístupnění kvalitní zdravotní péče“ byl na konci roku 2012 dokončen a výstupy projektu byly předány místním partnerům.

V rámci humanitární pomoci podpořila Česká republika v roce 2012 obnovu zdrojů obživy pasteveckých rodin, které byly zničeny v důsledku sucha v jižních oblastech Etiopie.

V rámci programu Ministerstva průmyslu a obchodu „Aid for Trade“ podpořila Česká republika v Etiopii v roce 2012 projekt, zaměřený na průzkum zdrojů termálních a minerálních vod, a projekt v oblasti technologie zpracování potravin se zaměřením na rozvoj malého a středního podnikání.

V roce 2012 bylo při českém zastupitelském úřadu v Addis Abeba realizováno 6 malých lokálních projektů, kterými ČR pomohla zlepšit učební prostředí pro děti s postižením, zakoupila vzdělávací materiály pro tyto děti, přispěla na vybavení nemocnice v Addis

Abebě a podpořila školení zaměřené na zlepšení techniky rybolovu, jeho management a marketing.

V roce 2012 byly v Etiopii uskutečněny i 3 trilaterální projekty v oblastech sociálního rozvoje a vzdělávání. Partnerem v těchto projektech byla českým nevládním organizacím Evropská komise a rakouská nevládní organizace *Light for the World Austria*.

V rámci české zahraniční rozvojové spolupráce jsou Etiopii pravidelně poskytována vládní stipendia, jejichž počet se v posledních letech zvyšoval. Pro akademický rok 2012/2013 bylo přijato 8 nových etiopských studentů (2 v českém programu, 6 v anglickém programu). V současnosti studuje v České republice celkem 14 etiopských studentů, především v oborech lékařství, ekonomie, informatika a zemědělství.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci realizovala Česká republika v roce 2012 v Etiopii celkem 23 projektů (12 bilaterálních, 3 trilaterální, 6 malých lokálních projektů a 2 projekty „Aid for Trade“) v celkové hodnotě 53,9 mil. Kč. Celková bilaterální oficiální rozvojová pomoc poskytnutá Českou republikou Etiopii v roce 2012 činila 60,6 mil. Kč.

Moldavsko

Ekonomická a sociální situace Moldavska je poznamenána dlouhodobým propadem průmyslové výroby, nezaměstnaností a odchodem značné části praceschopného obyvatelstva do zahraničí. Podle indexu lidského rozvoje OSN se Moldavsko k roku 2012 řadí na 113. místo ze 187 zemí. S Českou republikou jej pojí výsledky předchozí rozvojové spolupráce i přetrvávající rozvojové potřeby země.

Moldavsko: Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotně sociálních služeb domácí péče

Moldavsko: Podpora konkurenceschopnosti malých a středních zemědělců

Rozvojová spolupráce České republiky v Moldavsku v roce 2012 probíhala v souladu s prioritami nastavenými v programovém dokumentu, soustředila se tedy ve velké míře na zlepšení ochrany vodních zdrojů, zásobování vodou a sanitaci, sanaci ekologických škod a ochranu životního prostředí, dále na zemědělství, budování sociální infrastruktury a vzdělávání.

V sektoru zásobování vodou a sanitace pokračovala v roce 2012 realizace mezinárodního projektu „*Rehabilitation of the water supply and sewage system in the Municipalities of Nisporeni, Vărzărești and Grozești*“, na kterém se Česká republika podílí společně s Rakouskou rozvojovou agenturou, Švýcarskou agenturou pro rozvoj a Evropskou komisí. Česká republika se v jeho rámci soustředí na obnovu systému nakládání s odpadními vodami ve městě Nisporeni. Obdobný projekt pokračoval ve městě Vulcanesti a v městě Cimișlia. V oblasti starých ekologických zátěží pokračovaly v roce 2012 projekty sanace ekologických škod způsobených pesticidy a projekt průzkumu a sanace znečištění ropnými deriváty na území vesnic Lunga a Mărculești. Posledně jmenovaný projekt bude mít zásadní dopad na dostupnost užitkové a pitné vody pro obyvatele obou vesnic. Mezi významné české rozvojové intervence se v roce 2012 zařadilo také dokončení varovného povodňového a monitorovacího systému na řece Prut, uskutečněné ve spolupráci se Státní hydrometeorologickou službou Moldavska.

Zemědělské projekty v Moldavsku byly v roce 2012 zaměřeny na podporu konkurenceschopnosti a efektivity malých a středních podnikatelů,

jakož i na ekologické zemědělství. Jeden z nich je spolufinancovaný agenturou USAID, protože byl v roce 2012 podpořen v rámci programu *Emerging Donors Challenge Fund*.

Rok 2012 představoval pro zahraniční rozvojovou spolupráci v Moldavsku významný posun mezi partnerskými institucemi veřejné správy České republiky a Moldavska v rámci nového sektoru státní správy a občanské společnosti. Česká republika se zapojila do klíčového projektu „Podpora Regionální rozvojové agentury Jih a Rady regionálního rozvoje: Aktualizace strategie regionálního rozvoje“. Tento projekt vznikl na základě společného programování za účasti zástupců moldavských institucí, 12 zemí Evropské unie, GIZ, Programu OSN pro rozvoj a Delegace Evropské unie.

V oblasti sociální péče byly v roce 2012 v Moldavsku realizovány projekty, jejichž výstupy omezují negativní dopady pracovní migrace Moldavanů. Šlo o budování institucionálních kapacit moldavské vlády pro práci s opuštěnými dětmi a zvyšování kvality i dostupnosti zdravotních a sociálních služeb pro staré či nemocné. Zmíněné aktivity byly propojeny s projektem „*Addressing the Negative Effects of Migration on Minors and Families Left Behind*“, financovaným Evropskou komisí a Itálií. V průběhu roku 2012 byl zahájen navazující projekt zacílený na integraci dětí s postižením nebo se speciálními potřebami do vzdělávacího systému na úrovni předškolního vzdělávání. Vedle pilotní mateřské školy ve městě Orhei z dřívějších aktivit zahraniční rozvojové spolupráce získá Moldavsko další dvě inkluzivní mateřské školy.

Moldavsko je jednou z prioritních zemí transformační spolupráce a v roce 2012 tam pokračovaly projekty zaměřené na podporu občanské společnosti (včetně aktivit mladých lidí) a její spolupráce s místní samosprávou. Zvláštní pozornost věnuje Česká republika situaci v Podněstří, kde dlouhodobě usiluje o rozvoj neziskového sektoru. Ekonomická transformace Moldavska byla podporována přenosem české zkušenosti v oblasti rozvoje podnikatelských dovedností i kapacit státní správy.

V roce 2012 proběhl v Moldavsku i jeden trilaterální projekt, spolufinancovaný Evropskou komisí, posilující využití remitencí pro nastartování podnikání a vytvoření pracovních míst.

V rámci programu Ministerstva průmyslu a obchodu „*Aid For Trade*“ Česká republika v Moldavsku podpořila projekt „Přenos know-how při budování, využívání a ochraně podzemních vodních zdrojů, zejména termálních a minerálních v Moldavské republice“.

Při zastupitelském úřadu České republiky v Kišiněvu bylo v roce 2012 realizováno 6 malých lokálních projektů, konkrétně např. aktivity pro vytváření pracovních míst pro osoby s mentálním postižením, péče o sociálně znevýhodněné skupiny obyvatelstva, nákup slepeckých pomůcek či zajištění záložní dodávky elektřiny pro datové centrum Národní agentury pro zaměstnanost Moldavské republiky.

Z hlediska počtu vládních stipendijních míst ke studiu na českých veřejných vysokých školách je Moldavsko již několik let na prvním místě. V akademickém roce 2012/13 bylo nabídnuto a využito 12 nových stipendií v různých studijních programech v českém i anglickém jazyce. V současnosti studuje v České republice celkem 38 vládních stipendistů.

V roce 2012 byl v Moldavsku aplikován nový koncept vysílání českých vysokoškolských učitelů do partnerských zemí. Konkrétně Česká zemědělská univerzita pomáhá zvýšit kvalitu výuky a výzkumu Státní agrární moldavské univerzity; v zemi začala obdobně působit též Univerzita Palackého.

S ohledem na akutní potřebu systematicky řešit praktické problémy spojené s realizací projektů zahraniční rozvojové spolupráce byla dne 23. listopadu 2012 podepsána Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Moldavské republiky o rozvojové spolupráci.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci realizovala Česká republika v Moldavsku v roce 2012 celkem 22 projektů (15 bilaterálních, 1 trilaterální a 6 malých lokálních projektů) v celkové hodnotě 75,6 mil. Kč. Dále Česká republika uskutečnila 4 projekty transformační spolupráce v hodnotě 5,5 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc poskytnutá Českou republikou v roce 2012 Moldavsku činila 95,3 mil. Kč.

Mongolsko: Speciální škola pro zrakově postižené děti

Mongolsko

Přes pozitivní hospodářské výsledky patří Mongolsko ke státům, které jsou pro omezenou infrastrukturu a vysokou závislost na tradičním způsobu života (pastevectvím se živí dvě pětiny obyvatel) dosud řazeny mezi země s relativně vysokým výskytem chudoby. Je tomu tak i přesto, že Mongolsko oficiálně patří mezi země s nižším středním příjmem. Podle indexu lidského rozvoje k roku 2012 je Mongolsko na 108. místě žebříčku, přičemž pod hranici chudoby stále žije 33 % obyvatelstva.

Rozvojová spolupráce České republiky v Mongolsku v roce 2012 probíhala v souladu s prioritami nastavenými v programovém dokumentu, soustředila se tedy do sektorů energetiky, zemědělství, vzdělávání, sociální infrastruktury a služeb i ochrany vodních zdrojů a ochrany životního prostředí. Geograficky je spolupráce zaměřena na Centrální region (vč. hlavního města Ulánbátar, jižní provincii Dornogobi a některé severní a západní provincie).

V sektoru energetiky pokračovala v roce 2012 realizace projektu „Modernizace velínu a zařízení měření a regulace chemické úpravy vody pro elektrárnu č. 4 v Ulánbátaru“. Tento projekt je zaměřen na zkvalitnění provozu klíčového dodavatele elektrické energie a tepla v hlavním městě.

Zemědělské projekty v Mongolsku byly v roce 2012 zaměřeny na rozvoj odborného poradenství v pouštních oblastech Mongolska a na podporu zemědělských zpracovatelských oborů v oblastech s vysokou mírou nezaměstnanosti. V roce 2012 byl dokončen projekt „Systém identifikace hospodářských zvířat“, díky němuž byl v centrálních oblastech Mongolska zaveden systém označování hovězího dobytka. Po jeho vzoru se zavádí evidence dobytka v celém Mongolsku. Dále byl zčásti předán projekt „Rozvoj institucionalizovaného

Mongolsko: Záchrana ohrožených druhů mongolské fauny – převoz koně Převalského

odborného zemědělského poradenství v pouštním regionu Gobi“, díky němuž byl agropark vybaven zavlažovacím systémem a pasivním skleníkem. Tento projekt zaznamenal mimořádně dobré výsledky v zemědělské produkci.

V oblasti ochrany životního prostředí došlo v závěru roku 2012 k úspěšnému zakončení projektu vyčištění skládky toxických kalů v obytné části Hargia hlavního města Ulánbátar. Díky tomuto projektu se podařilo eliminovat zdravotní rizika, vyplývající z přítomnosti vysoce toxických látek v bezprostřední blízkosti lidských obydlí. V rámci projektu „Záchrana ohrožených druhů mongolské fauny (koně Převalského) v chráněných územích západního Mongolska v kontextu sociálně ekonomického rozvoje“ byly v červenci 2012 do Mongolska úspěšně převezeny další čtyři koně Převalského.

Projekty ve zdravotnickém sektoru se soustředily zejména na zvýšení kvality a dostupnosti zdravotní péče v odlehlých částech země, a to v západním Mongolsku v provincii Zavchan. Tyto české aktivity kompenzují nízký zájem mongolských institucí o poskytování přiměřené zdravotní péče ve venkovských oblastech.

Projekty v sektoru zásobování vodou a sanitace v Mongolsku se zaměřují na eliminaci zdravotních rizik obyvatelstva v souvislosti s pokračující kontaminací půdy a spodních vod v důsledku těžby nerostných surovin. Ve městě Erdenet byl ukončen projekt „Vybudování nových zdrojů vody pro venkovské oblasti Zalugin Gol a Ulaan Tolgoi v širší

oblasti města Erdenet“, jehož cílem bylo vyhloubení vrtaných studní, které zajistí zásobování nezávadnou vodou v daném regionu.

V sektoru vzdělávání je kladen důraz na zkvalitnění odborného vzdělání středoškolského i vysokoškolského stupně, neboť Mongolsko se dlouhodobě potýká s nedostatkem kvalifikované, technicky zdatné pracovní síly. V roce 2012 byla zahájena realizace projektu „Inovace výuky elektrických pohonů v bakalářské a magisterské etapě studia na Mongolské Technické Univerzitě. V severomongolském městě Darchan byla dále předána část projektu „Podpora odborného vzdělávání v Mongolsku s důrazem na učňovské školství“. Nově byl pak zahájen projekt „Podpora dostupného školícího systému pro pastevce“.

Trojstranný projekt nevládní organizace ADRA ČR ve spolupráci s Evropskou komisí a ADRA Německo se věnoval hospodářskému rozvoji venkova v provinciích Selenge a Zavkhan. Druhý trilaterální projekt usiloval o prosazení ekologicky šetrných postupů ve stavebnictví. V zemi byly uskutečněny též 2 projekty „Aid for Trade“ v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu, jeden s tematikou energetiky, druhý podporující obchod.

V roce 2012 bylo v Mongolsku realizováno 5 malých lokálních projektů zaměřených především na školství a zdravotnictví. Mimo jiné bylo zřízeno mobilní zdravotní středisko pro nomádské obyvatele či vybavena pomůckami hudební a taneční škola.

Pro akademický rok 2012/2013 byla přiznána 4 nová místa pro vládní stipendisty z Mongolska, zájem o udělení vládních stipendií stabilně převyšuje stanovené kvóty. V roce 2012 studovalo v České republice celkem 16 vládních stipendistů z Mongolska.

V roce 2012 byli do Mongolska pilotně vysláni čeští vysokoškolští učitelé. O zvyšování kvality výuky na Mongolské státní univerzitě usilují odborníci z České zemědělské univerzity, inovaci výuky na Mongolské univerzitě vědy a techniky (MUST) pomáhají připravovat experti ČVUT.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci realizovala Česká republika v roce 2012 v Mongolsku 21 projektů (14 bilaterálních, 2 trilaterální a 5 malých lokálních projektů) v hodnotě 66,9 mil. Kč. Celková bilaterální oficiální rozvojová pomoc poskytnutá Českou republikou Mongolsku v roce 2012 činila 79,4 mil. Kč.

Mongolsko: Zvýšení dostupnosti primární zdravotní péče ve venkovských oblastech západního Mongolska

Projektové země

Gruzie

Gruzie podle indexu lidského rozvoje OSN zaujímá v žebříčku 187 zemí 72. místo. Země nadále překonává následky rozpadu SSSR v ekonomické i politické sféře, ke kterým se přidaly následky vojenského zásahu Ruska v roce 2008. Ekonomicky zůstává Gruzie závislá na zemědělství, což oslabuje její hospodářskou stabilitu. Gruzie je zároveň strategicky položenou zemí a její stabilita je v širším mezinárodním zájmu.

Od roku 2008 byla rozvojová spolupráce České republiky s Gruzii ovlivněna důsledky konfliktu s Ruskem a soustřeďovala se primárně na jejich odstraňování. Česká vláda uvolnila mimořádné prostředky ve výši 150 mil. Kč na rekonstrukční a rozvojovou pomoc v období let 2008-2010. Celkem bylo realizováno více než 50 projektů, přičemž většina finančních prostředků byla soustředěna do sektorů zemědělství, zdravotnictví, zásobování vodou a sanitace. Současné české aktivity v Gruzii na tuto mimořádnou pomoc navazují.

V roce 2012 realizovala Česká republika projekty v sektorech zdravotnictví, obecné ochrany životního prostředí, zemědělství, výroby a dodávky energie. Zahájeny byly čtyři projekty v sektoru státní správy a občanské společnosti.

V sektoru zdravotnictví patřila mezi velké a zdařilé projekty podpora prevence a včasného odhalení rakoviny u žen v regionech Samegrelo a Shida Kartli navazující na předchozí aktivity z let 2009-2011 a kladoucí důraz na prevenci, vzdělávání vesnických lékařů a vznik národní strategie v dané oblasti.

Na základě vlastních zkušeností s prevencí a řešením povodní zahájila Česká republika v roce 2011 v sektoru ochrany životního prostředí ve spolupráci s gruzínskou Národní agenturou životního prostředí a gruzínským Ministerstvem životního prostředí projekt zaměřený na vybudování monitorovacího systému včasného varování před povodněmi. Na projektu se též v roce 2012 aktivně podílel Český hydrometeorologický ústav. Bude přínosný pro zemědělství, energetiku a předpověď počasí obecně.

Zemědělské projekty byly v roce 2012 orientovány na drobné zemědělce v provinciích Megrelsko, Adžarsko a Imereti. Reflektovaly předcházející aktivity na podporu kooperativního hospodaření, přičemž cílem bylo sjednotit drobné farmáře, zvýšit efektivitu hospodaření, zajistit přidanou hodnotu zemědělské

Gruzie: Podpora domácí pečovatelské služby v regionu Shida Kartli

Gruzie: Zřízení a podpora zemědělského a servisního centra v okrese Khulo

produkce (zpracování, balení, třídění) a podpořit tak přístup farmářů na místní i zahraniční trhy.

V sektoru výroby a dodávek energie byl ve spolupráci s gruzínskou Agenturou pro chráněná území a Ministerstvem energetiky Gruzie realizován v roce 2012 úspěšný a pozitivně medializovaný projekt zaměřený na trvale udržitelné zdroje elektrické energie, jehož cílem bylo zajistit přístup k elektrické energii odloučeným komunitám v horské oblasti Thuško.

Velký potenciál pro předávání českých transformačních zkušeností a pro podporu Gruzie při

sbližování se standardy Evropské unie představuje spolupráce v oblasti státní správy a občanské společnosti. V roce 2012 byla podepsána memoranda k realizaci tří projektů, z nichž první podpoří rozvoj gruzínského lázeňství, v rámci druhého je připravován plán péče o chráněnou krajinnou oblast Thuško. Česká rozvojová agentura dále realizuje společný projekt s americkou agenturou USAID (podpořený v rámci *Emerging Donors Challenge Fund*), který je zacílený na zavádění oboru adiktologie do gruzínského vzdělávacího systému. Výstupy projektu budou zahrnuty do připravované vládní strategie Gruzie pro řešení drogové situace. Další projekt byl zaměřen na zvýšení efektivnosti řízení jeskynní chráněné oblasti v národním parku Imereti.

V sociální oblasti Česká republika pomáhala zlepšovat životní podmínky mládeže, tělesně postižených i seniorů prostřednictvím dvou v zemi dlouhodobě etablovaných neziskových organizací (Člověk v tísni a Charita ČR). Oba realizované projekty budou mít systémový dopad.

V Gruzii byla uskutečněna též řada aktivit programu transformační spolupráce v gesci Ministerstva zahraničních věcí. Tyto projekty podpořily nezávislou žurnalistiku, aktivní účast občanů, zejména mladých lidí, na rozhodovacích procesech v místních samosprávách, jakož i kapacity občanské společnosti chránit práva žen.

V roce 2012 byly při zastupitelském úřadu České republiky v Tbilisi realizovány čtyři malé lokální

projekty a šest dodatečných rozvojových projektů České rozvojové agentury v celkové hodnotě 2,21 mil. Kč, které byly zaměřeny především na sociální oblast a vzdělávání. Dále Česká republika pomohla zlepšit například prostředí mateřské školy, odborné vzdělávání zdravotně postižených a osob žijících pod hranicí životního minima či lépe využít potenciál domácího cestovního ruchu (cykloturistiky).

V roce 2012 proběhly v Gruzii i dva trilaterální projekty, které byly zaměřeny na rozvoj domácí pečovatelské služby v regionu Shida Kartli (spolufinancován organizací *Cordaid*) a na tvorbu dokumentárních filmů o Jižním Kavkaze a jeho využití pro posílení demokratického dialogu.

V akademickém roce 2012/13 byla Gruzii nabídnuta a využita 3 nová vládní stipendia v různých studijních programech v českém i anglickém jazyce. V současnosti studuje v České republice celkem 23 vládních stipendistů z Gruzie.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci realizovala v roce 2012 Česká republika v Gruzii celkem 29 projektů (17 bilaterálních, 2 trilaterální, 6 dodatečných projektů České rozvojové agentury při zastupitelském úřadu a 4 malé lokální projekty v hodnotě 28,6 mil. Kč. Projektů transformační spolupráce uskutečnila Česká republika sedm v hodnotě 9,2 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc České republiky poskytnutá v roce 2012 Gruzii činila 51,4 mil. Kč.

Kambodža: Komunitní podpora pro postižené děti v provincii Takeo

Kambodža

Kambodža se dodnes potýká s následky působení Pol Potova režimu, který závažně narušil sociálně-ekonomickou strukturu země. Kambodža patří k nejchudším zemím regionu, na žebříčku zemí podle indexu lidského rozvoje k roku 2012 zaujímá 138. místo.

Česká republika má s Kambodžou dlouholeté svazky a rozvojová spolupráce se stabilně zaměřuje na sektory sociální infrastruktury, zdravotnictví, vzdělávání a energetiku. Geograficky jsou rozvojové projekty soustředěny zejména do provincie Takeo.

V sektoru sociální infrastruktury a služeb byl v roce 2012 dokončen projekt „Posilování komunitní podpory pro postižené děti v provincii Takeo“. Cílem projektu je zlepšit přístup postižených dětí ke vzdělání. V rámci projektu se podařilo vyškolit 35 učitelů ze čtyř zapojených škol v základech inkluzivního vzdělávání a dalších 38 učitelů prošlo školením ve speciálních vyučovacích technikách, kde se učili pracovat s dětmi s různým druhem postižení.

Oblast energetiky byla zastoupena pokračujícím projektem, jenž rozvíjí tržní odvětví s bioplynárnami pro zajištění udržitelných zdrojů energie. Díky projektu vzniklo v roce 2012 500 nových malých bioplynáren, které zajistily cca 2800 obyvatelům provincie Takeo přístup k energii pro vaření a svícení.

V sektoru zdravotnictví byl v roce 2012 završen projekt „Zdraví pro matky a děti v Kambodži“ zaměřený na omezení hlavních příčin mateřské úmrtnosti a eliminaci dětské podvýživy. Mezi hlavní přidané hodnoty patří vybudování tří předporodních a poporodních místností, realizace školení s důrazem na rizika spojená s porodem a propagaci nezávadné kojenecké výživy.

Čtyři trilaterální projekty, na kterých české nevládní organizace spolupracovaly s Dětským fondem OSN (UNICEF), japonskou vládou a organizací *Concern Worldwide*, se soustředily na efektivní využívání zdrojů obživy pro chudou populaci, problematiku podvýživy dětí a zkvalitnění porodních služeb. Dva malé lokální projekty se zaměřily na zásobování vodou a zdravotnictví – operaci dětí se srdeční vadou ve Fakultní nemocnici v Motole.

V oblasti vzdělávání byla nastartována spolupráce cestou vysílání vysokoškolských učitelů na partnerské vysoké školy v Kambodži. V roce 2012 sdílela Česká zemědělská univerzita metody terciární výuky s obdobně zaměřenými kambodžskými institucemi. Charita ČR zajistila předávání znalostí kambodžským vysokým školám v postupech inkluzivního vzdělávání.

Kosovo: Projekt inkluzivního vzdělávání v rámci integrace romské, ašalské a egyptské komunity

V roce 2012 studovalo v České republice v rámci rozvojových stipendií 7 studentů z Kambodži. Pro akademický rok 2012/2013 byla Kambodži nabídnuta 2 nová vládní stipendia, která byla využita.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci v roce 2012 realizovala Česká republika v Kambodži 9 projektů (3 bilaterální, 4 trilaterální a 2 malé lokální projekty) v celkové hodnotě 14,5 mil. Kč. Bilaterální oficiální rozvojová pomoc poskytnutá v roce 2012 Kambodži činila 18,1 mil. Kč.

Kosovo

Kosovo je jedním z nejchudších států Evropy. Dlouhodobě špatná ekonomická situace byla zhoršena politickou nestabilitou, která vyvrcholila na konci 90. let občanskou válkou. Válka měla za následek masové přesuny obyvatelstva a další poškození ekonomické i sociální infrastruktury.

Bilaterální rozvojová spolupráce s Kosovem je dlouhodobě soustředěna do oblasti sociální infrastruktury a služeb, vzdělávání a do oblasti zásobování vodou a sanitace.

I v roce 2012 byl největší důraz Českou republikou v Kosovu kladen na sociální sektor, v jehož rámci se odvíjí především spolupráce se sdruženími hendikepovaných obyvatel. Cílem těchto projektů bylo zlepšení postavení nevidomých a neslyšících a jejich integrace do většinové společnosti. V těchto oblastech si Česká republika vybudovala silnou pozici i uznání dárcovské komunity. V roce 2012 byla zahájena pilotní spolupráce českých učitelů z Konzervatoře Jana Deyla a střední školy pro zrakově postižené se školou

pro nevidomé v Peji. Cílem této spolupráce je zavést nové metody výuky hudby, a tím rozšířit možnosti zaměstnání pro nevidomé v Kosovu. Pokračovala spolupráce s vládou USA v rámci *Emerging Donors Challenge Fund*, z něhož byl financován projekt inkluzivního vzdělávání, zaměřený na kapacity místních aktérů při naplňování strategie integrace romské, ašalské a egyptské komunity.

Druhým důležitým sektorem české zahraniční rozvojové spolupráce v Kosovu byl v roce 2012 sektor zásobování vodou a sanitace, který je klíčovým pro zlepšení životního prostředí v Kosovu. V roce 2012 došlo ke slavnostnímu spuštění zkušebního provozu čistírny odpadních vod v municipalitě Kosovo Polje, která je první čistírnou odpadních vod v celé zemi.

V rámci transformační spolupráce Ministerstva zahraničních věcí byl v roce 2012 realizován projekt pilotní akreditace měst a obcí s cílem zatraktivnit dané municipality pro zahraniční investory a mít pro ně připravenou infrastrukturu.

V rámci trilaterální spolupráce byl v Kosovu a dalších dvou zemích západního Balkánu realizován projekt Balkánská iniciativa pro sociální inkluzi, spolufinancovaný Evropskou komisí.

V roce 2012 byly též uskutečněny 4 malé lokální projekty při českém zastupitelském úřadu v Prištině. Za průlomový lze považovat vzdělávací projekt na pomoc týraným, postiženým a jinak znevýhodněným ženám na severu Kosova, který byl prvním projektovým návrhem nevládní organizace spravované kosovskými Srby.

Pro akademický rok 2012/13 byla Kosovu nabídnuta 2 nová vládní stipendia, která byla využita. Celkově pobývalo v roce 2012 v rámci rozvojových stipendií 5 studentů zejména v oborech ekonomie a zemědělství.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci v roce 2012 realizovala Česká republika v Kosovu celkem 11 projektů (6 bilaterálních, 1 trilaterální, 4 malé lokální projekty) v celkové hodnotě téměř 16 mil. Kč a 1 projekt transformační spolupráce v hodnotě 0,5 mil. Kč. Celková bilaterální oficiální rozvojová pomoc v roce 2012 činila 44,2 mil. Kč.

Palestinská autonomní území

Palestinská autonomní území (PAÚ) patří k nejchudším zemím blízkovýchodního regionu, přičemž jejich ekonomicko-sociální stabilita je velmi důležitá pro celou oblast. Dle indexu lidského rozvoje k roku 2012 zaujímají PAÚ 110. místo žebříčku zemí.

Česká republika poskytuje svou pomoc v Palestině již od 90. let. V období let 1996–2012 bylo na PAÚ realizováno 22 rozvojových projektů v celkové hodnotě více než 300 mil. Kč, ke kterým se přidala mimořádná rekonstrukční pomoc ve výši dalších 60 mil. Kč v roce 2008. Až do současnosti se Česká republika zeměpisně zaměřuje zejména na guvernérát Tubás a sektorově na energetiku (od roku 1996 bylo v zemi díky české pomoci elektrifikováno cca třicet vesnic).

Vzhledem ke specifickým podmínkám na PAÚ bylo rozhodnuto pokračovat v aktivitách české zahraniční rozvojové spolupráce formou poskytnutí finančního daru guvernorátu Tubás. Ve spolupráci s českým Styčným úřadem v Ramalláhu pokračovala i v roce 2012 přímá podpora palestinské straně, mimo jiné prostřednictvím projektu MYWAS (vytváření systému řízení, monitoringu a rozvoje vodního hospodářství) palestinské vodohospodářské správy (*Palestinian Water Authority - PWA*). Dalšími podpořenými projekty pak byly „Tréninkové a operační centrum pro fotovoltaickou energii v Tubásu“ v sektoru energetiky a „Modernizace kapilárního zavlažovacího systému za využití obnovitelných zdrojů energie“ v sektoru zemědělství.

Tři malé lokální projekty na PAÚ realizované na základě návrhů českého Styčného úřadu v Ramalláhu se týkaly posilování spolupráce a výměny zkušeností mezi Izraelci a Palestinci, a to v oblasti vodního hospodářství a ochrany zemědělských plodin. Jedním projektem podpořila Česká republika také vzdělávací aktivity Univerzity Al Quds.

I v roce 2012 poskytla Česká republika Palestině humanitární pomoc ve výši 4 mil. Kč, konkrétně prostřednictvím Úřadu OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě (UNRWA) na pomoc palestinskému obyvatelstvu a uprchlíkům v Gaze i na Západním břehu.

Palestina: První fáze projektu solární elektrárny ve městě Tubás

V akademickém roce 2012/13 byla Palestinské autonomii nabídnuta 2 místa v rámci vládních stipendií, celkově v ČR studovalo 14 vládních stipendistů z PAÚ.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci Česká republika podpořila či přímo realizovala v roce 2012 na Palestinských autonomních územích 6 projektů (3 bilaterální a 3 malé lokální projekty) v celkové hodnotě 13,5 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc poskytnutá Palestinským autonomním územím v roce 2012 činila 32,8 mil. Kč.

Srbsko

Nejdůležitějším výsledkem i oceněním dosavadního pozitivního rozvoje Srbska a impulsem do budoucnosti bylo udělení statusu kandidátské země Evropské unie v březnu 2012. Přesto země stále čelí vysoké nezaměstnanosti a dalším ekonomickým a sociálním problémům. V žebříčku OSN dle indexu lidského rozvoje kleslo Srbsko v roce 2012 z 59. na 64. místo.

Zahraniční rozvojová spolupráce se Srbskem je dlouhodobě směřována do sektoru zdravotnictví, dalšími prioritními sektory je zásobování vodou a sanitace a zemědělství. Geograficky je česká rozvojová spolupráce v Srbsku zaměřena na region Sandžak, kde Česká republika podporuje především muslimskou menšinu, a na oblast Šumadija.

I v roce 2012 pokračovala snaha České republiky o co největší zapojení srbských státních institucí do rozvojových aktivit. Úspěšně probíhala spolupráce se srbským Fondem životního prostředí, jejímž výsledkem bylo zahájení společného projektu výstavby kanalizační sítě v obci Kruščica – patří k nejméně ekonomicky rozvinutým v zemi. V sektoru zásobování vodou a sanitace byly v roce 2012 ukončeny dva projekty v regionu Kolubara. Ve městě Valjevo byla otevřena překládací stanice odpadu a v obci Osečina-Belotić došlo ke zlepšení přístupu k pitné vodě prostřednictvím vybudování vodovodního systému včetně nových čerpadel pitné vody. Přímou ve Valjevu pak pokračoval projekt v sektoru energetiky zacílený na zefektivnění vytápění místní nemocnice s využitím geotermálního vrtu.

Dalším strategicky důležitým partnerstvím v Srbsku byla v roce 2012 spolupráce s Úřadem Organizace spojených národů pro servisní zabezpečení projektů (UNOPS) v sektoru obchodu a služeb v rámci projektu „Podpora výroby sýrů v Sandžaku“. Sandžak je jedním z ekonomicky nejméně rozvinutých a politicky velmi křehkých regionů.

Srbsko: Výstavba kanalizační sítě v obci Kruščica

Na konci roku 2012 skončily dva projekty v sektoru zdravotnictví. V Šumadiji se jednalo o prevenci a včasnou detekci ženských nádorových onemocnění a v Arandjelovci se jednalo o zvyšování kvality a dostupnosti zdravotní péče. Srbská strana oba projekty hodnotila velmi pozitivně a ocenila jejich dalekosáhlý dopad.

V rámci transformační spolupráce Ministerstva zahraničních věcí podpořila Česká republika projekt zaměřený na posílení občanské angažovanosti mládeže, zejména zlepšením výuky občanské výchovy na středních školách. Dále byl v Srbsku v roce 2012 realizován jeden projekt „Aid for Trade“ zaměřený na rozvoj obchodu.

V roce 2012 bylo v Srbsku realizováno 5 malých lokálních projektů. Konkrétně bylo dodáno zařízení pro slepecké písmo, elektronické pomůcky pro nevidomé děti a vybavení dvou zdravotnických zařízení.

Srbsko již tradičně patří k největším příjemcům českých vládních stipendií. V roce 2012 studovalo v České republice 28 stipendistů ze Srbska zejména v technicko-ekonomických a humanitních oborech. Na akademický rok 2012/13 bylo 10 srbským studentům uděleno vládní stipendium na bakalářské či magisterské studium v českém či anglickém jazyce, ke studiu skutečně nastoupilo 6 studentů.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci v roce 2012 realizovala Česká republika v Srbsku celkem 14 projektů (7 bilaterálních, 1 trilaterální, 5 malých lokálních projektů a 1 projekt „Aid for Trade“) v celkové hodnotě více než 34 mil. Kč. Dále byl uskutečněn 1 projekt transformační spolupráce v hodnotě 0,8 mil. Kč. V roce 2012 činila celková bilaterální oficiální rozvojová pomoc České republiky Srbsku 46,5 mil. Kč.

Ostatní země

Ostatní země, ve kterých Česká republika v roce 2012 realizovala zahraniční rozvojovou spolupráci, jsou ty, ve kterých v souladu s platnou koncepcí pokračují české rozvojové aktivity v jiném rozsahu a zaměření než v předcházejícím období - zpravidla jsou tyto aktivity postupně utlumovány. Do této skupiny států se řadí Angola, Jemen, Vietnam a Zambie. Dále sem patří partnerské země, ve kterých byly dokončovány projekty rozvojové spolupráce v gesci resortních ministerstev, nebo ve kterých probíhají aktivity transformační spolupráce v gesci Ministerstva zahraničních věcí či technické asistence v gesci Ministerstva financí České republiky.

Angola: Alfabetizační kurzy pro ženy

Angola: Zvýšení kvality základního vzdělávání v rurálních oblastech okresu Cuemba

Angola

Navzdory strmému ekonomickému růstu v posledních letech vyvolanému především těžbou ropy a dalších nerostných surovin, patří Angola nadále k zemím s vysokým výskytem chudoby, obzvláště ve venkovských regionech. Země se i nadále musí vypořádávat s dědictvím vleklé občanské války. Podle indexu lidského rozvoje OSN zaujímala Angola v roce 2012 148. místo ze 187 zemí světa.

V minulých letech působila Česká republika v Angole v sektorech vzdělávání, zemědělství, lesnictví a rybolovu, ochrany životního prostředí a výroby a dodávek energie. V souladu s platnou Koncepcí zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017 byla v Angole ukončena většina českých rozvojových aktivit.

Jednalo se především o sektor vzdělávání, ve kterém byla úspěšně zakončena realizace projektu „Zvýšení kvality základního vzdělávání v rurálních oblastech okresu Cuemba“. Projekt vedl k posílení odborných a pedagogických kapacit učitelů základních škol v souladu s angolskou vládní školskou reformou. Současně došlo k vytvoření nových pedagogických materiálů vycházejících z požadavků a potřeb žáků a učitelů v rurálních oblastech. Projekt byl zahájen v roce 2010 a po tříleté implementaci byl na konci roku 2012 předán místním partnerům.

V roce 2012 proběhl v Angole též 1 trilaterální projekt zaměřený na podporu komunit v budování sanitační infrastruktury a zajištění zdrojů pitné vody v provincii Bié. Partnerem české nevládní organizace se stal Dětský fond OSN (UNICEF) Angola.

Ve spolupráci s nerezidentním zastupitelským úřadem České republiky v jihoafrické Pretorii byly v Angole realizovány 2 malé lokální projekty v oblasti vzdělávání. Česká republika se v rámci těchto projektů soustředila na alfabetizační kurzy pro ženy a na podporu odborných kompetencí personálu zemědělské školy a školní farmy.

Angole již nejsou nabízena vládní stipendia. Posledním rokem, kdy bylo angolským studentům nové stipendijní místo nabídnuto, byl akademický rok 2010/2011. V minulém roce studovalo v České republice 7 angolských vládních stipendistů a to především zemědělské a elektrotechnické obory v českém jazyce.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci v roce 2012 realizovala Česká republika v Angole 4 projekty (1 bilaterální,

1 trilaterální a 2 malé lokální projekty) v celkové hodnotě 6,4 mil. Kč. V roce 2012 činila celková bilaterální oficiální rozvojová pomoc České republiky Angole 8,9 mil. Kč.

Jemen

Od sjednocení v roce 1994 prošel Jemen ekonomickou a společenskou transformací, nadále však zůstává nejchudší arabskou zemí. Dle indexu lidského rozvoje OSN náleželo Jemenu v roce 2012 160. místo žebříčku. Rozvoj je komplikován interními střety a křehkou bezpečnostní situací. Zvláštním problémem je zhoršující se dostupnost a kvalita pitné i závlahové vody, která podstatně snižuje možnosti jemenského zemědělství i ekonomiky vůbec.

Jemen patří mezi partnerské země, s nimiž Česká republika rozvojovou spolupráci postupně ukončuje. V roce 2012 byl nicméně na ostrově Sokotra ještě zahájen dvouletý projekt v sektoru zemědělství. Cílem projektu je naučit místní obyvatelstvo tzv. *home gardening*, tzn. pěstování zeleniny a ovoce v domácích podmínkách.

V rámci humanitární pomoci podpořila Česká republika v roce 2012 projekt Světového potravinového programu zaměřený na výživu dívek a zároveň jejich zapojení do vzdělávacího procesu.

V rámci 2 malých lokálních projektů v působnosti českého zastupitelského úřadu v Abú Dhabí bylo dodáno vybavení do kulturně-sportovního centra pro zdravotně postižené a pro audio-knihovnu (včetně školení obsluhy) pro zrakově a sluchově postižené.

Pro akademický rok 2012/2013 nenabídla Česká republika Jemenu žádné nové stipendijní místo a v roce 2012 zde studovali 2 jemenští vládní stipendisté.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční rozvojovou spolupráci v roce 2012 realizovala Česká republika v Jemenu 3 projekty (1 bilaterální a 2 malé lokální) v celkové hodnotě 4,8 mil. Kč. Celková bilaterální oficiální rozvojová pomoc České republiky Jemenu v roce 2012 činila 9,4 mil. Kč.

Vietnam

Ve Vietnamu byly v posledních letech realizovány významné reformy, přesto se i nadále řadí mezi země s nízkým příjmem, a k roku 2012 zaujímá 127. místo na žebříčku dle indexu lidského rozvoje OSN. Jeho

Vietnam: Obnovitelné zdroje energie pro venkovské oblasti

problémy pramení zejména ze skladby ekonomiky (přes 70 % obyvatelstva je zaměstnáno v zemědělství), nedostatečně rozvinuté infrastruktury (zvláště ve venkovských oblastech) a z nekvalitního vzdělávacího systému. Země musí i nadále překonávat důsledky válečného konfliktu.

V souladu s Konceptí zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017 je Vietnam zařazen do kategorie zemí, ve kterých již nebudou po roce 2013 zahajovány nové bilaterální rozvojové projekty. V zájmu zodpovědného přístupu zahraniční rozvojové spolupráce je však možné zvažovat dílčí rozvojové intervence s cílem posílit udržitelnost aktuálně probíhajících projektů. Projekty, které byly v roce 2012 ve Vietnamu realizovány, se soustředily na sektory sociální infrastruktury, průmyslu, těžby a stavebnictví a zásobování vodou a sanitace.

V sektorech průmyslu, těžby a stavebnictví a výroby a dodávek energie byl realizován mimo jiné projekt udržitelného rozvoje sklářského průmyslu ve středním Vietnamu. Dále pokračovala realizace projektu „Obnovitelné zdroje energie pro venkovské oblasti provincie Thua-Thien Hue“, který má umožnit obyvatelům venkovských regionů spolehlivý přístup k energii.

V oblasti sociální infrastruktury a služeb pokračovala realizace projektu „Vzdělání a multiplikace sítě trenérů odborného vzdělávání“, jehož cílem je zvýšení kvality odborného (zejména učňovského) vzdělání, neboť nízká vzdělanost a nedostatek kvalifikovaných pracovníků sil jsou překážkou rozvoje země.

V sektoru zásobování vodou a sanitace pokračoval projekt „Podpora překonání působení herbicidů/dioxinů ve Vietnamu“, jehož záměrem je zmírnit ohrožení zdraví obyvatel a poškození životního prostředí následkem masivní aplikace herbicidů v době vietnamské války v 60. a 70. letech.

S ohledem na snahu zajistit kontinuitu českých rozvojových aktivit v sektoru životního prostředí – především v oblasti odstraňování následků působení dioxinů – byl vládou České republiky schválen finanční příspěvek ve výši Kč 1,5 mil. pro úřadovnu Programu OSN pro rozvoj (UNDP) v Hanoji, která je dlouholetým partnerem zahraniční rozvojové spolupráce České republiky i vietnamské vlády v dané problematice.

Významnou součástí české rozvojové pomoci ve Vietnamu byly rovněž 4 malé lokální projekty, které se týkaly dodávky zdravotnického zařízení pro JIP Ústřední dopravní nemocnice v Hanoji, pokračování péče o oběti dioxinů, finanční podpory učňovského vzdělávání a dodávek zařízení pro sběr pevného odpadu ve vesnici Phuong Cach. Ve spolupráci s Vietnamským fondem pro ochranu životního prostředí (VEPF) uskutečnila Česká republika též 1 trojstranný projekt k posílení veřejného povědomí o ekologické problematice.

Pro akademický rok 2012/2013 byla Vietnamu nabídnuta 2 vládní stipendia. V současné době v České republice studují celkem 4 vládní stipendisté

z Vietnamu ve studijních oborech chemie, technologie a zemědělství.

Z prostředků vyčleněných na zahraniční rozvojovou spolupráci v roce 2012 realizovala Česká republika ve Vietnamu 9 projektů (4 bilaterální, 1 trilaterální a 4 malé lokální projekty) v celkové hodnotě 12,7 mil. Kč. Celková oficiální rozvojová pomoc Vietnamu v roce 2012 činila 28,4 mil. Kč.

Zambie

Zambie patří k nejchudším zemím na africkém kontinentu. Potýká se s řadou problémů – základním zdrojem obživy zůstává zemědělství, které je v rámci malé diverzifikace ekonomiky náchylné ke krizím. Situaci zhoršuje nedostatečná míra vzdělání a omezená infrastruktura. Podle indexu lidského rozvoje OSN zaujímala Zambie v roce 2012 163. místo ze 187 zemí světa.

Česká republika stabilně soustředila své rozvojové aktivity do Západní provincie, která je poměrně izolovaná a stranou pozornosti ostatních dárců. V současnosti je ovšem česká rozvojová spolupráce se Zambií postupně ukončována.

S ohledem na přetrvávající vysokou dětskou a mateřskou úmrtnost v Zambii podporuje Česká republika tamější zdravotnictví. V roce 2012 byl

Zambie: Udržitelná péče o sirotky

dokončen projekt vzdělávání porodních asistentek. Studium tohoto jednoletého oboru nedávno započalo 40 nových zájemců. Všichni studenti využívají možnosti ubytování na ubytovně v areálu školy, která byla postavena z prostředků české rozvojové spolupráce již v roce 2011. Výstupy projektu byly na konci roku 2012 předány místnímu partnerovi – provinčnímu zdravotnickému úřadu a nemocnici Lewanika.

V sektoru zemědělství v roce 2012 pokračoval projekt „Podpora umělé inseminace a zvýšení užitečnosti místních plemen skotu“, jehož hlavním cílem je podpora inseminačního centra v Mazabuce dodávkami vybavení a poskytnutím školení pro zvýšení dostupnosti služeb v oblasti umělé inseminace a zachování genetického potenciálu tradičních plemen skotu.

V roce 2012 byl zahájen nový projekt, který na dosavadní aktivity navazuje a dále je rozšiřuje. Projekt „Zavedení kontrolovaného systému umělé inseminace skotu pro drobné farmáře v Zambii“ si klade za cíl ustanovit systém distribuce a kontroly umělé inseminace především v Jižní a částečně Východní provincii. Hlavním partnerem obou projektů je Ministerstvo zemědělství a hospodářských zvířat.

V roce 2012 pokračovaly také projekty v sektoru vzdělávání a v sektoru sociální infrastruktury a služeb. V rámci vzdělávacího projektu „Učňovské vzdělání pro sociálně ohrožené děti Katongo“ bylo absolventům základních škol, studentům středních škol a další mládeži ve věku 13–25 let poskytnuto odborné učňovské vzdělání, aby měli po ukončení studia větší šanci se uplatnit na místním trhu práce. V sociální oblasti pokračovala implementace projektu udržitelné péče o sirotky a ohrožené děti v okrese Mongu v Západní provincii. V rámci projektu bylo od roku 2011 podpořeno již 157 domácností a přes 300 ohrožených dětí.

Na návrh nerezidentního zastupitelského úřadu České republiky v zimbabwském Harare byly v Zambii uskutečněny 4 malé lokální projekty, především v oblasti vzdělávání. Česká republika se v rámci těchto projektů soustředila na vzdělávací centra pro mládež a na vybudování vodních zdrojů pro školy. V roce 2012 proběhl v zemi též 1 trilaterální projekt podporující transfer komunikačních technologií a počítačovou gramotnost místních obyvatel. Partnerem českého realizátora byl tchajwanský *Institute for Information Industry*.

Pro akademický rok 2012/2013 byli ke studiu v České republice přijati jeden nový zambijský student v českém programu a jeden v anglickém programu. Celkem u nás nyní studuje 10 zambijských vládních

stipendistů, a to především v oborech zemědělství, zdravotnictví, geologie a informatika.

Z prostředků vyčleněných na zahraniční rozvojovou spolupráci realizovala Česká republika v roce 2012 v Zambii 10 projektů (5 bilaterálních, 1 trilaterální a 4 malé lokální projekty) v celkové hodnotě 13,3 mil. Kč. Celková bilaterální oficiální rozvojová pomoc poskytnutá Českou republikou Zambii v roce 2012 činila 16,1 mil. Kč.

Rozvojová spolupráce probíhala v omezeném rozsahu i v několika dalších zemích. Jednalo se zejména o projekty v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva financí. Dále o transformační spolupráci v gesci Ministerstva zahraničních věcí.

V rámci dobíhajících víceletých projektů v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu byly v roce 2012 ukončeny projekty v sektoru vody a sanitace na **Filipínách**. V **Albánii** byl ukončen projekt zaměřený na přenos technologií vedoucích ke zlepšení životního prostředí, a v **Mali** skončil projekt mapující nerostné zdroje pro stavebnictví.

V rámci projektu Transformační finanční a ekonomická spolupráce Ministerstva financí byly v roce 2012 realizovány studijní cesty pro partnerské instituce z **Černé Hory, Makedonie, Turecka** a dalších zemí. V rámci tohoto projektu je předáváno know-how České republiky z období transformace ekonomiky a přípravy na vstup do Evropské unie, jakož i zkušenost s reformou a řádnou správou v klíčových oblastech veřejných financí.

Rozvoj občanské společnosti, nezávislých médií a místní samosprávy v **Myanmaru/Barmě, Bělorusku, Egyptě, Iráku** či na **Kubě a Ukrajině** (nad rámec již zmíněných zemí) podporovala také v loňském roce transformační spolupráce řízená Ministerstvem zahraničních věcí. Cílem programu transformační spolupráce je přispívat zejména k vytváření a posilování demokratických institucí, právního státu a řádné správy věcí veřejných. Při působení ve zmíněných zemích se Česká republika opírá také o předpoklady přenositelnosti českých zkušeností a tradici vzájemných kontaktů.

Dvoustranná rozvojová spolupráce dle sektorů

Z hlediska členění oficiální rozvojové pomoci dle sektorů v souladu s metodikou Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) se Česká republika v roce 2012 zaměřila zejména na podporu státní správy a občanské společnosti, vzdělávání, zásobování vodou a zemědělství; a dále na další sektory přispívající k naplnění Rozvojových cílů tisíciletí – sociální infrastrukturu a služby, zdravotnictví, ochranu životního prostředí a energetiku, s důrazem na využívání obnovitelných zdrojů energie.

Největší objem prostředků (včetně zahrnutí prostředků na transformační spolupráci) byl směřován na posilování kapacit státní správy a podporu občanské společnosti ve světě. Hlavním cílem těchto aktivit bylo vytvoření stabilní, mírové a demokratické občanské společnosti jako základu ekonomické

prosperity i samotné důstojné lidské existence. Přirozenou součástí této snahy je i dlouhodobá priorita České republiky a jeden z prvotních Rozvojových cílů tisíciletí – vzdělávání. Do uvedených oblastí proto směřovalo cca 30 % české oficiální rozvojové pomoci (ODA).

V rámci ostatních sektorů se Česká republika zaměřila na tradiční priority, kde využila svých komparativních výhod a zároveň jejich prostřednictvím přispěla k řešení naléhavých problémů partnerských zemí. Česká republika proto na zásobování vodou a na sanitaci spolu se zemědělstvím vyčlenila cca 17 % své oficiální rozvojové pomoci (ODA). V roce 2012 pokračovaly aktivity i v dalších tradičních sektorech české rozvojové spolupráce, jakými jsou ochrana životního prostředí, výroba a dodávky energie či sociální infrastruktura a služby a zdravotnictví.

Rozložení finančních prostředků na dvoustrannou rozvojovou spolupráci v roce 2012 podle sektorů

Státní správa a občanská společnost

Česká republika v roce 2012 realizovala projekty, které podporovaly řádnou správu věcí veřejných, a to jednak průřezově – důsledným dodržováním transparentnosti ve všech fázích realizace s důrazem na zapojení místní komunity do procesu rozhodování o podobě projektu, jednak tematicky, prostřednictvím specifických projektů zaměřených na zlepšení výkonu veřejné správy.

Zásadní složkou zahraniční rozvojové spolupráce České republiky v tomto sektoru je **program transformační spolupráce**, jehož cílem je přispívat k vytváření a posilování demokratických institucí, právního státu, občanské společnosti a zásad řádné správy veřejných záležitostí. Program se i v roce 2012 zaměřil na země přednostního zájmu zahraniční politiky České republiky, kde zároveň existuje určitý předpoklad přenositelnosti české zkušenosti a tradice vzájemných kontaktů (**Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Irák, Kosovo, Kuba, Moldavsko, Myanmar/Barma, Srbsko a Ukrajina**), pilotně byl v roce 2012 mezi prioritní země zařazen také **Egypt**.

Celkem bylo v roce 2012 v rámci programu transformační spolupráce financováno 45 projektů českých nevládních organizací a institucí, realizovaných ve spolupráci s jejich partnery v cílových zemích, jakož i samostatných aktivit Ministerstva zahraničních věcí, uskutečněných převážně prostřednictvím zastupitelských úřadů České republiky. Kromě prioritních zemí se některé jednorázové aktivity týkaly i dalších zemí regionu Afriky, Asie a Blízkého východu či Ruska. Řada projektů, na kterých se podílely české subjekty, byly vícestranné či mezinárodní. Celkově bylo na projekty, stipendia a aktivity na podporu demokracie a lidských práv v roce 2012 vynaloženo 48,91 mil. Kč.

Další aktivity byly zaměřené na budování kapacit institucí veřejné správy. V **Moldavsku** byl zahájen projekt, který zajistí zvýšení akceschopnosti moldavských hasičů. Tamtéž byl v roce 2012 realizován projekt „Podpora Regionální rozvojové agentury Jih a Rady regionálního rozvoje: Aktualizace strategie regionálního rozvoje“. Tento projekt vznikl na základě společné identifikace za účasti zástupců moldavských institucí, států tzv. EU-12, německé rozvojové agentury GIZ, Programu OSN pro rozvoj (UNDP) a Delegace Evropské unie.

V **Gruzii** bylo zahájeno více aktivit, mezi jinými jde o projekt na rozvoj kapacit institucí v oblasti balneologie. Projekt „Zavádění oboru adiktologie do vzdělávacího systému Gruzie“ byl podpořen

Bosna a Hercegovina: Projekt na podporu vzájemného porozumění a větší občanské angažovanosti středoškolské mládeže

USAID v rámci programu americké vlády *Emerging Donors Challenge Fund*. Česká rozvojová agentura ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky a Správou jeskyň České republiky uskutečnila dva projekty, zaměřené na efektivní řízení chráněné krajinné oblasti, respektive systému jeskyň.

V **Bosně a Hercegovině** byly podpořeny kapacity státních institucí např. v oblasti monitoringu residuí v zemědělských výrobcích prostřednictvím školení veterinárních inspektorů a pracovníků veterinární správy českými odborníky. Další projekty v tomto sektoru jsou zacíleny především na podporu bosenských státních institucí v jejich úsilí o překonávání překážek v přístupu do Evropské unie. Podporována je tudíž i oblast certifikace stavebních materiálů a nízkonapěťových zařízení či výtahů.

Ministerstvo financí v roce 2012 realizovalo každoroční projekt technické asistence „Transformační finanční a ekonomická spolupráce“ v celkové hodnotě 2,49 mil. Kč. Jednalo se o pomoc partnerským resortům financí v rozvojových a tranzitivních zemích, která se uskutečnila formou studijních návštěv z následujících zemí: **Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Makedonie, Moldavská republika, Srbsko, Turecko a Vietnam**. V rámci projektu jsou předávány zkušenosti a know-how České republiky jak z období transformace ekonomiky a přípravy na vstup do Evropské unie, tak zkušenosti s reformou v klíčových oblastech veřejných financí.

V gesci Ministerstva vnitra pokračoval dlouhodobý projekt na posílení bezpečnostní spolupráce se zeměmi západního Balkánu a jižního Kavkazu a rozvoje kapacit místních bezpečnostních sborů. Jednou z jeho úspěšných aktivit bylo vyzdvižení nevybuchlé munice zpod vodní hladiny řeky Sávy v **Bosně a Hercegovině**.

Pomoc uprchlíkům v České republice

Na základě Úmluvy o právním postavení uprchlíků z 28. července 1951 poskytuje Česká republika pravidelně útočiště osobám, které mají oprávněné obavy z pronásledování z politických, náboženských či rasových důvodů. Systém české asistence uprchlíkům zahrnuje zejména náklady na základní životní a sociální vybavení, zdravotnickou péči, jazykové a všeobecné vzdělání a výdaje, které zahrnují poradenskou činnost či socio-kulturní kursy.

Česká republika věnuje zvláštní pozornost ohroženým skupinám (senioři, sirotci) a integračním aktivitám (osvojování českého jazyka, hledání práce a ubytování, atp.). Pomoc probíhá jak prostřednictvím státních institucí (Správa uprchlických zařízení), tak ve spolupráci s místní samosprávou a nevládními organizacemi.

Celkově poskytla Česká republika na svém území v roce 2012 uprchlíkům pomoc ve výši 181,7 mil. Kč, z toho náklady uznatelné jako oficiální rozvojová pomoc činí 167,7 mil. Kč. O mezinárodní ochranu požádali cizinci 60 různých státních příslušností (celkem 753 osob). Nejvíce žádostí bylo podáno státními příslušníky Ukrajiny (174), Sýrie (68), Běloruska a Vietnamu (shodně 54).

Zásobování vodou a sanitace

Jednou ze základních podmínek pro přežití obyvatel rozvojových zemí – natož pro socioekonomický rozvoj těchto zemí – je přístup k nezávadné pitné vodě. Dostupnost vodních zdrojů představuje nutný předpoklad mimo jiné pro udržitelnou zemědělskou výrobu v rozvojových zemích. Nedostatek či naopak

nadbytek vody, ochrana vodních zdrojů a čištění odpadních vod představují závažné problémy. Tento sektor proto patří k dlouhodobým prioritám České republiky, která může v této oblasti nabídnout řadu zkušeností a komparativních výhod.

V roce 2012 se česká rozvojová spolupráce zaměřila zejména na zásobování obyvatel pitnou vodou, obnovu systémů nakládání s odpadními vodami, odstraňování starých ekologických zátěží a v neposlední řadě na nakládání s komunálním odpadem, jako způsobem prevence kontaminace vodních zdrojů.

Balkánské země patří k tradičním příjemcům pomoci v rámci sektoru zásobování vodou a sanitace. Rozvojová spolupráce České republiky se soustředí především na řešení problémů se zásobováním pitnou vodou a nakládání s odpady, včetně odpadních vod. V roce 2012 byl v **Srbsku** úspěšně dokončen projekt na zlepšení přístupu k pitné vodě v obci Osečina-Belotić, čímž byla napojena část obce Belotić na distribuční systém pitné vody obce Osečina. V roce 2012 byla také dokončena výstavba překládové stanice odpadu ve městě Valjevo, čímž byl podpořen účinný systém integrovaného odpadového hospodářství ve městě. Nově byla zahájena realizace projektu zaměřeného na vybudování kanalizační sítě v obci Kruščica. V **Bosně a Hercegovině** pokračoval mezeitnitní projekt na zlepšení odpadového hospodářství v municipalitách Doboj a Maglaj (Maglaj - Federace Bosna a Hercegovina a Doboj - Republika srbská), v jehož rámci byly bosenským partnerům mj. předány studie uzavření dvou stávajících skládek, studie proveditelnosti výstavby regionální skládky odpadu v lokalitě Doboj-Karabegovac a regionální koncepce nakládání s komunálním odpadem. Další pokračující aktivitou v zemi je projekt usilující o zlepšení zásobování vodou ve městě Lukavac. V **Kosovu** byl v roce 2012 slavnostně zahájen zkušební provoz čistírny odpadních vod v municipalitě Fushë Kosovë/Kosovo Polje.

Významné projekty se v roce 2012 uskutečnily v **Moldavsku**. V rámci nápravy ekologických zátěží zdrojů vody, způsobených pesticidy, bylo dokončeno jejich přebalení a slavnostně zahájen odvoz k likvidaci. Dále byl instalací a zprovozněním dvou sanačních stanic dokončen projekt zaměřený na průzkum a sanaci lokalit znečištěných ropnými látkami v moldavských vesnicích Lunga a Mărculești. Pokračující projekt obnovy systému nakládání s odpadními vodami ve městě Nisporeni je příkladem úspěšné spolupráce donorů; společně s paralelním projektem Evropské komise, Rakouské rozvojové agentury (ADA) a Švýcarské agentury pro rozvoj (SDC) tvoří komplexní program řešící otázku pitné vody a sanitace v této oblasti. Podobně byly řešeny i další dva projekty systému nakládání s odpadními vodami pro města Cimișlia a Vulcănești.

Moldavsko: Obnova systému nakládání s odpadními vodami

V **Mongolsku** byl dokončen projekt budování zdrojů vody v populačně rychle rostoucí oblasti Orchon/Erdenet. Mongolské straně byl úspěšně předán projekt sanace průmyslového areálu Hargia v Ulánbátaru, v rámci kterého došlo k odbornému průzkumu míry znečištění lokality a odvozu kontaminovaných kalů a zeminy na zabezpečenou skládku. Druhým rokem pokračovala rehabilitace 69 poškozených vrtů v Ulánbátaru vedoucí ke zlepšení zásobování obyvatel pitnou vodou. Ve městě Murun (provincie Chovsgul) proběhl detailní průzkum systému zásobování vodou jako přípravná fáze návazného projektu, díky kterému se v Murunu zajistí dlouhodobá udržitelnost zásobování pitnou vodou.

K přínosným projektům realizovaným v roce 2012 v tomto sektoru patřily také projekty v **Etiopii**, kde se česká rozvojová spolupráce soustředila na zajištění pitné vody pro obyvatele venkovských lokalit v jižních oblastech země; rovněž byl realizován projekt zvyšování odborných kapacit etiopských odborníků v oblastech inženýrské geologie a hydrogeologie.

Ve **Vietnamu** byl v roce 2012 zahájen projekt zaměřený na podporu překonávání následků působení herbicidů/dioxinů. Tento projekt je přímo provázán s aktivitami Programu OSN pro rozvoj (UNDP) a zároveň doplňuje aktivity ostatních donorů v oblasti, především USAID.

V rámci projektů v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu byl v **Srbsku** dokončen průzkum zdrojů pitné vody spojený s dodávkou technologie její úpravy v oblasti Lazarevac. Na **Filipínách** byla završena asistence se zajištěním dodávek pitné vody pro Manilu.

Vzdělávání

Vzdělání patří mezi hlavní předpoklady blahobytu, ekonomického rozvoje společnosti a kvalitního života. Podpora základního vzdělávání byla rovněž stanovena jako jeden z Rozvojových cílů tisíciletí. Míra vzdělanosti obyvatel totiž v dlouhodobé perspektivě ovlivňuje celou řadu aspektů – od zvyšování rovnoprávnosti žen a podpory sociálního a ekonomického rozvoje společností přes využívání kvalifikovaných lidských zdrojů ve veřejném sektoru, až po politickou stabilizaci na centrální úrovni. Podpora vzdělávání tudíž patří k tradičním sektorům zahraniční rozvojové spolupráce České republiky.

Vycházejíc z výše uvedených předpokladů se Česká republika v rámci zahraniční rozvojové spolupráce zaměřuje předně na poskytování podpory v oblasti základního a odborného školství. V základním školství se české rozvojové aktivity zaměřují zejména na

Vietnam: Vzdělání a multiplikace sítě školitelů vyššího odborného vzdělávání

budování nových škol a vzdělávání učitelů. Podpora odborného školství je dlouhodobě orientována na udržitelné střední vzdělávání v oblasti zemědělství.

Zvyšování kvality vzdělávání a rozšiřování možností vzdělávání pedagogických pracovníků bylo cílem projektu s celostátní působností zaměřeného na základní a vyšší školy v **Etiopii**. Druhý realizovaný projekt se soustředil na zvyšování dostupnosti a kvality odborného vzdělání v sektoru kožedělnictví.

S cílem zvýšit šanci mladých lidí uplatnit se na místním trhu práce je v západní **Zambii** realizován projekt učňovských kurzů pro sociálně ohrožené děti. Do konce roku 2011 se úspěšně podařilo zaregistrovat učební obory pekař, elektrikář a krejčí, vybudovat a vybavit učebny a zahájit výuku prvních studentů. V roce 2012 výuka proběhla podle plánu a realizátor plánuje rozšíření aktivit za účelem zajištění udržitelnosti projektu.

V **Angole** byl dokončen projekt zaměřený na podporu středního zemědělského školství a zvýšení kvality základního vzdělávání v okrese Cuemba, provincie Bié. Tento projekt výrazně přispěl ke zvýšení kvalifikace místních učitelů a má podstatný dopad na zlepšování gramotnosti obyvatel provincie.

Na integraci dětí s postižením či se speciálními potřebami do předškolního vzdělávacího systému je zaměřen dvouletý projekt v **Moldavsku**, který pomáhá plnit mezinárodní závazky Moldavska tím, že aplikuje mechanismy inkluzivního předškolního vzdělávání. Projekt je zaměřen na rozšiřování úspěšného modelu inkluzivního předškolního vzdělávání v Moldavsku z pilotního projektu podpořeného Českou republikou v letech 2010–2011.

Víceletý projekt zaměřený na zvyšování kvality středních zemědělských vzdělávacích institucí je realizován v **Afgánistánu**, kde se jedná zejména o předávání informací místním farmářům a rovněž dochází k přenosu know-how na úrovni odpovědných afghánských vládních institucí a centrálních úřadů. V roce 2012 byl zahájen projekt podpory afghánského Ministerstva školství v efektivním řízení a monitorování středního zemědělského školství.

V **Mongolsku** byly realizovány projekty na podporu učňovského vzdělávání v regionech Selenge, Darchan a Tuv. V roce 2012 byl v Mongolsku dále zahájen projekt na podporu dostupného školícího systému pro pastevce zaměřený na zvyšování odborných kapacit pracovníků venkovských zemědělských podprůmyslových center.

V roce 2012 byly v návaznosti na schválení nové strategie poskytování vládních stipendií rovněž zahájeny projekty vysílání českých učitelů do rozvojových zemí. Cílem těchto projektů je zvýšení úrovně vysokého školství v partnerských zemích pomocí zavádění nových oborů a zlepšování kvality výuky prostřednictvím českých odborníků. V roce 2012 tak bylo podpořeno 8 záměrů českých akademických institucí (např. ČVUT, České zemědělské univerzity nebo Univerzity Palackého v Olomouci), směřujících do **Bosny a Hercegoviny, Kambodži, Moldavska, Srbska a Mongolska**.

Další podstatnou součástí rozvojové spolupráce v sektoru vzdělávání jsou stipendia, která jsou poskytována studentům z rozvojových zemí ke studiu na veřejných vysokých školách v ČR. Program vládních stipendií je ve společné gesci Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, která při jeho naplňování spolupracují s Ministerstvem zdravotnictví.

Zemědělství, lesnictví a rybolov

Zemědělství, lesnictví či rybolov představují pro obyvatele nedostatečně rozvinutých, odlehlých oblastí rozvojových zemí zpravidla jeden z mála zdrojů obživy. Mezi hlavní obtíže tamější zemědělské produkce patří vysoká závislost na přírodních podmínkách, nízká efektivita výroby a nedostatečná udržitelnost, které mohou mít okamžité dopady na základní životní potřeby lidí. Při šetrném hospodaření a při aplikaci nejnovějších metod přispívají zemědělské aktivity k udržitelnému rozvoji. Navíc mají vliv na ekologickou stabilitu a biodiverzitu.

České rozvojové projekty jsou tudíž v sektoru zemědělství pojímány komplexně, s důrazem na využití v dané lokalitě vhodných zemědělských postupů. Svými aktivitami v sektoru zemědělství Česká republika také přispívá k plnění Rozvojových cílů tisíciletí, a to zejména prvního cíle - odstranění extrémní chudoby a hladu.

K nejvýznamnějším aktivitám v roce 2012 patřil projekt zabývající se zvýšením produkce mléka v severovýchodní **Bosně a Hercegovině**. V návaznosti na pokračující spolupráci s projektem *Fostering Agricultural Markets Activity* (FARMA), podporovaným americkou agenturou USAID a švédskou SIDA, byl zahájen společný projekt „Posilování kapacit veterinárních laboratoří a inspekčních služeb v rámci národního plánu kontroly residuů v živočišných produktech“.

V **Etiopii** byla realizována řada projektů, které mají za cíl především zvýšení kvality a efektivity místního zemědělství - zejména s ohledem na dostupnost a bezpečnost potravin, udržitelné hospodaření s půdními zdroji, zabránění nadměrné erozi půdy a na zemědělské poradenství. V roce 2012 byl v Zambii zahájen projekt „Zavedení kontrolovaného systému umělé inseminace skotu dostupné pro drobné farmáře“. Tento projekt rozšířil zaměření na zvýšení užitečnosti místních plemen skotu již probíhajícího projektu.

V **Mongolsku** byl dokončen projekt zaměřený na zavádění systému identifikace hospodářských zvířat v centrálním regionu. V Dornogobi pokračoval projekt podpory rostlinné produkce, v rámci kterého bylo založeno poradenské centrum a bylo přímo podpořeno minimálně pět skupin farmářů. Česká rozvojová agentura dále podpořila úsilí ZOO Praha o návrat koně Převalského do jeho původní domoviny. V rámci tohoto projektu jsou podpořeny aktivity vedoucí ke zlepšení socioekonomické situace obyvatel žijících v regionálním pásmu rezervace Gobi B, kde se koně nacházejí.

Bosna a Hercegovina: Podpora produkce mléka

V **Moldavsku** byl zahájen projekt šíření správné zemědělské praxe na základě zkušeností českých a moldavských odborných i komerčních institucí. Dále pokračovaly projekty na podporu rozvoje ekologického zemědělství a také produkce s vysokou přidanou hodnotou, tzn. s využitím progresivních zemědělských technologií. V tomto ohledu dochází k přenosu zkušeností z transformace sektoru zemědělství v České republice.

V **Gruzii** byly v roce 2012 realizovány tři zemědělské projekty. Dva z nich byly zaměřené na rozvoj kapacit a spolupráci mezi drobnými farmáři v provinciích Imereti a Samegrelo; v rámci třetího vznikalo udržitelné rurální servisní centrum v Adžarsku. Dále bylo realizováno školení v minulosti založených zemědělských uskupení na téma posklizňového nakládání s rostlinnými produkty.

Výroba a dodávky energie

Zvláště v odlehlých oblastech rozvojových zemí představuje nedostatek moderních a šetrných zdrojů energie jednu z hlavních příčin absence ekonomického růstu a přetrvávající chudoby. Často bývá kompenzován využíváním ekologicky nešetrných zdrojů, které vede k dalšímu zhoršování kvality životního prostředí. Modernizace stávajících a nahrazení neefektivních zdrojů energie a tepla má tudíž kromě pozitivního ekonomického účinku na populaci také přímý vliv na zlepšení stavu životního prostředí.

Díky dlouholetým odborným zkušenostem se rozvojové aktivity České republiky věnují podpoře udržitelných zdrojů energie a energetické soběstačnosti. Důrazem na udržitelné zdroje energie na místní úrovni navazuje Česká republika na jednu z priorit svého předsednictví v Radě Evropské unie v oblasti rozvojové spolupráce. Zejména však přispívá k boji se změnou klimatu a plnění Rozvojového cíle tisíciletí č. 7: zajištění udržitelného stavu životního prostředí.

Na Balkáně se česká rozvojová spolupráce soustředila především na využívání obnovitelných zdrojů energie. V **Bosně a Hercegovině** pokračovala v obci Nemila realizace projektu na výstavbu systému centrálního zásobování teplem, který bude využívat biomasu z okolních dřevozpracujících závodů. Dalším projektem s pozitivním dopadem na rozvoj regionu bylo zpracování studie optimálního využití ložiska uhlí Ugljevik-Istok. Tato studie posloužila jako podklad pro rozhodování o strategii využití ložiska Ugljevik-východ a také jako výchozí podklad pro případnou žádost partnera projektu, Elektropriredy SR, o bankovní

Mongolsko: Modernizace velínu elektrárny č. 4 v Ulánbátaru

úvěr na investici pro otvírku a těžbu ložiska. Realizace projektu může mít pozitivní dopad na vzájemnou obchodní výměnu mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou a uplatnění českých firem v regionu, především prostřednictvím dodávky těžební techniky a dalších technologií, potřebných pro provoz dolu.

V **Srbsku** probíhala realizace projektu zefektivnění vytápění nemocnice ve městě Valjevo s využitím místního zdroje termální vody. V roce 2012 došlo k napojení geotermálního vrtu, který bude sloužit pro ohřev vody i vytápění rehabilitačního bazénu, a pokračovaly práce na plynovém přivaděči.

V **Gruzii** byl v roce 2012 ukončen projekt zaměřený na trvale udržitelné zdroje energie (konkrétně solární panely na výrobu elektřiny a ohřev vody). Projekt byl připraven ve spolupráci s Agenturou pro chráněná území Gruzie a tamějším ministerstvem energetiky s cílem zajistit přístup k obnovitelné energii odloučeným komunitám v horských oblastech v národním parku regionu Thuško. Projekt navázal na předchozí rozvojovou intervenci české rozvojové spolupráce a byl propojen s projektem Evropské komise.

V **Mongolsku** druhým rokem pokračoval tříletý projekt automatizace chemické úpravy vody a modernizace velínu elektrárny č. 4 v Ulánbátaru. Jeho cílem je zvýšit kvalitu vody instalací spolehlivého přístrojového vybavení, stabilizovat výkon elektrárny, a zlepšit tak systém ústředního topení v Ulánbátarském regionu. Česká strana zde úspěšně předává své know-how v oblasti energetiky již několik let.

Česká republika je přítomna v sektoru energetiky také na **Palestinských autonomních územích**. Koncem roku 2012 bylo dokončeno v palestinské gesci výběrové řízení na dodavatele fotovoltaické aplikace v provincii Tubás. Tento projekt je hrazen

ze zahraniční rozvojové spolupráce České republiky formou poskytnutí finančního daru palestinské straně.

Rozvojová spolupráce České republiky se na tento sektor zaměřila i v **Kambodži**, kde druhým rokem pokračovala realizace víceletého projektu v oblasti využívání udržitelných zdrojů energie, konkrétně malých domácích bioplynových stanic. V roce 2012 bylo za finančního přispění České rozvojové agentury postaveno vyškolenými soukromými firmami 500 nových bioplynáren, které zajistily 2 750 lidem, žijícím v provinciích Takeo, Kampot a Prey Veng, přístup k dostatečnému množství energie pro pokrytí potřeb na vaření a alespoň jednoho zdroje osvětlení. Obdobný typ projektu je realizován i ve venkovských oblastech středního **Vietnamu**, který se kromě bioplynu zaměřuje také na zhodnocení potenciálu fotovoltaických panelů jako zdroje elektrické energie pro místní komunity.

Ostatní sociální infrastruktura a služby

V sektoru ostatní sociální infrastruktury a služeb jsou rozvojové aktivity České republiky v partnerských zemích zaměřeny předně na podporu skupin obyvatelstva ohrožených sociálním vyloučením. Projekty české zahraniční rozvojové spolupráce kladou důraz na poskytování sociálních a zdravotních služeb, přispívajících k sociálnímu i ekonomickému začleňování ohrožených skupin obyvatelstva, zejména dětí se zdravotním postižením či dětí přímo ohrožených sociální exkluzí, ale i seniorů.

Důležitým projektem české rozvojové spolupráce v této oblasti je např. podpora tvorby národní koncepce pro práci s opuštěnými dětmi. Díky angažovanosti rozvojové spolupráce České republiky v této oblasti se daří problematiku opuštěných dětí začlenit do širšího celku celonárodních reforem systému sociální péče v **Moldavsku**, kde projekt probíhal ve spolupráci Populačního fondu OSN (UNFPA) a Mezinárodní organizace pro migraci (IOM). Další projekt v Moldavsku je zaměřen na zvýšení kvality a dostupnosti zdravotně-sociálních služeb domácí péče.

V **Gruzii** byly v tomto sektoru v roce 2012 zahájeny tři projekty zaměřené na situaci osob s postižením, konkrétněji na omezení diskriminačního přístupu a snížení společenského tabu této sociální skupiny, a na podporu ohrožené mládeže a mnohočetných a neúplných rodin ve vybraných regionech západní Gruzie. Poslední projekt je zaměřený na podporu centra denních služeb pro seniory v regionu Khashuri.

V **Mongolsku** se Česká republika zaměřila na pomoc v odlehklých západních regionech země, kam dodává mobilní ošetřovny a sanitní vozy s cílem zlepšit přístup venkovských obyvatel k základní zdravotní péči.

V **Kosovu** se česká rozvojová spolupráce podílí na podpoře integrace nevidomých a sluchově postižených do společnosti. V roce 2012 byl ukončen projekt zacílený zajištění přístupu nevidomých k základním službám (čtení a psaní Brailovým písmem, orientace v prostoru a přístup k IT). V tomtéž roce byl zahájen nový projekt zaměřený na rozvoj Školy a vzdělávacího centra pro zrakově postižené v Peči; také jeho cílem je poskytnout nevidomým a zrakově postiženým v Kosovu inkluzivní vzdělávání, které by jim mělo zajistit snazší integraci do společnosti.

Další projekt, zahájený v roce 2012, je zaměřený na podporu neslyšících v Kosovu. Jeho záměrem je podpořit integraci neslyšících do společnosti (např. prostřednictvím rozvoje tlumočnických služeb). Česká zahraniční rozvojová spolupráce je v Kosovu zaměřena také na začlenění dětí ze znevýhodněných skupin obyvatelstva do vzdělávacího systému. Konkrétně se zaměřuje na integraci dětí z různých národnostních a kulturních menšin v Kosovu, především na romské, aškétské a egyptské komunity.

Podpora postiženým dětem byla poskytována v kambodžské provincii Takeo, kde byl v roce 2012 ukončen projekt zaměřený na sociální inkluzi zejména zdravotně postižených dětí do vzdělávacího systému. Ve **Vietnamu** naše rozvojová spolupráce reaguje na problém nízké vzdělanosti a nedostatku kvalifikovaných pracovních sil projektem na zvyšování kvality sítě odborného (zejména učňovského) vzdělávání.

Kosovo: Podpora integrace zrakově postižených osob do společnosti

V **zambijském** okrese Mongu, který je vystaven vysokému výskytu HIV/AIDS, je v rámci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky podporován projekt usilující o snížení sociální zranitelnosti tamních sirotků a dalších ohrožených dětí a jejich rodin formou podpory přístupu dětí ke vzdělávání, podporou drobného podnikání či poskytováním psychosociální podpory pěstounským rodičům.

Zdravotnictví

Podpora přístupu obyvatel ke kvalitní zdravotní péči a zvyšování úrovně poskytovaných zdravotních služeb je významným sektorem české zahraniční rozvojové spolupráce. Zaměření na podporu zdravotnictví je potvrzeno stanoviskem mezinárodní komunity a obsaženo v Rozvojových cílech tisíciletí (č. 4–6 omezování úmrtnosti a zlepšování zdraví dětí a matek, čelení epidemiím a masově rozšířeným nemocem). Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky se v roce 2012 zaměřila především na prevenci a včasné odhalení nádorových onemocnění, zvýšení dostupnosti specializovaných služeb zdravotní péče – zvláště pak služeb zaměřených na péči o matku a dítě a sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel. Vybrané projekty v tomto sektoru zásadním způsobem přispívají k rovnosti žen a mužů ve společnosti a naplňují tak jeden z průřezových principů zahraniční rozvojové spolupráce České republiky.

Významné projekty byly realizovány v **Srbsku**, kde Česká republika přispěla ke zvyšování kvality a dostupnosti zdravotní péče v malých městech a na venkově. V roce 2012 byl úspěšně ukončen projekt zaměřený na podporu zdravotnického centra v Arandjelovaci, který představuje spádovou oblast pro přibližně 100 tisíc obyvatel v centrální části Srbska. Realizace tohoto projektu přispěla ke zvýšení kvality poskytovaných služeb, snížení nákladů na provoz starého vybavení a snížení nákladů spojených s přepravou pacientů do jiných zařízení. V roce 2012 byl ukončen projekt zaměřený na podporu prevence rakoviny u žen v regionu Šumadija.

V roce 2012 byl v **Bosně a Hercegovině** zahájen projekt zaměřený na podporu kapacit v oblasti cévní chirurgie ve vybraných zdravotnických zařízeních – v Sarajevu, Banja Luce a Foči. V minulém roce proběhla první část stáží bosenských lékařů/lékařek a zdravotních sester na odděleních cévní chirurgie v nemocnicích v České republice.

V oblasti prevence rakoviny je Česká republika aktivní rovněž v **Gruzii**, kde realizuje projekt zaměřený na včasné odhalení a prevenci onemocnění rakovinou u žen v regionech Samegrelo a Shida Kartli. Ty jsou

Gruzie: Prevence onkologických onemocnění

vedle Tbilisi nejvíce zatíženy pobytem vnitřně vysídlených uprchlíků v důsledku regionálních ozbrojených konfliktů. Výsledky projektu budou zapracovány do národního plánu boje s rakovinou.

Důležitý projekt podpory zdravotní péče byl v roce 2012 ukončen v **Etiopii**. Cílem tohoto projektu bylo zpřístupnit zdravotní péči obyvatelům oblasti Alaba prostřednictvím podpory místní nemocnice, která byla vybudována místní komunitou svépomocí. Projekt podpořil nemocnici zabezpečením zdravotního vybavení, vybudováním ubytovacího zařízení a posílením kapacit místních zaměstnanců prostřednictvím série školení pod vedením etiopských a českých odborníků.

V **Kambodži** byl Českou republikou podporován projekt usilující o zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnické péče o matku a dítě pro vesnické obyvatelstvo v provincii Takeo. V rámci projektu, jehož realizace byla úspěšně dokončena v roce 2012, proběhlo zlepšování technických podmínek a vybavení, zvýšení odborné kompetence personálu a u vybraných zařízení též komplexní reorganizace poskytování služeb.

K projektům realizovaným v roce 2012 dále patřilo vzdělávání porodních asistentek v Západní provincii v **Zambii**. Vedle podpory výuky studentů jednoletého porodnického oboru Česká republika postavila a vybavila studentskou ubytovnu a dodala zdravotnické vybavení pro porodní oddělení Všeobecné nemocnice Lewanika.

Jordánsko: Humanitární pomoc pro uprchlíky ze Sýrie

Humanitární pomoc (okamžitá pomoc a obnova po katastrofách)

Hlavním cílem humanitární pomoci je zamezovat ztrátám na životech a zmírňovat lidské utrpení způsobené přírodní či lidmi způsobenou katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem. Součástí humanitární pomoci je také obnova po katastrofách a pomoc zemím a regionům s komplexními humanitárními problémy. Roste také význam prevence katastrof a celkového posilování odolnosti vůči nim, v jehož rámci dochází k propojování humanitárních a rozvojových aktivit. Poskytování humanitární pomoci se řídí mezinárodně uznávanými zásadami dobrého dárcovství, především základními principy lidskosti, nestrannosti, neutrality a nezávislosti.

Roku 2012 dominoval z humanitárního hlediska konflikt v **Sýrii** a jeho negativní dopady nejen na obyvatelstvo uvnitř země, ale i na okolní státy (**Jordánsko**, **Libanon** a **Turecko**). Česká republika přispěla opakovaně na pomoc syrskému obyvatelstvu i uprchlíkům ze Sýrie v regionu prostřednictvím mezinárodních i nevládních organizací souhrnnou částkou 16,5 mil. Kč. Konflikty umocněné celkovou zranitelností sužovaly také východní části **Konžské demokratické republiky**, **Mali** a oba súdánské státy, ale také **Afghánistán**, **Jemen** a **Pákistán**. Na pomoc těmto zemím bylo z humanitárního rozpočtu vynaloženo celkem 15,7 mil. Kč. Celkem tak v roce 2012 připadlo na řešení humanitárních následků konfliktů 32,2 mil. Kč.

Dopady přírodních katastrof byly v roce 2012 ve srovnání s konflikty méně závažné. Česká republika podpořila obnovu po suchu v prioritních zemích zahraniční rozvojové spolupráce **Afghánistánu** a **Etiopii**, a dále v **Kení** a **Somálsku**; obnovu po záplavách v **Nigérii** a **Pákistánu** a okamžitou pomoc na **Haiti** po hurikánu Sandy – celkem šlo o 17,9 mil. Kč.

Zbývajících 22,7 mil. Kč bylo vynaloženo na pomoc zemím a regionům s dlouhodobými a komplexními

humanitárními problémy. Šlo zejména o poskytování základní zdravotní a nutriční péče, zajišťování přístupu k vodě a základním zdrojům obživy i posilování odolnosti. Do dotační výzvy na pomoc zemím s komplexní humanitární krizí byly zařazeny **Afghánistán**, **Myanmar/Barma**, **Jižní Súdán** a **Konžská demokratická republika**, dále Česká republika v této kategorii podpořila také prioritní zemi české rozvojové spolupráce **Palestinu** (včetně palestinských uprchlíků v Sýrii) a **Zimbabwe**.

Během roku 2012 proběhla tři dotační řízení na projekty humanitární pomoci v zahraničí. Vedle kategorie komplexní krize byla poptávána také obnova po katastrofách z předchozího roku – jednalo se o sucho a hladomor v Africkém rohu, dále o záplavy a konflikt v Pákistánu a o uprchlíky v Sýrii.

Česká republika podpořila v roce 2012 také humanitární projekty mezinárodních organizací, zejména humanitárních agencí a fondů Organizace spojených národů (CERF, OCHA, UNHCR, UNICEF, UNRWA, WFP), ale i Mezinárodního výboru Červeného kříže (ICRC) a Mezinárodní organizace pro migraci (IOM).

Na základě usnesení vlády č. 407 ze dne 2. června 2011 byla na humanitární pomoc poskytovanou Českou republikou do zahraničí pro rok 2012 schválena částka 73 mil. Kč. V průběhu roku 2012 bylo podpořeno 33 humanitárních projektů v 21 zemích celkovou částkou 72,82 mil. Kč. Nad rámec prostředků vyčleněných na humanitární pomoc v rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí měly charakter humanitární pomoci také některé multilaterální příspěvky (CERF, ICRC, UNOCHA) v souhrnné hodnotě 17,52 mil. Kč a projekt MEDEVAC v gesci Ministerstva vnitra a Ministerstva zdravotnictví s celkovými náklady ve výši 13,13 mil. Kč.

Z hlediska členění OECD/DAC byla celková humanitární pomoc ČR, započítatelná jako bilaterální oficiální rozvojová pomoc rozdělena v roce 2012 následovně: okamžitá pomoc (64,4 mil. Kč) a obnova po katastrofách (19,2 mil. Kč).

Průmysl, stavebnictví a těžba

Překážkou rozvoje v řadě zemí jsou nedostatečné kapacity při využívání vlastních přírodních zdrojů. Kromě chudoby pak rozvojové země rovněž čelí problémům se zaměstnaností, jsou nuceny postupovat využití těchto zdrojů zahraničním subjektům a následně jsou znevýhodněny i v mezinárodním obchodu. Důvodem bývají nejčastěji neefektivní výrobní postupy, zastaralé vybavení a nedostatek kvalifikovaných odborníků i zkušeností. Česká republika se již řadu let věnuje technické podpoře a budování či posilování

odborných kapacit v průmyslových odvětvích, a to zejména prostřednictvím transferu technologií a přenosu know-how.

Díky zájmu o české znalosti a zkušenosti pokračovaly v roce 2012 například aktivity v působnosti České rozvojové agentury spojené s efektivním využíváním surovinové základny a rozvojem sklářského průmyslu ve středním **Vietnamu** v provincii Thua Thien Hue. Hlavním cílem zde realizovaného projektu je, vedle ověření a komplexního vyhodnocení průmyslového významu lokálních surovin nezbytných pro výrobu sklářského kamene (živce, vápence a dolomity), zejména posílení technických a odborných kapacit partnerské organizace – Státní geologické služby Vietnamu. V návaznosti na realizaci projektu se předpokládá zapojení českých firem do sklářského průmyslu a souvisejících odvětví ve Vietnamu a posílení jejich celkové pozice na místním a regionálním trhu.

V rámci projektů v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu bylo dokončeno vyhodnocení potenciálu stavebních surovin pro rozvoj místní infrastruktury v **Mali**.

Obecná ochrana životního prostředí

Sektor obecné ochrany životního prostředí zahrnuje zejména vzdělávací a výzkumné aktivity, podporu tvorby relevantních politik či ochranu biosféry a biodiverzity. Příbuzné aktivity jako ochrana vodních zdrojů, čištění odpadních vod a další náleží dle metodiky OECD/DAC do jiných sektorů, v případě české rozvojové spolupráce nejčastěji do sektoru zásobování vodou a sanitace.

Do ochrany životního prostředí patří také prevence povodní. V této oblasti má Česká republika mnohaleté zkušenosti jak v domácích podmínkách, tak v rámci implementace rozvojových projektů. Proto bylo rozhodnuto této komparativní výhody využít – již od roku 2010 je v **Moldavsku** realizován projekt varovného povodňového systému na řece Prut. V roce 2012 bylo zařízení uvedeno do běžného provozu a předáno příjemci, přičemž v roce 2013 probíhá ještě dodatečné školení obsluhujícího personálu, které zajistí dlouhodobou udržitelnost výstupů projektu.

Podobně zaměřený projekt pokračoval také v **Gruzii**. Za účasti Českého hydrometeorologického ústavu přispěla Česká republika k rozšíření a modernizaci stávajícího meteorologického a hydrologického systému, aby bylo možné lépe předvídat extrémní výkyvy počasí a reagovat na ně.

Obchod a další služby

V sektoru obchodu a dalších služeb byl v **Mongolsku** realizován projekt předávání zkušeností a know-how v oblasti zlepšení standardů přesné frekvence a času a vytvoření základních národních standardů pro měření délky ve spolupráci s českým Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. V roce 2012 byl také zahájen projekt podpory zpracování zemědělské produkce a drobných živností v okrese Zare v Afghánistánu, který je zaměřen na rozvoj podnikání ve vybrané oblasti za účelem zvýšení příjmů a potravinové bezpečnosti.

Srbsko: Podpora tradiční výroby sjenického syra v oblasti Pešter

Na jihozápadě **Srbska**, konkrétně v regionu Sandžak, se česká rozvojová intervence zaměřila na posílení konkurenceschopnosti lokálních producentů syra a jejich schopnosti dostát hygienickým a tržním požadavkům.

Specifický prvek české rozvojové spolupráce v tomto sektoru představuje program Pomoc na podporu obchodu „Aid for Trade“, zaměřený na rozvoj domácího trhu a místních produkčních kapacit, jakož i budování obchodní infrastruktury. Dochází tak k podpoře podnikatelského prostředí a rozvoji tržních institucí formou sdílení know-how. Projekty „Aid for Trade“ jsou řízeny Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky.

V roce 2012 byly projekty „Aid for Trade“ uskutečněny v **Bosně a Hercegovině**, v **Moldavsku** a **Srbsku**, a dále pak v **Etiopii** a v **Mongolsku**. Nejčastěji byly soustředěny na segment malého a středního podnikání.

Dvoustranná rozvojová spolupráce dle modalit pomoci

Modality české rozvojové spolupráce zahrnují především rozvojové projekty v partnerských zemích, projekty transformační spolupráce a projekty Provinčního rekonstrukčního týmu (PRT) v Afghánistánu (poslední jmenované do roku 2012 včetně), dále také stipendia pro studenty z rozvojových zemí, humanitární pomoc, asistenci uprchlíkům na území České republiky apod.

Rozvojové projekty

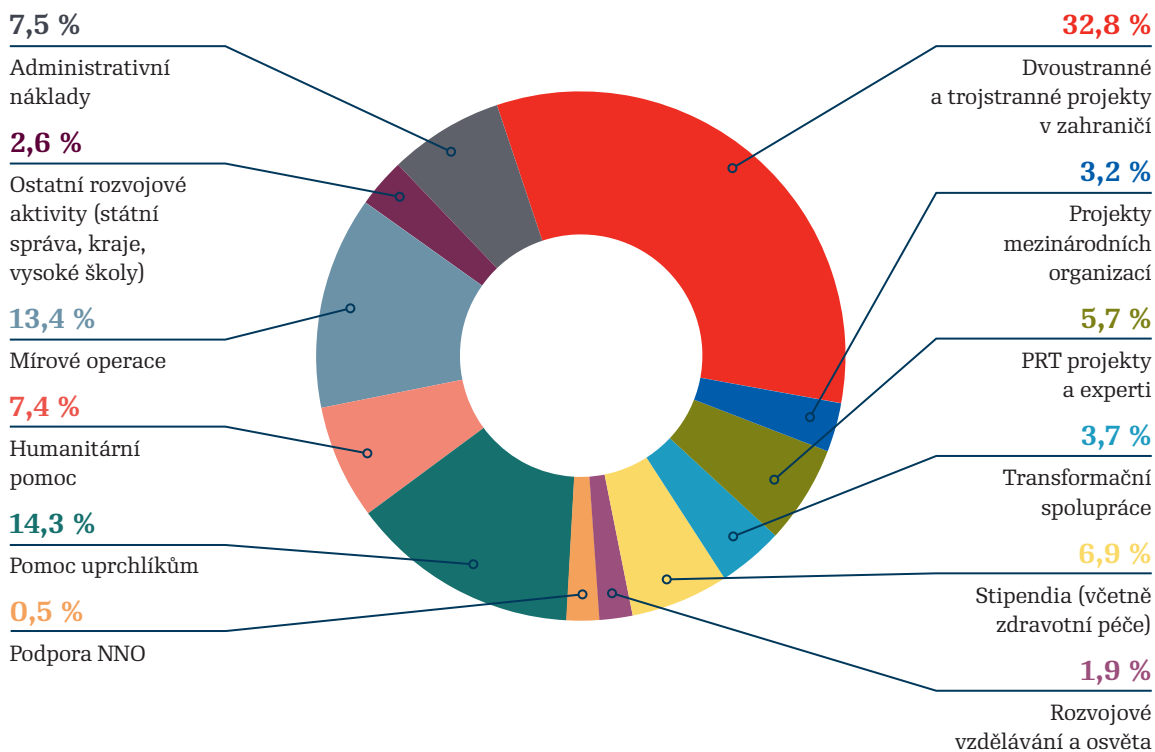
Nejrozšířenější modalitu dvoustranné rozvojové spolupráce představovaly v roce 2012 **rozvojové projekty**, mající často charakter tzv. technické pomoci (poradenství, předávání know-how, organizace seminářů, apod.). Tato forma plně koresponduje s principem partnerství a zároveň umožňuje využití dlouhodobých zkušeností českých odborníků ve

vybraných sektorech. V případech podložených zájmem partnerské země byly realizovány projekty investičního charakteru. Projekty byly ze strany České rozvojové agentury zadávány formou veřejných zakázek i udělováním dotací.

Zvláštní skupinu rozvojových projektů tvořily v roce 2012 malé lokální projekty realizované při zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí, které umožňují uskutečnění přesně cílených rozvojových aktivit ve finančně malém objemu. Cílem těchto projektů bylo, na základě znalosti zastupitelského úřadu o daném teritoriu, přispět na rozvojové aktivity zejména místním subjektům – vzdělávacím, zdravotnickým či sociálním institucím, obecně prospěšným nestátním neziskovým organizacím či místním komunitám.

K rozvojovým projektům náleží i specifický projekt technické spolupráce v oblasti řízení veřejných

Výdaje na dvoustrannou rozvojovou spolupráci České republiky v roce 2012 dle modalit pomoci

financí realizovaný Ministerstvem financí České republiky a program v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky „Aid for Trade“, orientovaný na posilování zapojení partnerských zemí do mezinárodního obchodu ku prospěchu rozvoje jejich ekonomik.

Kromě rozvojových projektů v partnerských zemích byly v rámci dvoustranné rozvojové spolupráce realizovány též dotační projekty realizované na území České republiky zaměřené na rozvojové vzdělávání a osvětu, podporu nestátních neziskových organizací činných v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce i jejich zastřešujících platforem.

Z prostředků vyčleněných na dvoustrannou zahraniční spolupráci v roce 2012 bylo na projekty v rozvojových zemích čerpáno celkem 483,53 mil. Kč. V rozvojových zemích bylo realizováno celkem 174 velkých rozvojových projektů v objemu 451,98 mil. Kč a 134 malých lokálních projektů a dodatečných projektů České rozvojové agentury při českých zastupitelských úřadech v objemu 31,55 mil. Kč.

Na realizaci projektů se podílely subjekty z České republiky i z partnerských zemí. Nejvíce čerpaných prostředků směřovalo na projekty realizované podnikatelskými subjekty (38 %). Podíl nestátních neziskových organizací na čerpání činil 35 % a podíl státních orgánů, příspěvkových organizací a subjektů územní samosprávy činil 8 %. Na rozvojové aktivity univerzit bylo vynaloženo 5 % z celkového objemu prostředků na realizované projekty. Místní subjekty v partnerských rozvojových zemích realizovaly 8 % objemu prostředků. Několik projektů bylo uskutečněno také prostřednictvím mezinárodních organizací a programů systému OSN (6 % prostředků).

Sektorové zaměření projektové části rozvojové spolupráce v roce 2012 odpovídalo tradičním českým prioritám: největší část byla realizována v oblasti zásobování vodou a sanitace (čtvrtina prostředků na projekty), kde Česká republika disponuje žádanou zkušeností. Významný objem prostředků byl využit na financování projektů v sektorech zemědělství a energetiky (dohromady téměř čtvrtina prostředků na projekty) a další čtvrtina prostředků byla poskytnuta na projekty v sociálních sektorech (zdravotnictví, vzdělávání, sociální infrastruktura a služby).

Formou projektů byly realizovány také aktivity v rámci programu transformační spolupráce a aktivity provinčního rekonstrukčního týmu v Afghánistánu. Kromě výše uvedených aktivit byly v rozvojových zemích realizovány projekty z prostředků vyčleněných z jiných veřejných rozpočtů, zejména z rozpočtů vysokých škol a krajů.

Myanmar/Barma: Školení pro občanské skupiny o advokačních technikách

Stipendia

Další významnou součástí dvoustranné rozvojové spolupráce jsou stipendia. Každoročně se přiznává nejméně 130 vládních stipendií k podpoře studia na českých veřejných vysokých školách. Tradice poskytování stipendií sahá do 50. let minulého století a od této doby absolvovalo studium v Československu/ České republice asi 22 tisíc vládních stipendistů. Výuka probíhá v bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programech v českém i anglickém jazyce. Program vládních stipendií je ve společné působnosti Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, která při jeho naplňování úzce spolupracují s Ministerstvem zdravotnictví.

V dubnu 2012 byla schválena Strategie pro poskytování vládních stipendií studentům z rozvojových zemí pro období 2013–2018 a zahájena její implementace. Strategie usiluje o vyšší transparentnost a zefektivnění procesu udělování stipendií.

Strategie začala být uváděna v život při výběru stipendistů na akademický rok 2013/14. Počet zemí, kterým jsou stipendia poskytována, byl mírně snížen, a tak bylo dosaženo vyšší koncentrace a lepšího využití stipendijní nabídky. Byl zprovozněn nový elektronický registr, včetně aplikace elektronické přihlášky a on-line testu studijních předpokladů.

V průběhu roku 2012 studovalo na veřejných vysokých školách 600 vládních stipendistů ze 61 zemí. V tom samém roce ukončilo studium celkem 195 studentů (z toho 48 absolvovalo, 50 ukončilo studium jiným způsobem a 97 studentům byla v návaznosti na překročení standardní délky studia ukončena výplata stipendia – tito zpravidla pokračují ve studiu na vlastní náklady).

Praha: Návštěva vládních stipendistů na MZV ČR

Pro akademický rok 2012/2013 nabídla Česká republika 130 nových stipendijních míst (z nichž nejméně 70 bylo určeno pro studium bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů v českém jazyce a 60 míst pro studium navazujících magisterských či doktorských studijních programů v anglickém jazyce) 36 rozvojovým a dalším potřebným zemím a dále Organizaci OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO). Celkem bylo v roce 2012 na stipendia pro studenty z rozvojových a potřebných zemí (včetně zdravotní péče) čerpáno 85,27 mil. Kč (z toho 83,75 mil. Kč započitatelných do oficiální rozvojové pomoci).

Jako komplementární aktivita k poskytování vládních stipendií bylo v roce 2012 zahájeno vysílání českých vysokoškolských pedagogů na univerzity v partnerských zemích. Dotační výběrové řízení pro tento účel administrativně zajišťovala Česká rozvojová agentura. Vybráno bylo osm projektů zaměřených na Bosnu a Hercegovinu, Kambodžu, Moldavsko, Mongolsko a Srbsko.

Civilní mise a mírové operace

Poslání civilních misí a mírových operací obecně spočívá v předcházení vzniku a rozšiřování konfliktů, ve stabilizaci situace po vypuknutí konfliktů, ve vytváření podmínek k nastolení mírového řešení, v pomoci při provádění mírových dohod, v pomoci státům či regionům během období přechodu ke stabilní veřejné správě a podpoře při rozvoji ekonomiky. V současnosti se vojenské a nevojenské hrozby stále více prolínají, proto je velmi důležitá koordinace armádních, policejních a civilních subjektů, které se na misích podílejí. Mírové mise jsou koncipovány jako civilně vojenské. Kromě tradičních armádních úkolů se zaměřují na podporu právního

státu, budování veřejné správy, civilní obranu a výcvik místních policejních složek.

Prostředky na financování působení expertů v civilních strukturách a misích čerpaly v roce 2012 Ministerstvo obrany, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, přičemž v rámci jednotlivých misí byli často zastoupeni experti více resortů.

K vysílání civilních expertů do misí Evropské unie a dalších mezinárodních organizací se Česká republika zavázala v rámci tzv. „Civilian Headline Goal“ (Civilní rámcový cíl). Základem je působení českých odborníků (např. policistů a soudců) v civilních misích Evropské unie, kam Česká republika v průběhu roku 2012 vyslala celkem 70 expertů. V závislosti na průběžné rotaci těchto expertů bylo v civilních misích Evropské unie v daný okamžik roku 2012 přítomno za Českou republiku v průměru 60 osob. Jedná se především o mise EULEX Kosovo, EUMM Gruzie, EUPOL Afghánistán, EUJUST LEX Irák, EUPOL COPPS na Palestinských autonomních územích. Nejvýznamnější český kontingent byl vyslán do mise EULEX Kosovo v počtu 36 osob a EUPOL Afghánistán v počtu 12 osob.

Česká republika dále financovala aktivity 10 civilistů v Provinčním rekonstrukčním týmu (PRT) v afghánském Lógaru (v posledním čtvrtletí roku 2012 se jejich počet snížil na 4), působení jednoho experta v kanceláři Vysokého civilního představitele v Kábulu i v KFOR Kosovo. V rámci Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) bylo v roce 2012 sekondováno 5 civilistů v polních operacích, 2 experti v Sekretariátu OBSE ve Vídni a 1 expert v kanceláři OBSE v Praze. Do volebních pozorovatelských misí OBSE v různých zemích bylo vysláno 6 dlouhodobých a 46 krátkodobých pozorovatelů. Rovněž došlo k vyslání 6 dlouhodobých a 7 krátkodobých pozorovatelů do volebních misí Evropské unie. V civilní misi OSN UNMIL v Libérii bylo zastoupeno 5 českých expertů a 1 expert byl vyslán do UN Teamu v Ženevě.

Podpora nevládních organizací

V roce 2012 poskytovala Česká rozvojová agentura dotace nestátním neziskovým organizacím (NNO) a dalším oprávněným subjektům. Dotační podpora nevládních organizací činných v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce byla zaměřena na rozvoj kapacit těchto organizací a jejich platform (dotační tituly Posilování kapacit a partnerství NNO, Posilování kapacit platform nestátních subjektů pro rozvojovou spolupráci), kde bylo v roce 2012 částkou 4,78 mil. Kč podpořeno 11 projektů ve prospěch kapacit a partnerství nevládních organizací; třem platformám

bylo rozděleno celkem 1,25 mil. Kč. Celková částka vyčleněná na podporu nevládních organizací činila 6,03 mil. Kč. Jeden kraj České republiky dále uskutečnil v rámci dotačního titulu Podpora rozvojových aktivit krajů a obcí v prioritních zemích zahraniční rozvojové spolupráce 2 projekty ve výši 0,85 mil. Kč.

Kromě aktivit v rámci těchto specializovaných dotačních titulů realizovaly nevládní organizace řadu bilaterálních projektů zahraniční spolupráce v rozvojových zemích.

Dalším z významných druhů dotací, které jsou velmi přínosné jak z hlediska budování rozvojového partnerství nevládních organizací, tak z hlediska efektivního vynaložení prostředků a jejich čerpání z jiných zdrojů, je podpora trojstranné spolupráce. Jejím smyslem je spolupráce mezi subjekty z České republiky, z další vyspělé země nebo Evropské unie a z rozvojové země. Jde o projekty primárně zaměřené na plnění Rozvojových cílů tisíciletí, zejména na boj s globální chudobou, podporu vzdělávání a transfer know-how. Tyto projekty jsou realizované i v zemích, které nejsou pro českou zahraniční rozvojovou spolupráci prioritní, ale v nichž nevládní organizace realizují smysluplné záměry korespondující s Rozvojovými cíli tisíciletí. V roce 2012 bylo podpořeno 47 trilaterálních projektů částkou v celkové hodnotě 28,84 mil. Kč.

Informovanost o rozvojové spolupráci a globální rozvojové vzdělávání

Podpora veřejnosti a politické reprezentace je klíčovým předpokladem pro efektivní realizaci rozvojové spolupráce. Informování veřejnosti hraje významnou roli. Snaha rozšířit informace o výsledcích a prospěšnosti rozvojové spolupráce mezi občany je vedena i cílem pomoci povzbudit vlastní aktivity společnosti v dlouhodobém horizontu.

Důležité postavení má globální rozvojové vzdělávání. Jeho cílem je pochopení rozdílů a podobností mezi životy lidí v rozvojových a rozvinutých zemích a ve svém výsledku usnadňuje porozumění ekonomickým, sociálním, politickým, environmentálním a kulturním procesům, které je ovlivňují. Rozvíjí dovednosti a podporuje utváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů.

Globální rozvojové vzdělávání je oblastí, kterou Ministerstvo zahraničních věcí dlouhodobě aktivně

Praha: Vzdělávací akce Variant – Náš společný svět

podporuje. Na rozdíl od většiny členských zemí Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) zůstává informovanost české veřejnosti o globálních problémech a způsobech jejich řešení dosud nízká. Přes nepopiratelnou solidaritu, kterou lidé v České republice prokazují při humanitárních krizích, stále chybí širší povědomí o tom, co znamená extrémní chudoba, o významu dlouhodobé rozvojové spolupráce, i o širším kontextu globálních otázek.

V rámci dotačních titulů vyčlenila Česká rozvojová agentura v roce 2012 na oblast globálního rozvojového vzdělávání a osvěty 15 mil. Kč. To umožnilo realizaci 18 projektů, na které bylo celkem vyčerpáno 12,7 mil. Kč. Počet i dopad vzdělávacích aktivit zaměřených na rozvojovou a globální problematiku ze strany nevládních organizací, vysokých škol, ale i jednotlivých učitelů na všech typech škol díky této podpoře v posledních letech znatelně narůstá.

Ministerstvo zahraničních věcí jako koordinátor zahraniční rozvojové spolupráce vyvíjí také vlastní osvětovou činnost, spočívající ve vydávání tiskovin a publikací, provozování internetových stránek, spolupráci s novináři, pořádání konferencí, seminářů či výstav. V roce 2012 bylo na tyto účely vynaloženo 250,50 tis. Kč.

5 | Mnohostranná zahraniční rozvojová spolupráce České republiky v roce 2012

Vzhledem ke komplexnosti rozvojových problémů současného světa nelze dosáhnout jejich úspěšného řešení pouze poskytováním dvoustranné pomoci. Pro zásadní a udržitelné zlepšení kvality života lidí v rozvojových zemích je nutné koordinovat globální úsilí zahrnující rozsáhlý okruh politik – kromě rozvojové spolupráce také mezinárodní obchod, ochranu životního prostředí (včetně opatření v souvislosti se změnou klimatu), daňovou problematiku, boj proti korupci, otázky bezpečnosti, migrace a další.

Česká republika v tomto směru spolupracuje s řadou mezinárodních organizací, které usilují o celosvětové snížení chudoby. Zapojuje se zejména do rozvojových aktivit Organizace spojených národů, Evropské unie, mezinárodních finančních institucí a dalších mezivládních organizací.

Strategie mnohostranné rozvojové spolupráce České republiky na období 2013-17 zpracovaná v roce 2012 stanoví koncepci, jak účelně využít členství České republiky v mezinárodních organizacích. Nastavuje míru zapojení České republiky do jednotlivých institucí (finanční, expertní, do rozhodovacích struktur) a určuje priority mnohostranné rozvojové spolupráce.

Výdaje na mnohostrannou rozvojovou spolupráci České republiky v roce 2012

	Objem vynaložených prostředků (mil. Kč)	Objem vynaložených prostředků (mil. USD)	Podíl na objemu multilaterální rozvojové spolupráce
Programy, fondy a agencie v rámci OSN	153,22	7,84	5,12 %
Evropská unie	2 298,62	117,65	76,80 %
Skupina Světové banky	329,42	16,86	11,01 %
Regionální rozvojové banky	92,22	4,72	3,08 %
Ostatní organizace	119,77	6,13	4,00 %
CELKEM	2993,25	153,20	100 %

Zapojení do rozvojových aktivit v rámci Organizace spojených národů (OSN)

OSN představuje nejvýznamnějšího globálního aktéra v oblasti multilaterální rozvojové spolupráce i humanitární pomoci, kterou realizuje prostřednictvím svých organizací, fondů a programů. Česká republika se v souladu se svými zahraničně-politickými cíli a vzhledem ke své pozici významného donora středoevropského regionu, který má zájem i kapacity účastnit se vytváření rozvojových strategií a řízení mezinárodních organizací, aktivně podílí na práci organizací, programů a fondů OSN, a dle svých možností finančně přispívá na jejich činnost.

Mnohostranná rozvojová spolupráce ČR v rámci systému OSN byla v roce 2012, stejně jako v minulých letech, podpořena jednak cestou povinných příspěvků, které vyplývají přímo z členství v příslušných specializovaných organizacích (UNIDO, FAO, WHO, ILO), dále také cestou účelových příspěvků určených zejména na podporu konkrétních aktivit a projektů.

Výše povinných příspěvků se odvíjí od příspěvkové škály OSN platné pro dané dvouleté období. Účelově vázané příspěvky umožňují financovat aktivity mezinárodního společenství v těch oblastech, které nejsou financovány nebo jsou financovány jen zcela

omezeně, z povinných příspěvků členských států. Tento princip je rozšířen zejména v systému OSN, kde vedle organizací se specializovaným zaměřením existují i desítky programů a fondů financovaných pouze na základě dobrovolnosti členských států.

V roce 2012 bylo na platby do OSN, které lze podle metodiky OSN započítat jako oficiální rozvojovou pomoc, vynaloženo ze státního rozpočtu 153,22 mil. Kč.

Rozvojový program OSN (UNDP)

Rozvojový program OSN (United Nations Development Programme - UNDP), založený v roce 1966 na základě rezoluce Valného shromáždění OSN č. 2029, je hlavním orgánem OSN pro koordinaci rozvojové činnosti. Má globální dosah a je největším poskytovatelem grantové pomoci v rámci systému OSN. UNDP se prostřednictvím svých rozvojových aktivit zaměřuje na problematiku odstraňování chudoby, podpory demokratického vládnutí, vztahu životního prostředí a udržitelného rozvoje, dopadu klimatické změny na rozvoj a zmírňování následků hospodářské a finanční

krize v oblasti rozvoje. UNDP plní klíčovou roli v procesu posilování koherence rozvojového systému OSN, zejména v tzv. pilotních zemích.

UNDP je jedním z hlavních programů, do něhož Česká republika od roku 2000 směřuje své příspěvky na multilaterální rozvojovou pomoc. V roce 2012 byl UNDP poskytnut účelový příspěvek ve výši 10 mil. Kč na implementaci projektů koordinovaných Regionálním centrem UNDP v Bratislavě, konkrétně na rozvojové aktivity UNDP realizované českými subjekty v regionu východní Evropy, západního Balkánu a zemí Společenství nezávislých států prostřednictvím Českého svěřeneckého fondu. Další 2,9 mil. Kč byly poskytnuty přímo pobočce UNDP v Bosně a Hercegovině na projekt zaměřený na energetické zabezpečení. Do hlavního fondu UNDP přispěla Česká republika částkou 0,75 mil. Kč.

V roce 2012 se Česká republika zhostila místopředsednické funkce Výkonné rady Programu OSN pro rozvoj.

Sídlo OSN v New Yorku

UNV: Česká dobrovolnice v ženském centru, Súdán

Program OSN pro dobrovolníky (UNV)

Čeští dobrovolníci se od roku 1995 aktivně zapojují do rozvojových programů a mírových misí OSN.

Celkem dosud působilo v rozvojových zemích a krizových oblastech světa již 280 českých dobrovolníků.

Podporu dobrovolnickým aktivitám v systému OSN projevila Česká republika v roce 2012 účastí 18 českých dobrovolníků (z toho 11 žen) v multilaterálních programech UNV. 11 českých dobrovolníků působilo na dlouhodobých misích v Africe, Asii a na Balkáně – konkrétně na Ukrajině, v Kosovu, ve Vietnamu, Mongolsku, Východním Timoru, Konžské demokratické republice a na Západní Saharě. 7 absolventů vysokých škol odjelo do poboček agencí OSN v prioritních zemích zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na roční stáž.

V roce 2012 byl na vysílání českých dobrovolníků do rozvojových projektů poskytnut Programu OSN pro dobrovolníky (UNV) příspěvek ve výši 5 mil. Kč.

Fond OSN pro populaci a rozvoj (UNFPA)

Fond OSN pro populaci a rozvoj (United Nations Population Fund – UNFPA) jako výkonná agentura Hospodářské a sociální rady OSN monitoruje, přezkoumává a vyhodnocuje implementaci Akčního programu mezinárodní konference o populaci a rozvoji (ICPD) na národní, regionální a mezinárodní

úrovni. Ve svých rozvojových programech se UNFPA soustředí na populační problematiku, na téma reprodukčního zdraví, a zejména na posilování zdraví matek, snižování dětské úmrtnosti, prevenci HIV/AIDS a na globální přístup ke zdravotnické osvětě.

V roce 2012 Česká republika místopředsedala jednání UNFPA a Úřadu OSN pro servisní zabezpečení projektů (UNOPS). Česká republika byla rovněž znovuzvolena do Výboru pro cenu Populačního fondu OSN na období 2013-15.

V roce 2012 byl UNFPA poskytnut peněžní dar ve výši 1,5 mil. Kč určený především na financování projektů v regionu východní Evropy a Balkánu. Projekty jsou realizovány českými subjekty v oblastech, kde může Česká republika poskytnout odbornou expertízu i historické zkušenosti, jako například demografie, zdraví matek, transformační spolupráce.

Program OSN pro životní prostředí (UNEP)

Činnost Programu OSN pro životní prostředí (United Nations Environment Programme – UNEP) je zaměřena na podporu rozvoje mezinárodní spolupráce v oblasti životního prostředí, koordinaci programů pro životní prostředí OSN, sledování stavu životního prostředí ve světě, předkládání návrhů na řešení nejdůležitějších problémů životního prostředí, na podporu výzkumu, výměnu a šíření informací o životním prostředí.

V únoru 2012 se v Nairobi konalo 12. zvláštní zasedání Řídící rady UNEP a Globální fórum ministrů životního prostředí. Jeho zaměření a program byly ovlivněny dvěma důležitými událostmi roku 2012 – summitem OSN o udržitelném rozvoji (Rio+20) a 40. výročím založení UNEP. V návaznosti na výsledky summitu OSN o udržitelném rozvoji „Rio+20“, který

UNEP: Vodní pumpa pro vesnici, Darfúr

se uskutečnil v červnu 2012, pak bylo rozhodnuto o posílení UNEP prostřednictvím rezoluce Valného shromáždění OSN, která zakládá všeobecné členství v Řídící radě UNEP a požaduje zajištění stabilního a zvýšeného financování UNEP z řádného rozpočtu OSN a zlepšení koordinační úlohy UNEP pro otázky životního prostředí.

V roce 2012 poskytla ČR UNEP finanční příspěvek ve výši 1 mil. Kč, určený do Environmentálního fondu UNEP.

Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO)

Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství (Food and Agriculture Organization – FAO) stojí v čele mezinárodního úsilí při řešení problému hladu ve světě a je partnerem nejen pro samotné rozvojové země ale i pro země rozvinuté. V současné době prochází FAO závěrečnou částí reformy, která by měla být dokončena v roce 2013.

Česká republika uhradila povinný příspěvek do rozpočtu FAO na rok 2012 i na rok 2013 v celkové výši 66,81 mil. Kč. Poskytla rovněž účelový příspěvek ve výši 1,8 mil. Kč na realizaci projektu spolupráce mezi Českou republikou a FAO „Školící programy ve vybraných oblastech“. V rámci projektu byl uskutečněn regionální seminář zaměřený na posílení rozvoje lesního hospodářství východoevropských a středoasijských zemí.

Světová zdravotnická organizace (WHO)

Hlavními směry činnosti Světové zdravotnické organizace (World Health Organization – WHO) jsou vypracování zdravotní politiky a konzultační činnost dle potřeb členských států, odborná pomoc při vypracování národních zdravotnických strategií, sledování indikátorů zdravotního stavu populace a ukazatelů hodnotících zdravotnické systémy jednotlivých států, rozvoj a testování nových technologií a postupů pro kontrolu nemocí a řízení zdravotní péče.

V květnu 2012 se v Ženevě uskutečnilo 65. zasedání Světového zdravotnického shromáždění, jehož hlavními projednávanými body byly především plánovaná reforma a budoucnost financování WHO a otázky technické a zdravotní.

Česká republika poskytla v roce 2012 povinný příspěvek do rozpočtu WHO ve výši 30,86 mil. Kč.

Program OSN pro boj proti viru HIV a nemoci AIDS (UNAIDS)

UNAIDS byl založen rezolucí Ekonomické a sociální rady OSN (ECOSOC) č. 24 z roku 1994. UNAIDS je hlavním advokátem pro globální boj proti epidemii AIDS. Snaží se o to zvyšováním informovanosti a osvětou, sledováním a vyhodnocováním informací o stavu epidemie a mobilizací zdrojů.

ČR poskytla v roce 2012 do hlavního fondu UNAIDS příspěvek ve výši 1 mil. Kč.

Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (UNIDO)

Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (United Nations Industrial Development Organization – UNIDO) je specializovanou agencí OSN se zaměřením na pomoc rozvojovým a transformujícím se zemím v oblastech podpory budování exportních kapacit, průmyslu, technologií životního prostředí, energetiky a zemědělství. UNIDO rovněž pomáhá těmto zemím při budování příznivého investičního klimatu a při jejich integraci do světové ekonomiky.

Česká republika v roce 2012 působila ve své funkci člena Rady pro průmyslový rozvoj UNIDO, kam byla zvolena na období 2012-2015. Povinný příspěvek do rozpočtu UNIDO uhradila Česká republika v roce 2012 ve výši 7,3 mil. Kč a poskytla rovněž účelový příspěvek ve výši 1,2 mil. Kč na realizaci projektu UNIDO zaměřeného na rozvoj zemědělského podnikání v Etiopii.

Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC)

Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (United Nations Office on Drugs and Crime – UNODC) se zaměřuje na oblast kontroly drog, prevence zločinnosti a terorismu. Poskytuje členským zemím OSN technické poradenství, statistické údaje z oboru, údaje o trendech a pomoc při budování jejich kapacit.

ČR v roce 2012 přispěla UNODC příspěvkem 2 mil. Kč na projekt v Afghánistánu zaměřený na zdravotní péči pro vězenkyně a mladistvé vězně.

Mezinárodní organizace práce (ILO)

V roce 2012 pokračovala spolupráce České republiky s Mezinárodní organizací práce (International Labour Organization – ILO) zejména v oblasti prohloubení demokracie, dodržování lidských práv a podpory důstojné práce a sociální spravedlnosti prostřednictvím tvorby pracovních míst a ochrany práv pracujících.

V roce 2012 byl Českou republikou poskytnut účelový příspěvek ve výši 1,5 mil. Kč na realizaci rozvojového projektu ILO v Moldavsku zaměřeného na podporu důstojné práce a pracovních příležitostí pro navrátilivší se migranty. ČR zároveň poskytla v roce 2012 povinný příspěvek do rozpočtu ILO ve výši 25,37 mil. Kč.

Mezinárodní telekomunikační unie (ITU)

Rozvojový sektor Mezinárodní telekomunikační unie (International Telecommunication Union – ITU) se zabývá jak dlouhodobými programy pomoci pro rozvojové a nejméně rozvinuté země (Benin, Džibuti, Lesotho, Somálsko, Guinea, Etiopie, Mali), tak krátkodobou pomocí při živelných pohromách. Dlouhodobé programy spočívají nejen v dodávkách technologií a softwaru, ale také ve výukových programech zahrnujících dovednosti jako tvorba národních politik v oblasti telekomunikací, předávání osvědčených administrativních postupů, nácvik zvládání krizových situací apod.

Členský příspěvek České republiky v ITU za rok 2012 činil 6,63 mil. Kč.

Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO)

Úkolem UNESCO je přispívat k omezování chudoby, udržitelnému rozvoji a dialogu mezi kulturami prostřednictvím systematické podpory vzdělávání, výzkumu a uměleckých aktivit.

V roce 2012 Česká republika poskytla povinný příspěvek do rozpočtu UNESCO ve výši 36,12 mil. Kč.

Program OSN pro lidská sídla (UN-HABITAT)

UN-HABITAT je program OSN systematicky zaměřený na problematiku lidských sídel a s ní související otázky udržitelného rozvoje a plnění Rozvojových cílů tisíciletí. Závěrem roku 2012 Česká republika ukončila své působení v Řídící radě UN-HABITAT, jejímž byla členem v období 2009–2012.

Kancelář OSN pro humanitární záležitosti (UNOCHA)

UNOCHA je hlavním koordinátorem globální humanitární pomoci a významně se zasazuje o včasné zajištění pomoci obětem konfliktů i přírodních katastrof. V roce 2012 byla zásadní její role při vyjednávání přístupu k vnitřně vysídlenému obyvatelstvu Sýrie a celkově při obhajobě nezávislosti humanitární pomoci na vývoji tohoto konfliktu.

V roce 2012 ČR podpořila činnost UNOCHA peněžním darem ve výši 2 mil. Kč.

Světový potravinový program (WFP)

Úkolem WFP je pomáhat chudým obyvatelům rozvojových zemí v boji s hladem a podvýživou. Prostřednictvím potravinové pomoci podporuje WFP ekonomický a sociální rozvoj. V případě mimořádných

událostí poskytuje program rychlou pomoc obětem přírodních i lidmi způsobených katastrof a válek. Osmdesát procent zdrojů potravinového programu je využíváno na pomoc při mimořádných událostech, včetně zajišťování logistiky (přeprava, skladování, komunikace).

Stálý zástupce České republiky při WFP působil v roce 2012 ve funkci místopředsedy výkonného výboru WFP. V rámci humanitární pomoci podpořila Česká republika v roce 2012 projekt WFP zaměřený na okamžitou potravinovou pomoc pro vnitřně vysídlené obyvatelstvo východních částí Konžské demokratické republiky (2 mil. Kč), projekt okamžité pomoci uprchlíkům z Mali v sousedních zemích (2 mil. Kč) a projekt posilování výživy dívek při jejich současném zapojování do vzdělávání v Jemenu (4 mil. Kč).

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR)

UNHCR se od svého založení v roce 1951 ujímá uprchlíků, vnitřně vysídleného obyvatelstva i žadatelů o azyl a přesídlení. Vychází přitom z ustanovení a cílů Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a Úmluvy o snižování počtu osob bez státní příslušnosti z roku 1961.

V roce 2012 podpořila Česká republika částkou 3 mil. Kč z humanitárního rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí program spravovaný UNHCR a zaměřený na pomoc uprchlíkům ze Sýrie v sousedních zemích. Další 3 mil. Kč byly prostřednictvím UNHCR věnovány na provoz tranzitního zařízení pro evakuované obyvatele uprchlického tábora Ashraf v Iráku.

Dětský fond OSN (UNICEF)

UNICEF se zaměřuje na programovou pomoc strádajícím dětem celého světa v sektorech zdravotnictví, výživy, školství, účasti matek na rozvoji apod. Zároveň je UNICEF v rámci humanitárního koordináčního systému OSN odpovědný za koordinaci v sektorech voda a sanitace, ochrana dětí a vzdělávání.

Prostřednictvím UNICEF přispěla ČR v roce 2012 částkou 2,5 mil. Kč na obnovu sanitárních zařízení a dodávek pitné vody na Haiti po hurikánu Sandy.

WFP: Potravinová pomoc na Haiti

Agentura OSN pro pomoc palestinským uprchlíkům (UNRWA)

Agentura OSN pro pomoc palestinským uprchlíkům (UNRWA) působí jak na palestinských územích (Západní břeh i Gaza), tak v dalších zemích s rozsáhlými komunitami palestinských uprchlíků. V souvislosti s konfliktem v Sýrii pomáhá také více než 120 tisícům palestinských uprchlíků v této zemi.

V roce 2012 podpořila Česká republika humanitární projekty UNRWA v Palestině i Sýrii částkou 4 mil. Kč.

Ústřední fond OSN pro reakci na katastrofy (CERF)

Ústřední fond OSN pro reakci na katastrofy (CERF) byl ustaven v roce 2005 s cílem zajistit včasné financování naléhavých humanitárních potřeb zejména v úvodní fázi katastrof velkého rozsahu. CERF zároveň svými granty financuje také opomíjené humanitární potřeby v zemích s komplexními problémy. Česká republika do tohoto fondu každoročně přispívá, v roce 2012 poskytla 2,5 mil. Kč z humanitárního rozpočtu Ministerstva zahraničních věcí.

Zapojení České republiky do rozvojových aktivit Evropské unie

Evropská unie je kolektivně největším světovým poskytovatelem rozvojové pomoci a významným zastáncem pozitivních principů její realizace. Na formulaci a provádění této politiky se aktivně podílí i Česká republika. Podle Lisabonské smlouvy náleží rozvojová spolupráce do oblasti sdílených pravomocí, kdy se aktivity Unie a členských států vzájemně doplňují a posilují. Základním dokumentem Evropské unie pro oblast rozvojové spolupráce je Evropský konsensus o rozvoji z roku 2005, který stanovuje společný rámec pro opatření v oblasti rozvojové spolupráce na úrovni členských států i Unie a potvrzuje společné závazky spojené s plněním Rozvojových cílů tisíciletí, především snížení celosvětové chudoby o polovinu do roku 2015. Konsensus klade velký důraz na partnerství s rozvojovými zeměmi a jejich vlastní odpovědnost za proces rozvoje, ale také na větší efektivnost poskytované pomoci a na koherenci rozvojové politiky s dalšími politikami, které na rozvoj mají vliv.

V roce 2012 byly priority rozvojové spolupráce Evropské unie aktualizovány v dokumentu *Agenda for Change*, který byl přijat formou závěrů Rady EU. Jde o reakci na měnící se potřeby rozvojových zemí, domácí očekávání i celkový globální kontext. V souladu s *Agenda for Change* bude Evropská unie svou rozvojovou spolupráci do budoucna více zaměřovat na lidská práva, podporu demokracie a dobrou správu věcí veřejných, a dále na inkluzivní a udržitelný rozvoj. Při realizaci rozvojové pomoci Evropské unie bude více uplatňován diferencovaný přístup k partnerským zemím. Evropská unie také potvrdila svůj závazek k posílení koordinace aktivit a zlepšení koherence politik.

Priority *Agenda for Change* se odrážejí i v nově přijaté strategii o budoucnosti rozpočtové podpory Evropské unie. Česká republika se její přípravě aktivně účastnila a podpořila změny, které povedou ke zlepšení finančního managementu, makroekonomické stability a růstu, i k boji proti korupci. Rozpočtová podpora má doplňovat – nikoliv nahrazovat – generování domácích zdrojů v partnerských zemích.

Při realizaci rozvojové pomoci Evropské unie prosazuje Česká republika, spolu s dalšími státy, které do Evropské unie vstoupily od roku 2004, aby byl při realizaci rozvojových programů kladen větší důraz na využívání transformačních zkušeností, kterými tyto státy disponují.

Česká republika v rámci Evropské unie dlouhodobě usiluje o úzkou vazbu své zahraniční pomoci na aktivity a politiky Unie, a zároveň se snaží o geografickou vyváženost a efektivnost rozvojové spolupráce Evropské unie. Podílí se na formulaci rozvojové politiky Unie s důrazem na vlastní obsahové i teritoriální priority a účastní se programování a realizace finančních nástrojů vnější spolupráce. V závěru roku 2012 Česká republika podpořila iniciativu společného programování EU (tzv. *EU Joint Programming*), která povede k zefektivnění společného působení Evropské unie v partnerských zemích.

Rozvojová spolupráce financovaná z rozpočtu Evropské unie a z Evropského rozvojového fondu

Systém vnější spolupráce Evropské unie je tvořen sedmi nástroji financovanými z rozpočtu EU a Evropským rozvojovým fondem (EDF), který stojí mimo všeobecný rozpočet EU. Nejvýznamnějšími nástroji z hlediska objemu rozvojových programů EU jsou kromě fondu EDF, který financuje spolupráci EU s nejhudšními státy Afriky, Karibiku a Pacifiku, i ostatní tři geograficky zaměřené nástroje: Nástroj pro rozvojovou spolupráci (DCI), který se věnuje zejména rozvojovým zemím Asie a Latinské Ameriky, Nástroj předvstupní pomoci (IPA) a Nástroj evropského sousedství a partnerství (ENPI). Z hlediska priorit zahraniční politiky je pro ČR významný také tematicky zaměřený Evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (EIDHR) a tematické programy instrumentu DCI. V rámci komitologických výborů k jednotlivým

finančním nástrojům se Česká republika účastní programovacího procesu rozvojové pomoci EU pro jednotlivé partnerské země a regiony (schvalování rámcových strategických dokumentů, víceletých orientačních programů a ročních akčních plánů).

V oblasti implementace rozvojové spolupráce Evropské unie se Česká republika dlouhodobě snaží o posílení účasti českých subjektů na realizaci projektů financovaných z nástrojů vnější spolupráce EU.

Platby do rozpočtu Unie představují významnou část české mnohostranné rozvojové pomoci, s tendencí nárůstu v příštích letech. Česká republika si, stejně jako další členské státy Evropské unie, započítává proporcionální procentní podíl ze svého členského příspěvku do rozpočtu EU jako oficiální rozvojovou pomoc. V roce 2012 činila tato částka 1 959,29 mil. Kč. Česká republika zároveň přispěla i do fondu EDF, a to částkou 339,34 mil. Kč.

Zapojení do rozvojových aktivit v rámci Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)

Výbor pro rozvojovou pomoc (DAC)

Výbor pro rozvojovou pomoc OECD (Development Assistance Committee – DAC) je hlavním strategickým útvarem OECD v rozvojové oblasti. Sleduje širší globální souvislosti rozvoje, zajišťuje soudržnost pravidel a přináší celkové postřehy k tvorbě a implementaci pravidel rozvojové spolupráce. V roce 2012 Česká republika nadále působila v DAC jako pozorovatel a intenzivně čerpala jak z jeho strategických dokumentů k jednotlivým sektorům či formám spolupráce, tak z expertízy v oblasti statistického výkaznictví. V závěru roku 2012 byla Česká republika spolu s dalšími členskými zeměmi OECD, které nejsou členy DAC, vyzvána ke vstupu do Výboru. Česká republika následně deklarovala svou připravenost k zahájení přístupového procesu vedoucího k plnoprávnému členství v DAC.

Stejně jako v minulých letech byly v rámci výboru vypracovány tzv. *peer reviews* členských zemí DAC. V roce 2012 byly posuzovány členské státy Finsko, Kanada, Korejská republika a Lucembursko. K pravidelným klíčovým publikacím OECD v oblasti rozvoje patří „Zpráva o rozvojové spolupráci 2012“. Během roku 2012 bylo také přijato finální znění dokumentu „Zpráva o soudržnosti politik pro rozvoj“.

Činnost DAC podpořila Česká republika v roce 2012 peněžním darem ve výši 0,5 mil. Kč.

Rozvojové centrum (DEV)

Rozvojové centrum (Development Centre – DEV) zůstává hlavní platformou pro spolupráci, komparativní analýzy a neformální diskusi rozvojových otázek mezi členy OECD a ostatními zeměmi. Do gesce Rozvojového centra patřila příprava Rozvojové strategie OECD, která byla přijata v květnu 2012. Hlavním cílem strategie je nalezení komparativní výhody této instituce v měnícím se světě a kontextu ostatních mezinárodních organizací, a rovněž posílení podílu OECD na dosažení vyššího a inkluzivnějšího hospodářského růstu v co nejširším okruhu zemí. Dalšími z důvodů, proč OECD vypracovalo novou rozvojovou strategii, jsou přesun centra ekonomického růstu do nečlenských zemí OECD, měnící se struktura financování rozvoje či rostoucí počet chudých lidí žijících ve středně příjmových zemích.

V návaznosti na čtvrté Fórum na vysoké úrovni o efektivnosti pomoci v Pusanu schválilo zasedání pracovní skupiny pro efektivnost rozvojové spolupráce v červenci 2012 mandát Globálního partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci. Globální partnerství kromě členských zemí OECD sdružuje i desítky dalších poskytovatelů i příjemců rozvojové spolupráce (důležitá je zejména účast tzv. klíčových partnerů OECD – Číny, Indie, Indonésie, a dalších zemí, které rozvojovou pomoc nejen přijímají, ale také poskytují).

Paříž: Vstup České republiky do OECD/DAC

Mezinárodní finanční instituce

Mezinárodní asociace pro rozvoj (IDA)

Mezinárodní asociace pro rozvoj (International Development Association – IDA) patří do skupiny Světové banky. Byla založena v roce 1960 a jejím hlavním posláním je odstraňování chudoby v nejchudších rozvojových zemích prostřednictvím bezúročných půjček a grantů na programy podporující hospodářský růst a zlepšování životních podmínek obyvatel. Čerpat prostředky z jejích zdrojů může v současné době 79 zemí, jejichž hrubý národní produkt na obyvatele nepřesáhl v roce 2012 hranici 1175 USD.

Česká republika se v roce 2011 zavázala podílet se na doplnění zdrojů IDA v letech 2012–2014 celkovou částkou 338,03 mil. Kč. V roce 2012 uhradila první splátku ve výši 111,55 mil. Kč.

Iniciativa na multilaterální oddlužení rozvojových zemí (MDRI)

Cílem MDRI, která byla založena v roce 2006, je úplné oddlužení vybraných rozvojových zemí prostřednictvím odpuštění jejich dluhů vůči IDA,

Mezinárodnímu měnovému fondu a Africkému rozvojovému fondu. Na doplnění zdrojů MDRI se zavázala podílet i Česká republika. Na finanční roky 2012–2022 byl schválen bezvýhradný závazek ve výši 114,87 mil. Kč. Úhrada příspěvků České republiky probíhá v pravidelných ročních platbách, v roce 2012 byla uhrazena splátka ve výši 7,11 mil. Kč.

Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD)

Stanovy Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj (International Bank for Reconstruction and Development – IBRD) byly vytvořeny na konferenci v Bretton Woods v roce 1944 a v roce 1946. IBRD usiluje o snižování chudoby v zemích se středními příjmy a úvěruschopných chudších zemích prostřednictvím půjček, garancí a další pomoci včetně analytických a poradních služeb ve prospěch udržitelného rozvoje.

Každoročně se provádí přepočtení hodnoty splacené korunové části kapitálového vkladu České republiky v IBRD podle pohybu CZK vůči USD tak, aby hodnota v USD zůstala beze změny. Vzhledem k vývoji kursu byla v roce 2012 uhrazena platba ve výši 129,10 mil. Kč. V roce 2012 také proběhla platba v rámci navýšení kapitálu IBRD, které schválili

Červený kříž: Humanitární pomoc v Somálsku

guvernéri banky v roce 2011. Kapitál IBRD bude navýšen o téměř 58,4 mld. USD. Česká republika má právo upsat celkem 1685 akcií IBRD, přičemž v roce 2012 bylo upsáno 581 akcií za 81,73 mil. Kč.

V roce 2012 Česká republika přispěla na aktivity EBRD, konkrétně do zmíněného Fondu technické asistence, částkou 25,38 mil. Kč a částkou 66,80 mil. Kč do Fondu pro kryt reaktoru v Černobylu.

Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD)

Evropská banka pro obnovu a rozvoj (European Bank for Reconstruction and Development – EBRD) byla založena v roce 1991 na pomoc transformujícím se zemím střední a východní Evropy a střední Asie při přechodu k tržnímu hospodářství. Aktuálně působí ve 29 zemích střední a východní Evropy a Asie. V roce 2011 rozhodla Rada guvernérů o rozšíření mandátu Banky na oblast jižního a východního Středomoří. Zájem stát se zemí operací projevily Egypt, Maroko, Tunisko a Jordánsko. Česká republika si vybudovala respektované vedoucí postavení mezi novými členskými zeměmi Evropské unie a získala pověst aktivního partnera EBRD, a to mj. v důsledku načasování svého vstupu do Fondu zemí západního Balkánu v roce 2006 a díky založení vlastního Českého fondu technické asistence.

Přenos podílu na výnosu z prodeje zlata MMF

V roce 2012 Česká republika souhlasila s převodem svého podílu na mimořádném zisku Mezinárodního měnového fondu (MMF) ve prospěch *Poverty Reduction and Growth Trust* (PRGT). Facilita PRGT je fond spravovaný MMF, z něhož jsou poskytovány zvýhodněné půjčky nízkopříjmovým zemím. V případě České republiky se jednalo o částku 2,95 mil. SDR (v listopadu 2012, kdy transakce proběhla, šlo o ekvivalent 90,2 mil. Kč).

Další mezinárodní organizace a fondy

Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)

Mezivládní organizace pro migraci (International Organization for Migration – IOM), založená v roce 1951, se zaměřuje na řešení problémů spojených s migrací, včetně pomoci uprchlíkům a obnovy po katastrofách.

V České republice působí od roku 1998 zejména v oblastech dobrovolných návratů a reintegrace, pracovní migrace, prevence a potírání obchodu s lidmi, budování kapacit v migračním managementu a integrace cizinců v České republice.

Česká republika poskytla IOM v roce 2012 vedle povinného příspěvku ve výši 3,14 mil. Kč také účelový příspěvek ve výši 2,72 mil. Kč na obnovu místních komunit v Pákistánu po záplavách a konfliktu.

Mezinárodní Červený kříž (ICRC)

Mezinárodní výbor Červeného kříže (International Committee of the Red Cross – ICRC) byl založen v roce 1863 s cílem zasazovat se o péči o raněné ve válkách, včetně příslušných mezinárodních úmluv, a iniciovat zdravotní polní službu v jednotlivých zemích. ICRC sídlí v Ženevě a zachovává si své nezávislé poslání

pomáhat obětem válek a jiného násilí a prosazovat zachování mezinárodního humanitárního práva a humanitárních zásad zejména v situaci násilných konfliktů.

Česká republika s ICRC spolupracuje jak v oblasti mezinárodního humanitárního práva, tak při poskytování humanitární pomoci a odvádí povinný příspěvek, který v roce 2012 činil 13,02 mil. Kč. Dále Česká republika přispěla v roce 2012 prostřednictvím ICRC na pomoc syrskému obyvatelstvu zasaženému konfliktem ve výši 3,5 mil. Kč.

Svěřenecký fond pro právo a řád v Afghánistánu (LOTFA)

Svěřenecký fond pro právo a řád v Afghánistánu (Law and Order Trust Fund Afghanistan – LOTFA) je multilaterálním finančním mechanismem pro podporu budování afghánské národní policie. Je spravován afghánskou vládou a Programem OSN pro rozvoj (UNDP). Představuje nejspolehlivější cestu k naplňování finančních závazků při podpoře předávání odpovědnosti za bezpečnost (tranzice) v Afghánistánu a budování civilních kapacit. V roce 2012 poskytla Česká republika LOTFA příspěvek ve výši 1 mil. Kč.

WFP: Potravinová pomoc v Jižním Súdánu

6 | Legislativní a koncepční uspořádání české rozvojové spolupráce

Základní legislativní a koncepční rámec české rozvojové spolupráce tvoří **zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí**, který vstoupil v platnost v roce 2010 a taktéž v roce 2010 schválená **Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010–2017**. Koncepce mimo jiné aktualizovala cíle české rozvojové spolupráce i zásady jejího poskytování a stanovila nové teritoriální a sektorové priority.

V roce 2012 byly učiněny kroky pokračující v praktickém naplňování priorit Koncepce, jakož i ke strategičtějšimu působení České republiky na poli mnohostranné rozvojové spolupráce, efektivnějšimu a transparentnějšimu systému poskytování vládních stipendií studentům z rozvojových zemí, a k dalšímu zvyšování efektivnosti české pomoci.

Gruzie: Energie z obnovitelných zdrojů pro chráněné území Thuško

Zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí

- jasně definuje rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc
- stanovuje pravomoci a působnosti orgánů státní správy
- právně zakotvuje Českou rozvojovou agenturu jako implementační organizaci české rozvojové spolupráce
- v oblasti humanitární pomoci rozděluje kompetence mezi Ministerstvem zahraničních věcí a Ministerstvem vnitra a slaďuje ji s integrovaným záchranným systémem

Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010–2017

- bere v úvahu změny zahraničněpolitického a ekonomického kontextu, nové závazky České republiky v rámci Evropské unie a na dalších multilaterálních fórech
- reflektuje mezinárodní doporučení zaměřená na efektivnost, transparentnost a koherenci rozvojových aktivit
- aktualizuje základní cíle české rozvojové spolupráce i zásady jejího poskytování
- stanovuje teritoriální a sektorové priority

Další strategické dokumenty

V roce 2012 byla dopracována a vládou schválena **Strategie pro poskytování vládních stipendií studentům z rozvojových zemí** pro období 2013–2018. Tato Strategie má za cíl zjednodušení a vyšší transparentnost procesu udělování stipendií. Dále Strategie usiluje o soustředění stipendií na podporu málo rozvinutých zemí a zároveň o využití navázaných vztahů se studenty ve prospěch rozvoje vzájemných vztahů mezi Českou republikou a jejich zeměmi původu.

Postup výběru uchazečů byl zefektivněn zavedením elektronické přihlášky a on-line testu studijních předpokladů na počátku výběrového procesu. Byl vytvořen elektronický registr všech žadatelů. Jako doplněk k poskytování vládních stipendií bylo v roce 2012 v gesci České rozvojové agentury zahájeno vysílání českých vysokoškolských pedagogů na univerzity v partnerských rozvojových zemích.

Ministerstvo zahraničních věcí v roce 2012 zpracovalo a předložilo do připomínkového řízení **Strategii mnohostranné rozvojové spolupráce ČR** na období 2013–2017. Strategii předcházelo vypracování analýzy, která shrnula dosavadní rozvojové aktivity

České republiky na multilaterální úrovni a posoudila jednotlivé mezinárodní organizace z hlediska jejich efektivity, transparentnosti a souladu se zájmy České republiky. Strategie následně identifikuje cíle a priority mnohostranné rozvojové spolupráce a určuje další směřování spolupráce České republiky s multilaterálními partnery v rozvojové a humanitární oblasti pro období 2013–2017.

Účelem Strategie je tedy jednak určení tematických a teritoriálních priorit multilaterální rozvojové spolupráce a taktéž nastavení míry zapojení České republiky do rozhodovacích a výkonných struktur jednotlivých organizací. Cílem Strategie je rovněž zvýšení zapojení českých subjektů (aktérů z řad státní správy, nevládních organizací, soukromého sektoru i vědeckých institucí) do rozvojových projektů mezinárodních organizací.

Moldavsko: Podpora dostupnosti služeb domácí péče

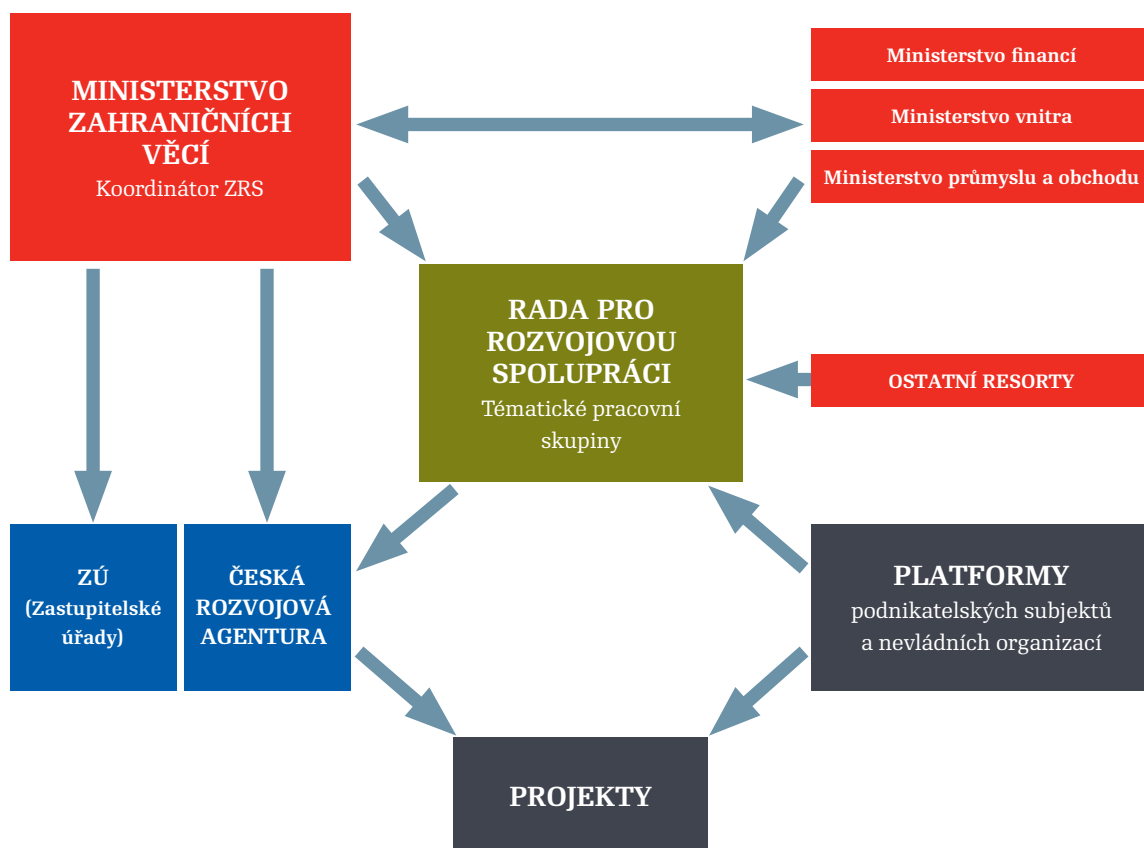

7 | Organizační uspořádání rozvojové spolupráce České republiky

V předchozích letech učinila Česká republika řadu kroků k vytvoření efektivního systému rozvojové pomoci, a to včetně jejího institucionálního zajištění. Především byla dokončena transformace dvoustranné rozvojové spolupráce. Jeden ze zásadních výstupů této změny představovalo sjednocení rozpočtu na rozvojovou spolupráci do kapitoly v odpovědnosti Ministerstva zahraničních věcí a založení České rozvojové agentury. V úsilí o další zefektivňování rozvojové spolupráce ovšem Česká republika pokračuje i nadále.

Institucionální zajištění zahraniční rozvojové spolupráce České republiky

Praha: Setkání Visegrádské skupiny k humanitární pomoci

V současném institucionálním uspořádání v souladu se zákonem o zahraniční rozvojové spolupráci:

Ministerstvo zahraničních věcí připravuje strategické a koncepční dokumenty, každoroční Plány dvoustranné rozvojové spolupráce i střednědobé výhledy, zadává evaluace rozvojových projektů a programů a řídí Českou rozvojovou agenturu. Zajišťuje realizaci transformační spolupráce.

Česká rozvojová agentura zajišťuje realizaci rozvojové spolupráce, včetně identifikace vhodných projektů, jejich formulace, vypisování výběrových řízení (ve formě veřejných zakázek i dotací), podpisu smluv a monitoringu projektů.

Resortní ministerstva se účastní práce v **Radě pro zahraniční rozvojovou spolupráci**, která zajišťuje meziresortní koordinaci a koherenci mezi cíli a prioritami zahraniční rozvojové spolupráce a ostatními nástroji vládní politiky v rozsahu daném Statutem Rady schváleným vládou.

Zastupitelské úřady v prioritních zemích plní významné úkoly při identifikaci a formulaci vhodných projektů i při monitoringu jejich realizace; jsou důležitým kontaktním místem pro státní a jiné instituce v partnerských zemích i pro české realizátory. Řada úkolů ve vztahu k partnerské zemi vyplývá také ze závazků České republiky přijatých v rámci EU.

Praha: Sídlo České rozvojové agentury

8 | Transparentnost a evaluace

Transparentnost zahraniční rozvojové spolupráce přispívá k dosahování žádoucích výsledků rozvojové pomoci a je důležitá i pro získávání a udržení podpory veřejnosti v dárcovských zemích. V roce 2010 přijala Rada Evropské unie závěry k transparentnosti pomoci, ve kterých se Evropská unie a její členské státy zavázaly ke zveřejňování informací o objemu a směřování své bilaterální rozvojové spolupráce a k budování systémů vzájemné odpovědnosti s partnerskými zeměmi. Principy transparentnosti rozvojové spolupráce a vzájemné odpovědnosti jejích aktérů jsou zakotveny rovněž v Pařížské deklaraci k efektivnosti pomoci a v Akčním programu z Akkry.

Česká rozvojová politika je transparentní, je otevřena veřejné diskusi, která zahrnuje další státní instituce, nestátní neziskové organizace, podnikatelskou sféru, akademickou obec a další zainteresované subjekty. Průběžnou informovaností veřejnosti o záměrech, projektech a výsledcích rozvojové spolupráce se Česká republika snaží napomáhat ke zvýšení všeobecné podpory rozvojové spolupráce.

Mezi konkrétní opatření, která mají přispět k efektivnější a transparentnější realizaci zahraniční rozvojové spolupráce, patří:

- existence zákona o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci, který zakotvuje definice rozvojové spolupráce i humanitární pomoci a stanovuje působnost ústředních orgánů státní správy v zahraniční rozvojové spolupráci; současně stanovuje některá specifická pravidla pro efektivnější čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu na různé formy rozvojové spolupráce a humanitární pomoci;
- existence Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010–2017, která stanovuje teritoriální a sektorové priority zahraniční rozvojové spolupráce a zasazuje ji do globálního kontextu;
- vytvoření Metodiky projektového cyklu, která určuje role jednotlivých aktérů a jednotný postup v přípravě, plánování a řízení projektů zahraniční rozvojové spolupráce;
- působení Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci jako mezirezortního koordinačního orgánu, který zahrnuje též zástupce nevládního sektoru a platformy podnikatelů;
- zveřejňování informací o rozvojové spolupráci prostřednictvím webových stránek Ministerstva zahraničních věcí (www.mzv.cz/rozvoj) a České rozvojové agentury (www.czda.cz), kde jsou k dispozici přijaté strategické a programové dokumenty, informace o záměrech a aktivitách bilaterální i multilaterální rozvojové spolupráce, přehledy o čerpání finančních prostředků v uplynulých letech, informace o humanitární pomoci poskytované do zahraničí, pravidla pro výběr a realizaci projektů, informace o vyhlašovaných výběrových řízeních, evaluační zprávy vyhodnocující bilaterální rozvojové projekty i zápisy z jednání Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci.

Mongolsko: Agropark v oblasti Dornogobi

Myanmar/Barma: Evaluace projektu humanitární pomoci

Evaluace

Evaluace rozvojových projektů a programů jsou nedílnou součástí dobré praxe při realizaci rozvojové pomoci vyspělými dárcovskými zeměmi, mezi něž se Česká republika úspěšně zařadila. Cílem evaluací je vyhodnotit prostřednictvím kvalifikovaných nezávislých hodnotitelů relevanci ukončených projektů a programů z hlediska rozvojových potřeb partnerské země, dopady konkrétních rozvojových aktivit na cílové skupiny, efektivitu realizace projektů i udržitelnost pozitivních přínosů po jejich ukončení. Závěry a doporučení z externích evaluací napomáhají kvalitnímu zacílení dalších rozvojových aktivit dárcovské země. Realizace evaluací je tedy důležitá jak z hlediska kvality poskytované pomoci, tak v kontextu snahy o navyšování prostředků na rozvojové účely i potřeby prezentovat výsledky rozvojové spolupráce vůči české veřejnosti.

Za evaluace je v rámci projektového cyklu odpovědné primárně Ministerstvo zahraničních věcí. Vyhodnocovány mohou být jednotlivé projekty či skupiny projektů v rámci stejného sektoru, ale také komplexnější celky aktivit, jakými jsou sektory či programy rozvojové spolupráce.

V roce 2012 bylo, oproti předchozím dvěma letům, nezávislé vyhodnocování výsledků rozvojových projektů a programů rozvojové spolupráce plně v gesci Ministerstva zahraničních věcí České republiky. V prvním čtvrtletí roku 2012 byla dokončena evaluační studie, která zhodnotila (zejména z hlediska procesního, organizačního zajištění a míry souladu s cíli zahraniční rozvojové spolupráce) rozvojové programy v působnosti Ministerstva financí, Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva vnitra. V průběhu roku 2012 byly pak provedeny externí evaluace bilaterálních rozvojových projektů České republiky, konkrétně v Mongolsku, na Palestinských autonomních územích, v Bosně a Hercegovině, Moldavsku a Gruzii. Dále byl vyhodnocen projekt globálního rozvojového vzdělávání v České republice.

V souladu s ustálenou praxí byly evaluační zprávy prezentovány na závěrečných seminářích s diskusí a následně publikovány na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí. Doporučení z evaluací provedených v roce 2011 byla jednotlivě písemně vypořádána ze strany České rozvojové agentury i Ministerstva zahraničních věcí a následně jsou oběma aktéry využívána při koncipování pokračující rozvojové spolupráce s uvedenými zeměmi.

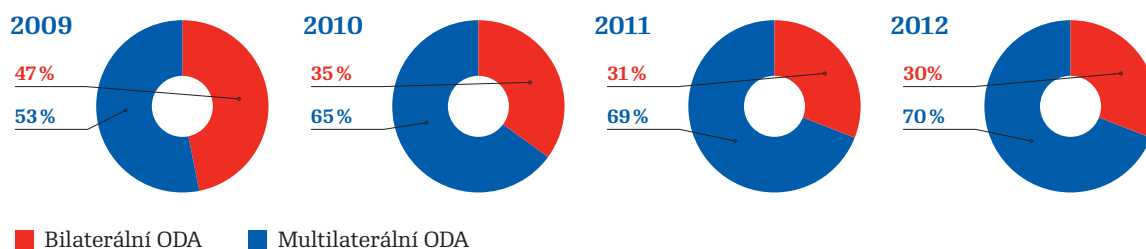

9 | Statistická příloha

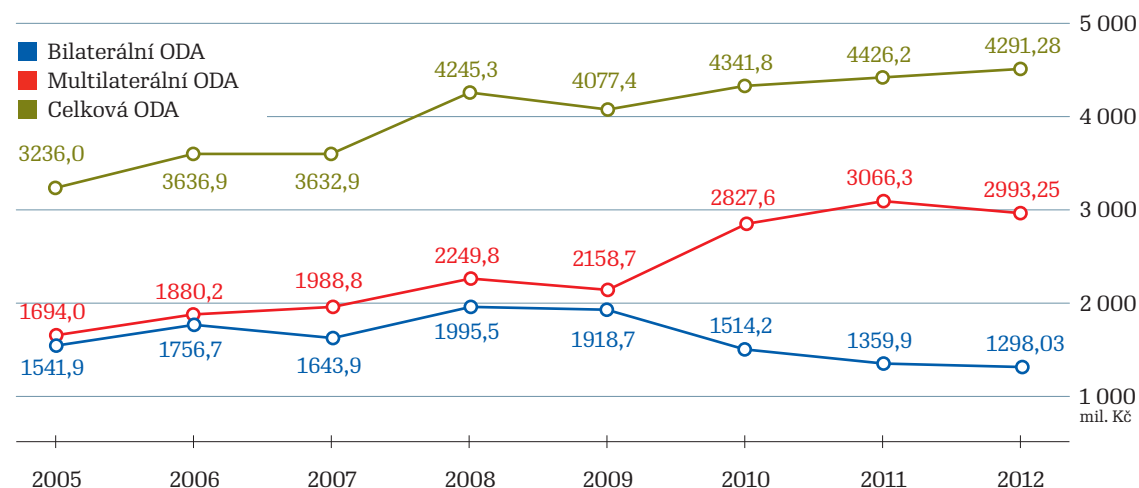

Oficiální rozvojová pomoc (ODA) České republiky (mil. Kč) (dle statistického výkaznictví OECD/DAC)

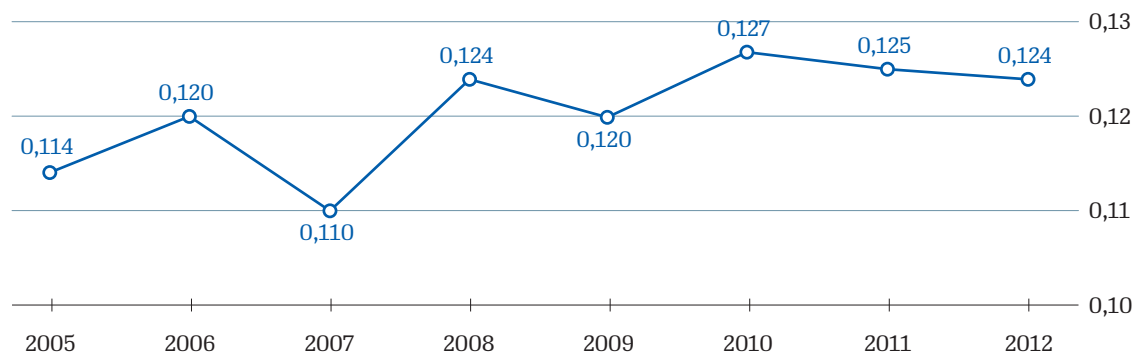
	2009	2010	2011	2012
ODA celkem	4 077,43	4 341,78	4 426,18	4 291,29
I.A Bilaterální ODA	1 918,70	1 514,20	1 359,88	1 298,03
1. rozpočtová podpora	0,00	15,20	0,00	0,00
2. hlavní podpora nevládním organizacím, společné programy a fondy	32,47	12,88	38,42	52,27
3. projektové intervence	855,86	566,30	598,75	622,70
4. experti a další technická spolupráce	372,19	444,29	273,40	223,95
5. stipendia a související náklady	112,99	112,73	96,92	89,13
6. odpuštění dluhů	58,30	0,00	0,00	0,00
7. administrativní náklady jinde nezahrnuté	74,06	89,25	112,40	97,33
8. další výdaje v donorské zemi (uprchlíci, osvěta)	412,83	273,55	239,99	212,66
I.B Multilaterální ODA	2 158,73	2 827,58	3 066,30	2 993,25
Podíl bilaterální ODA v procentech	47,06%	34,88%	30,72%	30,25%
Podíl ODA/HND	0,120%	0,127%	0,125%	0,124%
Hrubý národní důchod (HND)	3 411 076	3 429 000	3 550 951	3 473 175
Směnný kurz CZK/USD	18,99	19,08	17,67	19,54

Vývoj celkové ODA ČR v období 2005–2012 (mil. Kč)

Podíl ODA/HND České republiky v letech 2005–2012 (%)

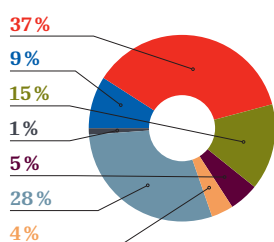
Největší příjemci české ODA

2009			2010		2011		2012	
pořadí	země	mil. Kč	země	mil. Kč	země	mil. Kč	země	mil. Kč
1	Mongolsko	129.13	Afghánistán	252.99	Afghánistán	200.76	Afghánistán	248.11
2	Gruzie	106.34	Mongolsko	128.98	Mongolsko	82.88	Moldavsko	95.35
3	Ukrajina	94.95	Moldavsko	75.75	Moldavsko	75.64	Mongolsko	79.36
4	Bosna a Hercegovina	94.95	Gruzie	74.22	Bosna a Hercegovina	63.27	Bosna a Hercegovina	61.87
5	Afghánistán	87.35	Srbsko	68.30	Srbsko	56.37	Etiopie	60.62
6	Srbsko	85.45	Kosovo	67.16	Ukrajina	53.55	Gruzie	51.35
7	Vietnam	68.36	Bosna a Hercegovina	59.15	Etiopie	51.78	Ukrajina	49.63
8	Kosovo	64.56	Ukrajina	57.43	Gruzie	36.23	Srbsko	46.49
9	Moldavsko	58.87	Haiti	52.85	Bělorusko	31.46	Kosovo	44.18
10	Kambodža	53.17	Vietnam	45.03	Palestina	31.10	Palestina	32.82

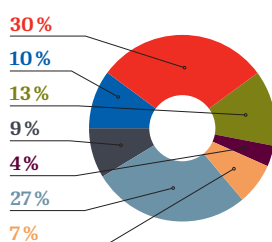
Dvoustranná ODA ČR dle teritoria (mil. Kč)

	2009	2010	2011	2012
Subsaharská Afrika	182,11	144,64	145,97	138,43
Jižní a střední Asie	716,47	456,24	310,68	367,76
Ostatní Asie a Tichomoří	285,41	197,39	141,20	135,68
Blízký východ a severní Afrika	92,10	66,66	83,77	118,17
Latinská Amerika a Karibik	78,24	106,47	34,64	23,36
Evropa	537,97	402,35	353,80	372,48
Nespecifikované	26,40	140,46	289,82	142,15
Celkem	1918,70	1514,20	1359,88	1298,03

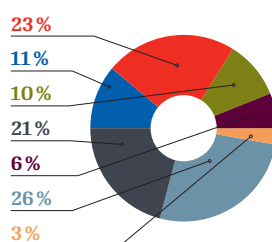
2009

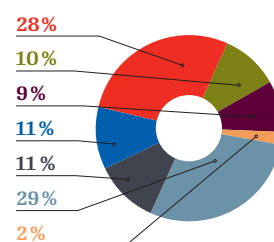
2010

2011

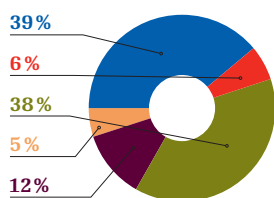
2012

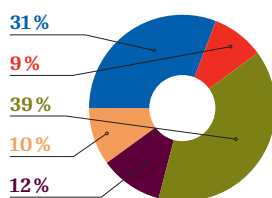
Dvoustranná ODA ČR dle příjmu partnerských zemí (mil. Kč)

	2009	2010	2011	2012
Nejméně rozvinuté země (LDCs)	740,59	466,59	375,18	416,82
Málo rozvinuté země	119,82	131,90	19,09	16,84
Země s nižším středním příjmem	730,72	586,19	400,63	468,30
Země s vyšším středním příjmem	225,22	182,16	240,16	216,78
Nespecifikované	102,35	147,36	324,82	179,31
Celkem	1918,70	1514,20	1359,88	1298,03

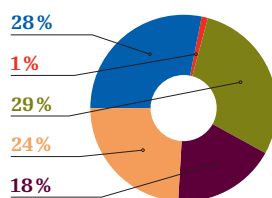
2009

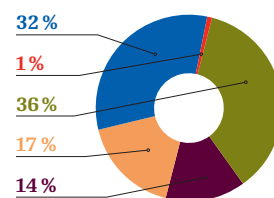
2010

2011

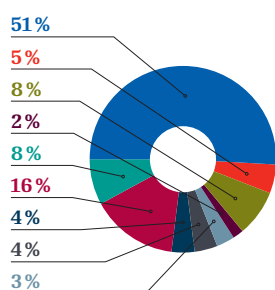
2012

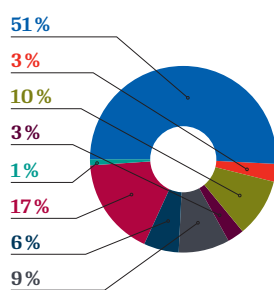
Dvoustranná ODA ČR dle sektoru (mil. Kč)

	2009	2010	2011	2012
Sociální infrastruktura	969,03	765,33	676,14	646,97
Ekonomická infrastruktura	87,16	51,90	99,85	87,26
Výrobní sektor	154,76	145,19	115,93	105,49
Multisektorová pomoc	45,76	41,40	45,42	26,68
Komoditní pomoc a všeobecná programová pomoc	0,57	7,06	0,00	0,77
Opatření související se zadlužením	58,30	0,00	0,00	0,00
Humanitární pomoc	83,74	134,13	70,16	96,67
Administrativní náklady dárců	74,06	89,29	112,40	97,33
Uprchlíci v dárcovských zemích	299,84	258,34	207,12	186,09
Nespecifikováno	145,46	21,56	32,87	50,77
Celkem	1,918.70	1,514.20	1,359.88	1,298.03

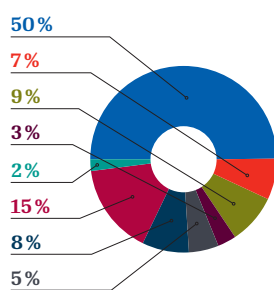
2009

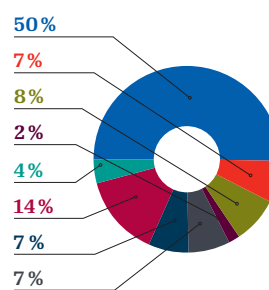
2010

2011

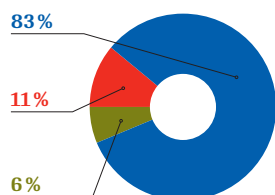
2012

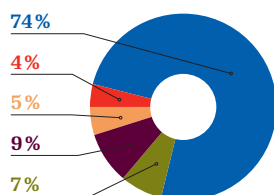
Mnohostranná ODA ČR dle organizace (mil. Kč)

	2009	2010	2011	2012
OSN	234,30	119,58	147,92	153,22
Evropská unie	1791,10	2102,78	2529,35	2298,62
Skupina Světové banky	125,52	210,72	276,60	329,42
Regionální rozvojové banky	0,00	252,4	99,18	92,22
Ostatní	7,80	142,11	13,25	119,77
Celkem	2158,72	2827,59	3066,30	2993,25

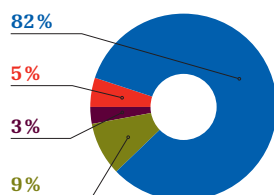
2009

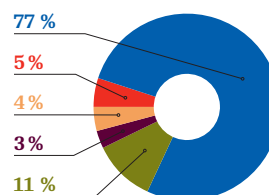
2010

2011

2012

Seznam zkratek

AKT/ACP	Afrika, Karibská oblast a Tichomoří	MDRI	Iniciativa na multilaterální oddlužení rozvojových zemí (<i>Multilateral Debt Relief Initiative</i>)
CERF	Centrální fond rychlé reakce (<i>Central Emergency Response Fund</i>)	MLP	Malé lokální projekty
CPI	Index vnímání korupce (<i>Corruption Perception's Index</i>)	MMF	Mezinárodní měnový fond (<i>International Monetary Fund</i>)
ČEB	Česká exportní banka	MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
ČR	Česká republika	MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
ČRA	Česká rozvojová agentura	MZV ČR	Ministerstvo zahraničních věcí ČR
DAC	Výbor OECD pro rozvojovou pomoc (<i>Development Assistance Committee</i>)	NNO/NGO	Nevládní nezisková organizace (<i>Non-governmental organization</i>)
DCI	Nástroj pro rozvojovou spolupráci (<i>Development Cooperation Instrument</i>)	ODA	Oficiální rozvojová pomoc (<i>Official Development Assistance</i>)
DDA	Rozvojový program z Dauhá (<i>Doha Development Agenda</i>)	OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (<i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
DIPEC	HO Programy prevence katastrof (<i>Disaster Preparedness ECHO</i>)	OLIC	Další země s nízkým příjmem (<i>Other Low Income Countries</i>)
EBRD	Evropská banka pro obnovu a rozvoj (<i>European Bank for Reconstruction and Development</i>)	ORS	Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR
EDF	Evropský rozvojový fond (<i>European Development Fund</i>)	OSN	Organizace spojených národů (<i>United Nations</i>)
ECHO	Generální ředitelství Evropské komise pro humanitární pomoc a civilní ochranu (<i>Directorate General for Humanitarian Aid</i>)	PCD	Koherence politik pro rozvoj (<i>Policy Coherence for Development</i>)
EIB	Evropská investiční banka (<i>European Investment Bank</i>)	PPP	Partnerství veřejného a soukromého sektoru (<i>Public Private Partnership</i>)
EIDHR	Evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (<i>European Instrument for Democracy and Human Rights</i>)	PRSP	Strategický dokument pro omezování chudoby (<i>Poverty Reduction Strategy Paper</i>)
ENPI	Nástroj pro evropské sousedství a partnerství (<i>European Neighbourhood and Partnership Instrument</i>)	PRT	Provinční rekonstrukční tým (<i>Provincial Reconstruction Team</i>)
EU	Evropská unie (<i>European Union</i>)	QIP	Projekty rychlého dopadu (<i>Quick Impact Projects</i>)
EULEX	Mise Evropské unie k prosazování práva v Kosovu (<i>European Union Rule of Law Mission in Kosovo</i>)	UMIC	Země s vyšším středním příjmem (<i>Upper Middle Income Countries and Territories</i>)
FAO	Organizace OSN pro výživu a zemědělství (<i>Food and Agriculture Organization</i>)	UNAIDS	Program OSN pro boj proti viru HIV a nemoci AIDS (<i>United Nations Programme on HIV/AIDS</i>)
ForS	České fórum pro rozvojovou spolupráci	UNDP	Program OSN pro rozvoj (<i>United Nations Development Programme</i>)
GE F	Globální fond pro životní prostředí Světové banky (<i>Global Environment Facility</i>)	UNEP	Program OSN pro životní prostředí (<i>United Nations Environment Programme</i>)
GHD	platforma Dobré humanitární dárcovství (<i>Good Humanitarian Donorship</i>)	UNESCO	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (<i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>)
GRV	Globální rozvojové vzdělávání	UNFCCC	Rámcová úmluva OSN o změně klimatu (<i>United Nations Framework Convention on Climate Change</i>)
HND	Hrubý národní důchod	UNFPA	Populační fond OSN (<i>United Nations Population Fund</i>)
IAEA	Mezinárodní agentura pro atomovou energii (<i>International Atomic Energy Agency</i>)	UNHCR	Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (<i>United Nations High Commissioner for Refugees</i>)
IBRD	Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (<i>International Bank for Reconstruction and Development</i>)	UNICEF	Dětský fond OSN (<i>United Nations International Children's Fund</i>)
ICRC	Mezinárodní výbor Červeného kříže (<i>International Committee of the Red Cross</i>)	UNIDO	Organizace OSN pro průmyslový rozvoj (<i>United Nations Industrial Development Organization</i>)
IDA	Mezinárodní asociace pro rozvoj (<i>International Development Association</i>)	UNODA	Kancelář OSN pro záležitosti odzbrojení (<i>UNODA - Office for Disarmament Affairs</i>)
ILO	Mezinárodní organizace práce (<i>International Labour Organization</i>)	UNODC	Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (<i>United Nations Office on Drugs and Crime</i>)
IOM	Mezinárodní organizace pro migraci (<i>International Organization for Migration</i>)	UNDPKO	Mírové operace OSN (<i>United Nations Department for Peacekeeping Operations</i>)
IPA	Nástroje pro předvstupní pomoc (<i>Instruments for Pre-Accession Assistance</i>)	UNV	Organizace OSN pro dobrovolníky (<i>United Nations Volunteers</i>)
ISAF	Mezinárodní bezpečnostní podpůrné síly v Afghánistánu (<i>International Security Assistance Force</i>)	USD	americký dolar (<i>United States Dollar</i>)
ISDR	Mezinárodní strategie OSN na snižování rizik katastrof (<i>International Strategy for Disaster Reduction</i>)	WB	Světová banka (<i>World Bank</i>)
ITU	Mezinárodní telekomunikační unie (<i>International Telecommunication Union</i>)	WFP	Světový potravinový program (<i>World Food Programme</i>)
LDCs	Nejméně rozvinuté země (<i>Least Developed Countries</i>)	WHO	Světová zdravotnická organizace (<i>World Health Organization</i>)
LMIC	Země s nižším středním příjmem (<i>Lower Middle Income Countries and Territories</i>)	WTO	Světová obchodní organizace (<i>World Trade Organization</i>)
LOTFA	Svěřenecký fond pro právo a řád v Afghánistánu (<i>Law and Order Trust Fund Afghanistan</i>)	ZRS ČR	Zahraniční rozvojová spolupráce ČR
LPTP	Odbor lidských práv a transformační politiky MZV ČR	ZÚ	Zastupitelský úřad
MDGs	Rozvojové cíle tisíciletí (<i>Millennium Development Goals</i>)		

Seznam stránek s tematikou rozvojové spolupráce

Obecné informace o zahraniční spolupráci ČR a projektech

www.mzv.cz/rozvoj
www.czda.cz
www.rozvojovka.cz
www.varianty.cz
www.mzv.cz/prtlogar

Ministerstvo zahraničních věcí ČR
 Česká rozvojová agentura
 Stránky věnované rozvojové tematice a globálním problémům
 Portál o interkulturním a rozvojovém vzdělávání
 Provinční rekonstrukční tým ČR v Lógaru – Afghánistán

Platformy nevládních organizací, podnikatelských subjektů a dalších aktérů české rozvojové pomoci

www.fors.cz
www.ceskoprotichudobe.cz
www.ppzrs.cz

České fórum pro rozvojovou spolupráci
 Česko proti chudobě
 Platforma podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci

Důležité informace o rozvojové spolupráci Evropské unie a humanitární pomoci

ec.europa.eu/development/index_en.cfm
ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm
ec.europa.eu/echo

Stránky EU věnované rozvojové spolupráci
 Evropská komise, Generální ředitelství pro rozvojovou spolupráci
 Evropská komise, Generální ředitelství pro humanitární záležitosti

Hlavní mezinárodní rozvojové a jiné organizace

www.un.org/esa
www.un.org/millenniumgoals
www.undp.org
ochaonline.un.org
europeandcis.undp.org
www.worldbank.org
www.imf.org

Stránky OSN věnované ekonomickému a sociálnímu rozvoji
 Stránky OSN věnované rozvojovým cílům tisíciletí
 Stránky Rozvojového programu OSN
 Úřad OSN pro koordinaci humanitární pomoci
 Regionální centrum UNDP pro Evropu a SNS v Bratislavě
 Světová banka
 Mezinárodní měnový fond

Seznam autorů fotografií:

Pavel Kolínský (obálka, str. 5, 71), archiv MZV (str. 2, 35, 42, 45, 46, 57, 66), Tereza Hronová (str. 5), archiv ZÚ Sarajevo (str. 7, 38), Andrea Miková (str. 9, 16, 32), archiv PRT Lógar (str. 15), Jan Pivec (str. 18), Filip Moravec (str. 18), Damir Kasum (str. 19, 29), Olga Zdráalková (str. 19), Jana Korbelová (str. 20), Charita ČR (str. 21, 24, 25), archiv ČRA (str. 22, 26, 31, 39, 43, 49, 65, 67, 69, 73, zadní strana obálky), archiv ZÚ Ulánbátar (str. 23), Ivana Pejić Povolná (str. 27), Yousef Dahdal (str. 28), archiv Člověk v tísni (str. 30, 47), František Zouhar (str. 36), Martin Náprstek (str. 37), Lucie Nečasová (str. 40), archiv ZÚ Tbilisi (str. 41), UN Photo/Milton Grant (str. 51), archiv UNV (str. 51), UN Photo/Albert Gonzalez Farran (str. 52), UN Photo/Logan Abassi (str. 54), UN Photo/Tobin Jones (str. 58), UN Photo/Martine Perret (str. 59), Zuzana Biniová, PRT Lógar (str. 61), Jan Černík (str. 62), Kateřina Šilhánková (str. 63), Veronika Havlíčková (str. 70)

Šíření a kopírování textů je možné jen s uvedením zdroje.

Texty: Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci
 Ministerstva zahraničních věcí České republiky ve spolupráci
 s Českou rozvojovou agenturou a Odborem lidských práv
 a transformační politiky Ministerstva zahraničních věcí České republiky

Grafická úprava a DTP: >o< mowshe, www.mowshe.cz
 Tisk: PressTerminal s.r.o.
 ISBN: 978-80-7441-017-8
 Praha, 2013
 © Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
www.mzv.cz/rozvoj

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Publikaci zpracovalo Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky v roce 2013.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
Loretánské náměstí 5, 118 00 Praha 1
www.mzv.cz/rozvoj